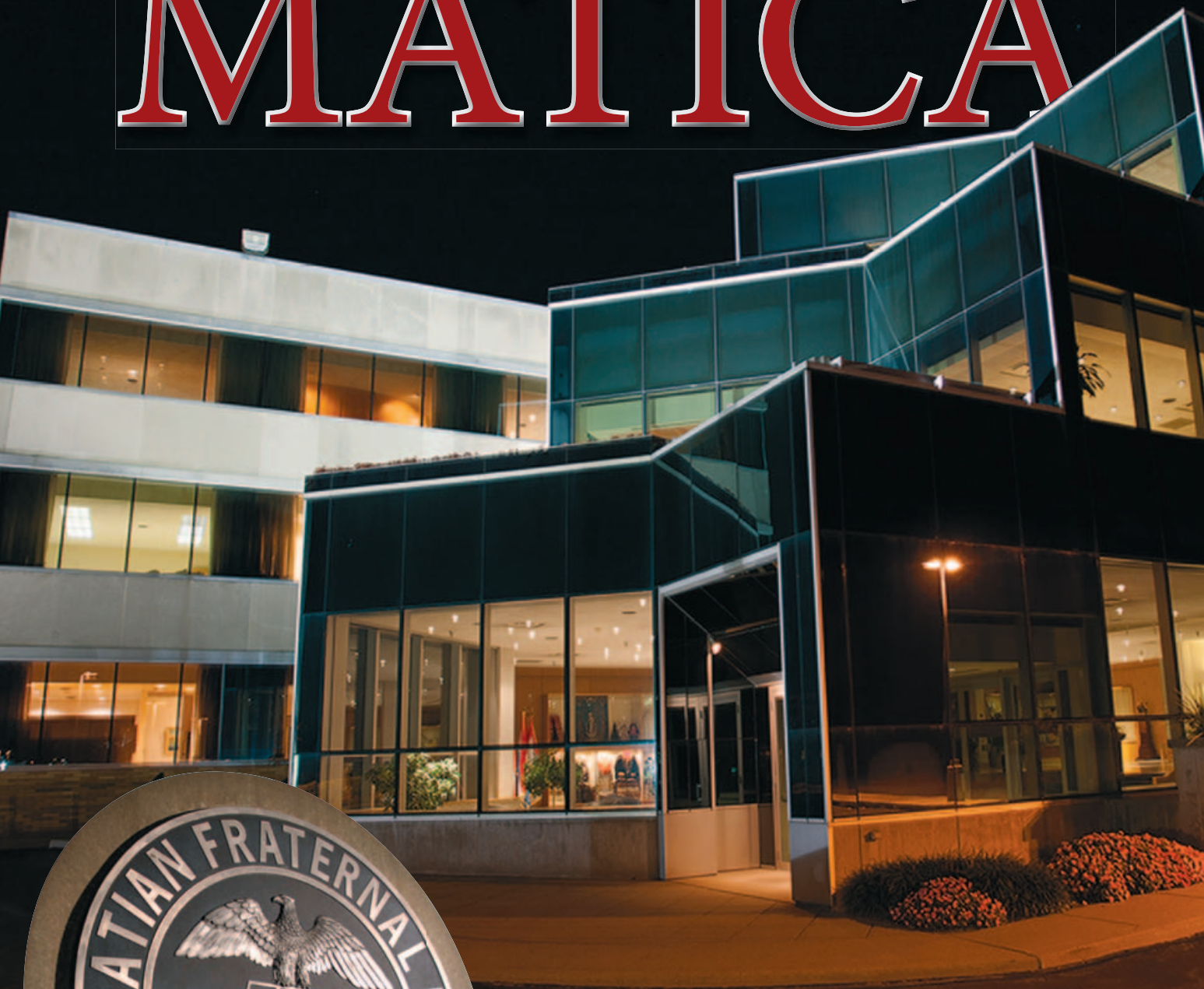

MATICA

**47. Tamburaški festival
Hrvatske bratske zajednice**
u organizaciji HMI-ja, Zagreb, 5. - 7. srpnja

**CFU FESTIVAL
FEATURE SUPPLEMENT
IN ENGLISH**

MATIĆA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXIII
Broj / No. 6/2013

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knežević

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

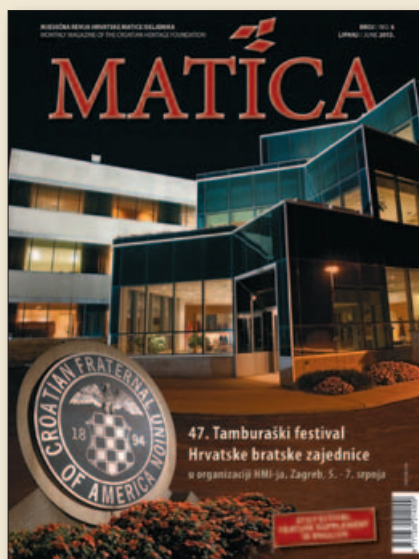
Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Intergrafika TTŽ d.o.o.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Sjedište Hrvatske bratske zajednice
u Pittsburghu

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

4 Darmstadt: Hrvatski kulturni tjedan 7 Beč: Radni posjet ravnatelja HMI-ja 9 HMI: Izložba Dubravka Naumova 10 Subotica: Zbornik "Hrvati u Vojvodini" 12 HMI Split: Dnevnik o boravku u Argentini 15 Rijeka: Monografija "Veliki val" 16 Gdje je stvarno mjesto Hrvatske u EU? 18 Reakcija HSK na presudu "šestorki" 19 Iseljavanje mladih iz Hrvatske 20 Predstojnica Krstičević posjetila Hrvate u Južnoj Americi 22 Maribor: Sabor hrvatske kulture u Sloveniji	24 Knjiga: Augustin Blazović – književnik, dušobrižnik 26 Uz 90. rođendan vinara Miljenka Grgicha 29 Umro istaknuti srijemski Hrvat Ivan Bonus 30 Matičin vremeplov 39 Prekrasna Hrvatska 40 Blago Krešić, povratnik iz SAD-a 44 Strani državnicu hrvatskog podrijetla 51 Split: Sopranistica Cynthia Hansell Bakić 56 BiH: Muzej franjevačkog samostana Tolisa 58 Osnovan Savjet za Hrvate izvan RH

The 47th CFU Junior Tamburitza Festival

Poseban prilog na engleskom o Festivalu HBZ-a, na stranicama 31 do 38

KOLUMNE

11 Globalna Hrvatska (Vesna Kukavica)	43 (S)kretanja (Šimun Šito Ćorić)	48 Naši gradovi (Zvonko Ranogajec)	54 Povijesne obljetnice (Željko Holjevac)	59 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)	60 Glas iz tuđine (Jozo Župić)
---	---	--	---	--	--------------------------------------

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiz.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICU je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Spektakl hrvatske kulture za pamćenje

Hrvatska je predstavljena opširno i temeljito, tradicionalno i moderno – kroz naočale druge iseljeničke generacije i, na žalost, bez ikakve financijske potpore hrvatske države

Jagoda Marinić

Nastup Lada –
Bunjevački plesovi

Piše: **Petar Čosić (CroExpress)**

Snimio: **Damir Dragun**

Najveći spektakl hrvatske kulture u Njemačkoj ove godine dogodio se u Darmstadtu! U povodu ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, Hrvatski svjetski kongres u Njemačkoj i Hrvatska katolička zajednica (HKZ) Darmstadt na noge su postavili vrhunski program s iznimnim sudionicima. Tematski su pokrivena područja književnosti, znanosti, filma, umjetnosti, plesa i glazbe. Odaziv publike bio je odličan tijekom cijelog tjedna u Darmstadtu, a u posebnom pamćenju mnogima će zasigurno dugo ostati nastupi uživo nacionalnog Ansambla narodnih pjesama i plesova "Lado" u dvorani Böllenfalltorhalle, u Luisencentru i u crkvi sv. Fidelisa.

No, krenimo redom. "Hrvatski tjedan kulture" otvoren je posebnom svečanosti u prostorijama *Justus Liebig Haus* u

Darmstadtu. U nazočnosti veleposlanika RH dr. Mire Kovača, gradonačelnika Darmstadta Jochena Partscha, predstavnice Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske mr. Katharine Hinić, generalnoga konzula RH u Frankfurtu Josipa Špoljarića i ostalih mnogobrojnih uzvanika i gostiju uvertiru u tjedni program u Darmstadtu pružio je inicijator i autor projekta mr. Edi Zelić.

JAČATI SURADNJU IZMEĐU NJEMAČKE I HRVATSKE

"Hrvatskim kulturnim tjednom u Darmstadtu s jedne strane želimo jačati suradnju na području kulture između Njemačke i Hrvatske, ali isto tako obnoviti i osnažiti kooperaciju HKZ s gradskim vlastima u Darmstadtu. Važno nam je istaknuti kulturne posebnosti Republike Hrvatske uoči punopravnog pristupa Europskoj uniji, a isto tako naglasiti odličnu integraciju Hrvata u njemačko društvo, posebno ovdje u Darmstadtu, gdje naša zajednica postoji već više od

četdeset godina. Na kraj ovom priredbom želim pomoći potrebitoj djeci u gradu Darmstadtu odnosno udruzi *Kinderschutzbund*", rekao je Zelić, ujedno

Prof. Đikić s predstavnicima
HSK Njemačka

zahvaljujući sponzorima, pokroviteljima i podupirateljima projekta "Hrvatskoga kulturnog tjedna".

Program na pozornici *Justus Liebig Haus* sjajno je vodila Laura Martinović, glasnogovornica učenika gimnazije Lichtenberg i aktivna članica HKZ Darmstadt. Gradonačelnik Jochen Partsch izrazio je čast što je prisutan na otvorenju "Hrvatskog tjedna kulture" te je spomenuo dobru integraciju Hrvata u gradu Darmstadtu. Partsch je naglasio i trnoviti put Republike Hrvatske u Europsku uniju te je rekao da je datum 1. srpnja zaista dan vrijedan posebne zdravice.

HRVATI DRUGOG I TREĆEG NARAŠTAJA

U ime Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, mr. Hinić čestitala je organizatorima na uloženoj trudu kako bi se tijekom tjedna kulture njemačka javnost, a posebice mladi, uživo upoznali s Hrvatskom i njezinom bogatom baštinom, ali i suvremenim djelima koja su doprinos napretku na raznim područjima ljudskoga života. "Hrvati su narod koji je uvijek bio vrlo privržen svojoj domovini, stoga je lijepo vidjeti Hrvate drugog pa i trećeg naraštaja koji su očuvali hrvatski identitet, kulturu i jezik istodobno poštujući zemlju u kojoj žive i koju također smatraju svojom domovinom", rekla je Katharina Hinić.

Veleposlanik Kovač također je zahvalio i čestitao organizatorima na programu "Hrvatskoga kulturnog tjedna". Kovač je

Domaćini s uzvanicima iz Državnog ureda za Hrvate izvan RH

zahvalio i gradu Darmstadtu i gradonačelniku Partschu na gostoprimstvu te je govorio o dugogodišnjoj želji i ambiciji Republike Hrvatske da se priključi Europskoj uniji. Veleposlanik RH ocrtao je put od osamostaljenja preko prvih faza približavanja Europskoj uniji, sklapanja asocijacijskog sporazuma, vođenja pregovora, sve do ratifikacije pristupnoga ugovora i punopravnog u članjenja koje će se dogoditi 1. srpnja.

UPORABNA UPUTA ZA HRVATSKU

U prigodnom programu na pozornici nastupili su pjevačica Karolina Kovač te vrhunski gitarist Mario Raič iz Kassela. Mato Radić, direktor Hrvatske turističke zajednice u Njemačkoj, kao jedan od glavnih pokrovitelja večeri, govorio je o Hrvatskoj kao jednoj od najpopularnijih turističkih destinacija u Europi.

Mnogobrojni uzvanici, među kojima su bili poznata glumica i pjevačica Dunja Rajter, članovi predsjedništva HSKNj i mnogi drugi uživali su do večernjih sati uz ponuđene hrvatske specijalitete.

U nastavku "Tjedna hrvatske kulture" u prostorijama *Literaturhaus Darmstadt* svoju je novu knjigu pod naslovom "Gebrauchsanweisung für Kroatien" (Uporabna uputa za Hrvatsku) predstavila književnica Jagoda Marinić. Marinić je premijerno pročitala nekoliko kratkih ulomaka i priča o hrvatskim klišejima i prepoznatljivostima.

Jagoda Marinić čitala je o svom viđenju Zagreba, hrvatske metropole koja se uvijek percipirala za jednu stubu niže od Beča. Pravedno ili nepravedno, dobro je pitanje. Posebno upečatljiv dojam ostavila je priča "Baba Jaga", odnosno crtice koje opisuju bakice koje uzduž unutrašnjosti pokraj cesta prodaju sireve, med i ostale domaće proizvode. Mnogim si-

Djeca na radionici u Luisencentru

tuacijama i anegdotama Marinić je nasmijala prepunu dvoranu u kući literature u Darmstadtu. Tijekom priredbe Jagoda Marinić odgovarala je i na pitanja moderatora Andreasa Lehmana, a za glazbeni ugođaj pobrinula se mlada učenica Katarina Mihaljević iz HKZ u Darmstadtu.

NEPONOVLJIVI PROFESOR ĐIKIĆ

Znanost je bila u središtu pažnje trećega dana "Hrvatskoga kulturnog festivala" u Darmstadtu. Trenutno najuspješniji i najpriznatiji hrvatski znanstvenik, prof. dr. Ivan Đikić održao je iznimno zanimljivo predavanje o izazovima znanosti u borbi protiv tumora. U reprezentativnim prostorijama hessenskoga državnog arhiva mnogobrojni gosti su sa zanimanjem pratili izlaganje dr. Đikića o ulozi matičnih stanica u ljudskome organizmu, nastanku tumora i aktualnim mogućnostima liječenja, odnosno sprečavanja širenja opake bolesti. Odličnim primjerima i slikovitim podlogama, čak i filmskim animacijama Đikić je impre-

Sportska dvorana
Böllenfalltor u
Darmstadtu

sionirao prisutne goste. "U svom laboratoriju u Frankfurtu redovito dajem mogućnost mladim studentima iz Hrvatske da osjete atmosferu koja vlada u Europi. Često naši znanstvenici imaju kompleks vrijednosti. Važno je da uvide na licu mjesta da svojim znanjem apsolutno mogu konkurirati u Europi", rekao je Đikić.

Ljubitelji filmova došli su u Darmstadtu na svoje prikazivanjem hrvatskih djela "Povratak" režisera Damira Lukačevića i "Ničiji sin" Arsena Antona Ostojića. Oba filma u prostoru *programmkinorex* bila su odlično posjećena. Dok je "Povratak" oslikao tipične "gastarbajterske" klišeje, situacije i dogodovštine, "Ničiji sin" je publiku iznenadio, pa gotovo i šokirao.

FESTIVAL U LUISENCESTRU

Vrlo je zanimljivo spomenuti kako je "Hrvatski tjedan kulture" u Darmstadtu zapravo sadržavao još jedan mali, ali cjeloviti kulturni program u sebi, i to na najfrekventnijem gradskome mjestu – *Luisencenter Darmstadt*. Susretljivošću menadžmenta, u centru je tijekom "Hrvatskoga tjedna kulture" postavljena izložba starih i prepoznatljivih hrvatskih predmeta koje su skupili članovi HKZ Darmstadt, a svoj doprinos dao je i GK RH Frankfurt. Štoviše, Hrvatska turistička zajednica svojim je štandom privukla golem interes oko 200.000 prolaznika u sedam dana. Na posebnom "akcijskom" prostoru svoje je proizvode prezentirala stolarija Kolar, djeca Hrvatske nastave iz Darmstadta, Griesheima i okolice s učiteljima Vedranom Moslavac i Oliverom Zekom izradila su plakate o hrvatskim prepoznatljivostima te su u Luisencentru prolaznicima "tetovirala" glagoljicu

na ruke – i to u posebnim majicama koje je za ovu prigodu pripremio AS Druck Ivana Šarića. U Luisencentru svoje je radove prezentirala i umjetnica Valentina Kvesić iz Dietzenbacha, svoje su umijeće pokazale i folklorne grupe HKZ Darmstadt te pjevač Robert Čolina. Vrhunac događaja u Luisencentru, ali i cijeloga "Hrvatskog tjedna kulture" svakako je bio nastup ansambla "Lado".

LADO U MAINZU

U lijepom ambijentu sportske dvorane *Böllenfalltor* u Darmstadtu, oko 1.500 posjetitelja iz cijele srednje Njemačke, ali i udaljenijih gradova frenetičnim je pljeskom ispratilo svaki nastup ansambla "Lado". Prekrasne nošnje i profesionalnost jednostavno su oduševili posjetitelje. "Lado" na kraju nije smio s pozornice a da ne otpleše nekoliko biseva. Nakon "Lada" zabavu je nastavio do sitnih jutarnjih sati Robert Čolina sa svojim bendom.

I kada se mislilo, ovo je bio vrhunac, koncertni nastup "Lada" ne može se nadmašiti, uslijedilo je sveto misno slavlje u crkvi sv. Fidelisa. U veličanstvenom ambijentu s "Ladom" u narodnim nošnjama i pod vodstvom prelata i generalnog vikara biskupije Mainz, Dietmar Giebelmanna te fra Nediljka Brečića, uz nazočnost delegata vlč. Ivice Komadine te njemačkoga, poljskoga i talijanskoga župnika održano je misno slavlje u znak zahvalnosti za veleban događaj hrvatske kulture i u znak zahvalnosti svetome Leopoldu Mandiću, zaštitniku HKZ Darmstadt. "Lado" je otpjevao

cijelu misu i većinu vjernika dirnuo do suza. Sjajni aranžmani i iznimni vokali nisu ostavili ravnodušnim ni generalnog vikara koji je poželio nastup našeg ansambla u katedrali u Mainzu. "Od Vas Hrvata mi Nijemci možemo puno toga naučiti. Možemo naučiti kako se cijeni obitelj, kako se cijeni svoj jezik, vjera i kultura, možemo naučiti kako roditelji s djecom u naručju mogu doći u crkvu na svetu misu", među ostalim je rekao Giebelmann. Njemu su fra Nediljko Brečić i Edi Zelić, predsjednik župskog vijeća, predali prigodnu dvojezičnu monografiju o ansamblu "Lado".

"Hrvatski tjedan kulture" u Darmstadtu na samom kraju je, naravno, tematizirao i ulazak Hrvatske u Europsku uniju. U sklopu podijske diskusije svoje viđenje o pristupnome procesu, šansama i rizicima pristupa te perspektivama Hrvatske u Europskoj uniji dali su Brigitte Zypries, zastupnica u Bundestagu i bivša njemačka ministrica pravosuđa, Klaus Peter Willsch, zastupnik u Bundestagu i član njemačko-hrvatske parlamentarne skupine te Bernd Posselt, član Europskoga parlamenta. U ime hrvatskoga Ministarstva vanjskih poslova bio je najavljen Hrvoje Marušić, pomoćnik ministricе Pusić, ali je svoj dolazak zbog drugih obveza morao otkazati. Podijsku raspravu moderirao je Edi Zelić.

U ISELJENIŠTVU IMA SJAJNIH POTENCIJALA

Bernd Posselt ispričao je mnoge detalje o svojim posjetima Hrvatskoj, susretima s tamošnjim političarima, a posebno zanimljive bile su njegove priče o konstelacijama snaga u europskim tijelima i lobističkim strujama koje su favorizirale ili kočile hrvatski pristupni proces. "Nijedna zemlja do sada nije morala ispuniti toliko pristupnih kriterija kao Hrvatska. To je jednostavno nepravedno. Sretan sam što je Hrvatska sada nadomak cilju, a ja ću hrvatski ulazak u EU dočekati u Vukovaru", rekao je Posselt koji nije zaboravio spomenuti važnu ulogu iseljene Hrvatske, vrijednih pojedinaca poput Ivone Dončević, uz istodobnu kritiku na račun Hrvatske koja u nedovoljnoj mjeri koristi sjajne potencijale iseljništva. ■

ENG The premier Croatian culture event in Germany, the Croatian Culture Week, was staged in Darmstadt this year and coincides with Croatian accession to the EU. The event was co-organised by the Croatian World Congress in Germany and the Croatian Catholic Community of Darmstadt.

Kulturne veze Matice i bečkoga Hrvatskog centra

Ravnatelj Knezović podržao je obrazovnu inicijativu Hrvatskoga centra iz Beča vezanu uz pokretanja škole za poučavanje hrvatskoga standardnog jezika u toj metropoli, kojoj su se prema riječima domaćina - pridružile sve tamošnje hrvatske organizacije

Prezentacija knjige: prof. Vesna Kukavica, dr. Aleksandra Šćukanec, mr. Marin Knezović i akademik Nikola Benčić

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimio: **Petar Tyran**

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović, sa suradnicima, boravio je 22. svibnja u jednodnevnome radnom posjetu Hrvatskome centru u Beču, gdje se susreo s istaknutim predstavnicima toga Centra i sudjelovao u prezentaciji knjige *Njemačko-hrvatski jezični dodiri u Gradišću* autorice dr. sc. Aleksandre Šćukanec.

Domaćini, predsjednik Hrvatskoga centra Tibor Jugović i glavna tajnica Gabrijela Karall-Novak te ugledni publicist i urednik *Hrvatskih novina* Petar Tyran izložili su sažeto Matičinu ravnatelju dominantne izazove s kojima se susreće ta hrvatska autohtona manjina s naglaskom na obrazovnoj inicijativi za poučavanje hrvatskoga standardnog jezika tj. projektu o hrvatskoj školi u Beču.

Hrvatski centar najvažnije je društveno i kulturno središte gradišćanskih Hrvata u glavnome austrijskom gradu, smješteno u funkcionalnoj višekatnoj zgradi u 4. bečkom kotaru, afirmirajući se kao najznačajnije kulturno središte i sastajalište svih Hrvata naseljenih u Beču. U Centru su smješteni Hrvatski akademski klub (HAK), Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču (HGKD) i višjejezični dječji vrtić *Viverica*.

HRVATSKO KULTURNO SREDIŠTE

Hrvatski centar raspolaže i rezidencijalnim prostorima za mobilnost učenika i studenata, u kojem trenutno borave tri studenta na razmjeni na Sveučilištu u Beču. Uz mali galerijski prostor, u kojem je trenutačno izložba tradicijskoga nakita iz okolice Zagreba, Hrvatski centar ponosi se prvom našom javnom knjižnicom u vlastitim prostorijama tog gra-

dišćanskohrvatskog okupljališta, otvoreno 2010.

Za knjižni fond Matičin ravnatelj mr. sc. Marin Knezović uručio je poklon paket knjiga glavnoj tajnici Gabrijeli Karall-Novak. Ta knjižnica, koja nosi ime jezikoslovca i pisca iz Gradišća Franje Rottera (1970. - 2002.), ima za sada više od tri tisuće naslova, a njezini se osnivači nadaju da će joj se fond stalno obogaćivati.

Predsjednik Hrvatskoga centra Tibor Jugović uručio je Matičinu ravnatelju prvi nacrt za projekt *Hrvatske dvojezične škole* u Beču.

Gospodin Marin Knezović podržao je obrazovnu inicijativu Hrvatskoga centra iz Beča vezanu uz pokretanje škole za poučavanje hrvatskoga standardnog jezika u toj metropoli, kojoj su se prema riječima domaćina - pridružile sve tamošnje hrvatske organizacije. Ta se inicijativa pokazuje, zaključeno je prigodom

radnoga susreta, iznimno zanimljivom i u svjetlu očuvanja te razvitka hrvatskoga jezika u Europskoj uniji, koji će biti 24. službeni jezik EU-a od 1. srpnja 2013.

U večernjim satima u HC-u svečano je predstavljena knjiga *Njemačko-hrvatski jezični dodiri u Gradišću* autorice dr. sc. Aleksandre Ščukanec, koju su zajednički objavili Hrvatska matica iseljenika i Znanstveni institut gradišćanskih Hrvata iz Trajstofa. O knjizi su govorili, uz Matičina ravnatelja mr. sc. Marina Knezovića, akademik Nikola Benčić iz Znanstvenoga instituta GH te urednica knjige prof. Vesna Kukavica, kao i autorica knjige dr. sc. Aleksandra Ščukanec s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Predstavljanje je vodio agilni Petar Tyran, urednik *Hrvatskih novina*.

PROMOCIJA KNJIGE

- Nagrađena jezikoslovna monografija *Njemačko-hrvatski jezični dodiri u Gradišću*, istaknuo je akademik Nikola Benčić - daje cjelovitu sliku suvremenog stanja gradišćanskohrvatskoga jezičnog blaga i dominantnih procesa u njegovoj povijesnoj dimenziji u sklopu germanofone zajednice u Austriji. - Analiza obuhvaća jezičnu građu od pisanih izvora do internetskih blogova i foruma - dodala je urednica knjige Vesna Kukavica - istaknuvši vrijednost monografije u sklopu recentne literature iz područja doirnoga jezikoslovlja. Autorica Ščukanec u svome kratkom obraćanju zahvalila je svima u Austriji koji su joj pomogli u realizaciji istraživanja - koje je prethodilo knjizi. Doktorica Ščukanec istaknula je kako je u prošloj i tekućoj akademskoj godini utemeljila gradišćansko-hrvatski seminar u sklopu Odsjeka za germanistiku zagrebačkoga Filozofskog fakulteta za studente koji se zanimaju za problematiku utjecaja njemačkoga jezika na gradišćanskohrvatski. - Njezina izvrsna ekolingvistička studija obrađuje jezične dodire u Gradišću multidisciplinarnom metodologijom iz nekoliko perspektiva poput sistemskolingvističke, sociolingvističke i jezičnobiografske - zaključio je akademik Nikola Benčić. Opsežna studija Aleksandre Ščukanec sastoji se od osam preglednih poglavlja te popisa germanizama s čak 1.200 natuknica. ■

ENG CHF director Marin Knezović and aids made a one-day working trip to the Croatian Centre in Vienna this May 22nd to meet with representatives of the Centre and take part in the presentation of the book *Germano-Croat Linguistic Contact in Gradišće*.

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Dean Miculinić**

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu 15. svibnja javnosti je predstavljen ciklus "Zbogom infinitiv" Dubravka Naumova, makedonsko-hrvatskoga slikara koji živi u Kanadi. Pozdravno slovo nazočnima uputio je ravnatelj HMI-ja, mr. sc. Marin Knezović.

"Suvremena umjetnost je poziv slobodi i to ponajprije poziv slobodi dosjetke, ideje pojedinca. Često se taj poziv pogrešno shvaća, kao neka vrsta poziva na samodovoljnost, samozadovoljstvo. Da, umjetnost treba osloboditi autora, ali u još većoj mjeri treba oslobađati i hrabriti promatrače umjetničkog djela. To jako dobro shvaćaju dizajneri i to posebno oni koji se izražavaju u različitim medijima i koji rade za različite klijente. Oni tako promiču svojevrsnu revolucionarnu propagandu komercijalnim sadržajima pri čemu ovo posljednje obilježje, uz sva mnogobrojna ograničenja koja određuje proizvod i klijent, mogu dosegnuti tisuće ljudi. To vidim i u djelu Dubravka Naumova. Naumov je tako majstor povezivanja na što kao da ga je predodredilo i njegovo podrijetlo. Moj posao, posao moje institucije je povezivanje. Ponekad je ono teško. U ovom slučaju to nije tako. Umjetnost Dubravka Naumova sve nas povezuje vrlo, vrlo lako", naglasio je ravnatelj Knezović.

Voditeljica izložbe s umjetnikovom majkom Ljerkom Toth-Naumovom

TELEFONSKO JAVLJANJE IZ TORONTA

Nazočnima se obratio i predsjednik Vijeća makedonske nacionalne manjine Tome Apostoloski, a izložbu je otvorila veleposlanica RM u Zagrebu Daniela Karagić ozoska. Program je vodila Ljerka Galic, rukovoditeljica Odsjeka iseljeničke baštine. U glazbenome dijelu progra-

Prizor s otvorenja izložbe

“Ispunila mi se želja da izlažem u domovini svoje majke”

Projekt obuhvaća slike izrađene na akvarelnome papiru u kombiniranoj tehnici - crtež, tuš, pastel i akrilik - s implementiranim detaljima u kolažu, kao i perforaciju same pozadine. Umjetnička djela predstavljaju produžetak opusa inspiriranog princezama

Predstavljajući izložbe

Lovincu. O slikarevu opusu koji prvi put izlaže u domovini svoje majke nazočne je izvijestila Antoaneta Štefančić, magistrica kulturologije, predstavnik grada Skoplja.

PRINCEZE DIJELE SUDBINU AUTORA

Projekt obuhvaća slike izrađene na akvarelnome papiru u kombiniranoj tehnici - crtež, tuš, pastel i akrilik - s implementiranim detaljima u kolažu, kao i perforaciju same pozadine. Umjetnička djela predstavljaju produžetak opusa inspiriranog princezama.

“Opus s princezama počeo je prije više od jednog desetljeća. Njegova analogija otkriva egzistencijalnu poruku povezanu unutrašnjom borbom između umjetnika

i trivijalnosti svakidašnjega života. Princeze, prema opažanju Naumova, određene svojim društvenim statusom i socijalnom funkcijom, dijele sudbinu umjetnika, pasivno slijedeći njegov krut, neumoljiv dnevni protokol, isto kao glagol u infinitivu: neodređeni i neoformljeni. Ova Dubravkova duga geneza evoluirala u nekoliko etapa da bi konačno došla do točke oslobođenja, kada princeze preuzimaju kontrolu nad svojom sudbinom i visoko lete iznad oblaka u projektu *Zbogom infinitivu*”, objasnila je mr. Štefančić. Istaknula je kako likovni kritičari za

djela Dubravka Naumova kažu da obiluju suptilnim lirizmom i angažiranim intelektualizmom u atmosferi muzičke poetike nadrealnog i futurističkog. Slike su višeslojne, no uvijek izravne i kristalno jasne kako u umjetničkome izrazu, tako i u poruci koju nose, naglasila je na kraju Antoaneta Štefančić.

U glazbenome dijelu programa nastupio je Stanislav Kovačić na violončelu, koji je sviranjem oduševio sve nazočne. ■

ma nastupio je Stanislav Kovačić na violončelu, koji je taknuo mnoga srca nazočnih ljubitelja likovne umjetnosti. Posebno dirljiv trenutak bio je kada se telefonski iz Toronta javio i autor Dubravko Naumov, koji je pozdravio sve nazočne i zahvalio svima koji su omogućili realizaciju izložbe. Naglasio je kako je sretan što mu se ispunila želja da izlaže u Hrvatskoj, domovini svoje majke. Na otvorenju su, uz ostale, bili prisutni načelnik Općine Rešetari Zlatko Aga, predsjednik Književno-likovnog društva “Rešetari” Ivan De Villa, predsjednica makedonsko-hrvatske udruge *Spectrum* Slavica Koretić, Orce Lambevski, predsjednik Zajednice Makedonaca u RH, književnik Đuro Vidmarović, priznata hrvatsko-makedonska pjesnikinja i slikareva majka Ljerka Totch-Naumova, tajnik Odbora za Hrvate izvan RH dr. Mišo Munivrana, Andrey Davydov, tajnik u Veleposlanstvu Ruske Federacije u RH, Mladen Pejnović, predstojnik Državnoga ureda za upravljanje državnom imovinom i mnogi predstavnici ministarstava, kulturnih institucija te ljubitelji umjetnosti. Zanimljivo je da je na otvorenju izložbe bila i naša iseljenica iz Kanade, Josipa Kloštraneć, koja se nalazi na odmoru u svome

Dubravko Naumov rođen je u Skoplju. Slikarstvo je diplomirao na Fakultetu likovnih umjetnosti u Skoplju 1993., a 2006. diplomirao je u Torontu reklamni dizajn na *Ontario College of Art & Design* (OCAD University). Umjetnik je izlagao na mnogim samostalnim i skupnim izložbama diljem Europe, Kanade i Japana. Danas živi i radi u Torontu. Izložba “Zbogom infinitiv” akademskog slikara Dubravka Naumova prvi put je ugledala svjetlo dana u salonu makedonskog veleposlanstva u Parizu, zatim u Bruxellesu i na najpoznatijim kulturnim manifestacijama u Makedoniji - Skopskom i Ohridskom ljetu. Sada je izložba napokon i u Hrvatskoj.

ENG An exhibition of the *Good Bye Infnitive* series by Dubravko Naumov, a Macedonian-Croatian painter now living in Canada, opened at the Croatian Heritage Foundation in Zagreb on May 15th.

Bolje razumijevanje i rješavanje problema identiteta

U zborniku se nalazi jedanaest radova kojima se s povijesnog, političkog, pravnog i sociološkog stajališta promatraju vojvođanski Hrvati, a riječ je o sunakladničkom projektu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba

Promotori Zbornika

Napisao: **Tomislav Žigmanov**

Zbornik "Hrvati u Vojvodini: Identitet(i), procesi i društvene aktivnosti" predstavljen je u Subotici 31. svibnja, u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH). U zborniku se nalazi jedanaest radova kojima se s povijesnog, političkog, pravnog i sociološkog stajališta promatraju vojvođanski Hrvati, a riječ je o sunakladničkom projektu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba. Uredili su ga Mario Bara i Aleksandar Vukić, uz potporu Državnoga ureda za Hrvate izvan Hrvatske.

Na subotičkom predstavljanju o zborniku su govorili savjetnik predsjednika RH i politolog prof. dr. sc. Siniša Tatalović, politolog prof. dr. sc. Čedomir Čupić iz Beograda, politolog prof. dr. sc. Boško Kovačević i ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov, obojica iz Subotice.

Prof. Tatalović rekao je kako istraživanja koja se odnose na manjine nastale raspadom Jugoslavije, među koje spada i hrvatska manjina u Srbiji, nemaju dugu tradiciju. Hrvatska manjina u Srbiji dugo vremena tražila je svoj status suočavajući se s različitim problemima.

"Djelo je nastalo kao rezultat potrebe da se tematizacija u području znanosti, kada je riječ o hrvatskoj zajednici u Vojvodini, usustavi i osnaži. U Zborniku se iz više znanstvenih disciplina referira na određene identitetske sastavnice, pokušavaju se doznačiti određene vrste identitetskih prijevora koji postoje u hrvatskoj zajednici, napose kada je riječ o Bunjevcima. Također su analizirani pokušaji u hrvatskoj zajednici u svezi s artikuliranjem interesa i izgradnjom institucionalne infrastrukture", istaknuo je Tomislav Žigmanov.

Autori su u Zborniku identificirali jedan broj problema koji prate Hrvate u Vojvodini, rezimirao je prof. Čupić. "Otvorenost autora da priopće probleme javnosti u objema državama omo-

gućuje njihovo bolje razumijevanje, ali i rješavanje. Ovaj zbornik je i prilog formiranju svijesti i samosvijesti o suživotu, odnosno o onima koji s nama žive, o njihovim sličnim ali i različitim problemima s kojima se suočavaju", istaknuo je prof. Čupić.

"Formiranjem novih država nakon raspada Jugoslavije, i Hrvatska i Srbija, a posebice Srbija, potrudile su se stvoriti nacionalne, a ne građanske države. U takvim je okolnostima bilo vrlo teško 'smjestiti' manjine, a osobito novu manjinu poput hrvatske", istaknuo je prof. Kovačević.

Predstavljanju zbornika, uz predstavnika hrvatskih manjinskih institucija, nazočili su i veleposlanik RH u Beogradu mr. sc. Željko Kuprešak, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović i pravna savjetnica u HMI-ju Dijana Mašala Perković, zamjenik predstojnice Državnoga ureda za Hrvate izvan Hrvatske Petar Barišić, generalni konzul RH u Subotici Dragan Đurić, podtajnik u Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice mr. sc. Mato Groznica, zastupnik u Narodnoj Skupštini Republike Srbije Petar Kuntić i predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća dr. sc. Slaven Bačić. ■

MILENIJSKA LUKA

Hrvatska je članica Europske unije, a uplovljavanje u vlastitu milenijsku luku obilježava konferencijama i mnogobrojnim svečanostima u inozemstvu i kod kuće, čiji se vrhunac očekuje u Zagrebu 30. lipnja

Gornji dom njemačkoga parlamenta Bundesrat jednoglasno je 7. lipnja ratificirao hrvatski pristupni ugovor čime je dovršena parlamentarna procedura ratifikacije u Njemačkoj, posljednjoj članici EU-a koja je potvrdila članstvo RH u Uniji od 1. srpnja ove godine. Njemački parlamentarci istaknuli su predsjedniku Hrvatskoga sabora Josipu Leki, koji je bio nazočan na berlinskoj svečanosti, kako su ondje naši iseljenici cijenjeni ljudi u toj vodećoj ekonomiji svijeta. Ostalo je povijest! Hrvatska je članica Europske unije, a uplovljavanje u željenu milenijsku luku Lijepa Naša obilježava lipanjskim konferencijama i mnogobrojnim svečanostima u inozemstvu i kod kuće - čiji se vrhunac očekuje u Zagrebu na Trgu bana Josipa Jelačića u noći s 30. lipnja na 1. srpanj 2013. Uz hrvatski državni vrh na čelu s predsjednikom Ivom Josipovićem, na svečanosti će biti nazočni šefovi država zemalja članica Europske unije.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, kao najpozvanije u integracijskim procedurama, lipanjsko slavlje našega europskog pridruživanja započelo je već početkom mjeseca kada je u Zagrebu 3. i 4. lipnja organizirana Prva konferencija hrvatskih počasnih konzula. Sudionici su razgovarali o jačanju aktivnosti počasnih konzula u promociji hrvatskoga izvoza i privlačenju stranih investicija. Otvarajući konferenciju, na kojoj je bilo okupljeno šezdesetak konzula sa svih kontinenata, uz voditelje predstavništava Hrvatske gospodarske komore u inozemstvu, potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić konzulima je predstavila glavne smjernice hrvatske vanjske politike u idućem razdoblju. One, uz ostalo, predviđaju mijenjanje fokusa s dosadašnjih napora u približavanju Uniji na ja-

Piše: Vesna Kukavica

čanje gospodarske suradnje sa svijetom.

- Nakon niza godina Hrvatska ulazi u novu asocijaciju, Europsku uniju, svojom voljom i sama kreira svoju budućnost - istaknuo je na Konferenciji predsjednik Hrvatske gospodarske komore Nadan Vidošević, dodavši kako u takvim okolnostima, za nas posve novim, trebamo osmisliti i

novi pristup razvitku zemlje. - Sustav koji smo napustili i bolna tranzicija ostavili su posljedice, prije svega na mentalitet ljudi. Promjena mentaliteta, naravno, traži vrijeme. Kriza u okruženju produbljuje strukturne reforme u hrvatskom društvu. Trećina stanovništva je ili nezaposlena ili u mirovini. Natalitet je nizak i to izravno utječe na konkurentnost države u cjelini - naglasio je Vidošević.

No, hrvatsko gospodarstvo ipak će imati veće koristi nakon priključenja Uniji, ako je suditi prema pokazateljima iz zemalja koje su posljednje pristupile EU poput Latvije ili Slovačke u kojima je zabilježen rast BDP-a po stanovniku. U skladu s iskustvima drugih očekuje se da će i hrvatski BDP biti povoljniji nakon priključenja te da su koristi od ulaska veće nego u slučaju ostanka izvan EU. Iskustva zemalja iz posljednja dva vala proširenja pokazuju rast izravnih investicija. Hrvatska će nedvojbeno Unijinim članstvom postati atraktivnija ulagačima.

Tim optimističnim tonovima na Konferenciji u nadi stabilnije hrvatske budućnosti u ovome mileniju pridružio se i naš počasni konzul iz Santa Cruze, cijenjeni bolivijski poduzetnik Robert Jakubek, koji je ocijenio da se osjeća značajan napredak hrvatskog društva koji su ostvarili svi građani RH. - Zar nije lijepo - zapitao se taj rođeni Zagrepčanin - što ostvarujemo zacrtane planove.

Sjećam se kada je prije 23 godine prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman, baš početkom ljeta, proglasivši hrvatsku neovisnost, istaknuo kako nam je cilj ulazak u euroatlantske integracije. Došli smo do te točke i sada sve naše intelektualne elite, bez obzira na ideološka opredjeljenja, treba usmjeriti u konkurentni gospodarski rast.

Uz prijatelje RH iz stranih zemalja, u konzulatima diljem svijeta golem doprinos domovini, uz ostale, dali su počasni konzuli iz redova hrvatskog iseljeničtva kao što su: Nikola Nakić (Cordoba) iz Argentine, Drago Mužević (Cochabamba) iz Bolivije; Rudi Josip Mijač Kusanović (Punta Arenas) i dr. Pedro Antonio Marinov Martinic (Antofagasta) iz Čilea; dr. Nela Sršen (Padova) iz Italije; Marko Mladineo (St. John) iz Kanade; Mijo Karagić (Budimpešta) iz Mađarske; Branko Maretić (Bitola) i Vita Huzjan (Strumica) iz Makedonije; Ante Čović (Auckland) s Novoga Zelanda; Antica Peinović Masle de Kuljevan (Lima) iz Perua; Frank Brozovich (Seattle), Judith K. Vogelsang (Kansas City), James Coleman (New Orleans), Marion M. Vujevich (Pittsburgh) i Philip Berquist (Houston) iz SAD-a; Šime Ivanjko (Maribor) i Božo Dimnik (Koper) iz Slovenije; Eduardo Rodolfo Antonich (Montevideo) iz Urugvaja te Zdravko Sančević (Caracas) iz Venezuele.

Našim počasnim konzulima pridružit će se od ovog ljeta još jedna važna mreža uglednika, koje je Vlada RH 6. lipnja imenovala u Savjet za Hrvate izvan Republike Hrvatske s ciljem su-kreiranja i provedbe politike i programa u odnosu na Hrvate koji žive izvan granica Lijepe Naše. Savjet čine, uz dvadesetak čelnika stožernih institucija RH, predstavnici hrvatskih zajednica iz cijelog svijeta i to devet predstavnika Hrvata iz BiH, 17 predstavnika hrvatske manjine i 29 predstavnika dijaspor, većinom iz prekooceanskog iseljeničtva. ■

ENG The first conference of honorary Croatian consuls organised by the Ministry of Foreign and European Affairs was held in June of 2013 and was dedicated to the best methods of positioning Croatia abroad, especially in the area of economic cooperation. Participating in the conference was the majority of our honorary consuls on all continents joined by leading public figures in Croatia.

Posjet udaljenim i manje poznatim hrvatskim zajednicama u Argentini

Svi troje bili smo zadovoljni obavljenim poslom i toplim prijemom ne samo u Chacu, nego i u drugim krajevima Argentine. U manje od dva tjedna prošli smo oko 6.000 km i umorni, ali zadovoljni zaključili smo da bi ovakvu avanturu trebalo napraviti i u drugim dijelovima Argentine

Na Hrvatskom štandu sajma FIAR u Rosariu: Joza Vrljićak i Gustavo Abdelmalek Luetić s posjetiteljem u sredini

Napisao: **Joza Vrljićak**

Branka Bezić Filipović sletjela je u Buenos Aires 8. svibnja pa smo je moja supruga Adriana Smajić i ja dočekali u zračnoj luci i odmah odvezli u Rosario. To je grad udaljen od Buenos Airesa oko 300 km i nalazi se u pokrajini Santa Fe. Morali smo se požuriti jer se tog dana otvarao Međunarodni sajam prehrane, najveći u Argentini.

Naša gošća došla je iz Splita na poziv Gustava Abdelmaleka Luetića, predsjednika Argentinsko-hrvatske gospodarske komore iz Rosaria. Trebala je sudjelovati na sajmu i izvidjeti mogućnosti dolaska Gospodarske komore Dalmacije, te pozvati Hrvate iz Argentine na nadolazeći gospodarski sastanak koji će se odr-

žati u Splitu 2. i 3. rujna. Branka je inače voditeljica splitske podružnice Hrvatske matice iseljenika. Nakon sajma, njezina namjera bila je obići neke hrvatske zajednice u Argentini i dogovoriti buduće programe. Neke od tih zajednica znala je otprije jer je ovo bio njezin treći posjet Argentini, a željela je upoznati i neke nove. Budući da smo i nas dvoje, Gustavo i ja, imali istu želju, pratili smo Branku na njezinu putu i pomogli smo joj povezati se s nekim ljudima koje do tada nije poznavala.

VILLA CARLOS PAZ

Hrvatska zajednica nedavno je svoju malenkost izabrala da budem, uz gđu Vjeru Bulat, član Savjeta pri Vladi RH za Hrvate izvan domovine. Ovo mi je bila prilika da porazgovaram s ljudima o njihovim

potrebama i nadama i tako budem što spremniji na sastanak na koji ću krajem kolovoza otići u Zagreb.

Kada je 11. svibnja završio sajam u Rosariu, Branka, Gustavo i ja krenuli smo u Cordobu, prvo u gradić Villa Carlos Paz, poznato turističko središte. Gradić je smješten 30 km od grada Cordobe na brežuljcima uz jezero. Tamo smo bili smješteni u hotelu Meson de la Montana u vlasništvu Antonija Delica, gospodarstvenika hrvatskog podrijetla iz okolice Splita. On je u svom hotelu još 2005. godine bio ugostio Branku na njezinoj turneji po Argentini s veteranima Hajduka.

Idućeg dana, u nedjelju, trebali smo se naći s hrvatskom zajednicom u Hrvatskome domu u gradu Cordobi. Dom je osnovan 1956. godine i smješten je u privlačnoj rezidencijalnoj četvrti Cerro

Mirjana Cavić
predsjednica
Hogar Croatia
u Cordobi

de las Rosas. Predsjednica doma je Mirjana Cavic. Pod njezinim vodstvom upravni odbor odlučio se na preuređenje prostora, koji je postao premalen za potrebe članova. Bilo je u planu organizirati svečano otvorenje u bliskoj budućnosti, što se ubrzalo najavljenim dolaskom gošće iz Splita i njezinih pratilaca.

Dan je bio predivan, ali i odaziv je bio izvan svih očekivanja. Ne pamti se prigoda na kojoj se pojavilo toliko ljudi. Više od dvjesto osoba bilo je na ručku, koji je započeo govorom predsjednice Mirjane Cavic i dobrodošlicom gostima iz Splita, Buenos Airesa i Rosaria. Slijedili su nastupi folklornog kola "Velebit", zbora djece Male škole koji od milja zovu *Kolito* (deminutiv od kolo) te na kraju mlade i talentirane sopranistice Grete Ciklic.

EMOTIVAN SASTANAK

Ovom vrlo emotivnom sastanku bili su nazočni počasni konzul RH Nikola Nakić i poznati kardiolog, kirurg dr. Oscar Bauk, te druge istaknute osobe poput novinara, pisaca i ostalih. Dan je protekao u srdačnom ozračju druženja domaćina i gostiju, koje su tijekom posljednjepodneva primili u svojoj kući Mirjana Cavic i Jure Lovrinevic. Dan je završio druženjem u domu Silvane Ferlin i Ive Sprljana u gradiću Villa Carlos Paz, gdje su nam se pridružili i supružnici Delic koji su nam pružili gostoprimstvo u svom hotelu.

Idućeg dana, na povratku u Buenos Aires, kratko smo se zadržali u Rosariu. Jedan razlog bio je oprostiti se od Brankine ljubazne domaćice u tom gradu Juanite Luetic. Drugi razlog bio je sastanak s Ricardom Diabom, predsjednikom Društva gospodarstvenika Rosaria čiji je

Cordoba - sopranistica Greta Ciklic vodi dječji zbor Kolo (*kolito*)

član i Argentinsko-hrvatska gospodarska komora, kojoj je Društvo osiguralo ured u svojoj prekrasnoj zgradi u središtu grada, čije će se otvorenje prirediti u najskorije vrijeme.

Nakon dolaska u Buenos Aires, Branku su dočekali i osigurali joj smještaj njezini dragi Splitsani Vjera Bulat i Arsen Petrošić.

U srijedu 15. svibnja, moja supruga Adriana i ja pratili smo Branku u San Antonio de Areco, mjesto udaljeno 115 km od Buenos Airesa, u Argentini poznato kao kolijevka tradicije. To je staro naselje gauča smješteno uz rijeku Are-

co. Poznato je po umjetničkom obrtu pa mjesto posjećuju domaći i strani turisti. Međutim, tu su naseljeni i Hrvati čiji su prvi dolasci zabilježeni još prije stotinjak godina, najviše s otoka Hvara i Brača te splitske okolice. Odmah nakon dolaska uputili smo se na radio *Origen Areco* na intervju s vlasnikom dr. Gabrielom Eterovicem za njegovu emisiju *Hrvatska - zemlja naših djedova*. Nakon gostovanja na radiju, gosti su razgledali grad u pratnji članova hrvatske zajednice. Na kraju svog boravka u ovome slikovitom gradiću posjetili smo i mali pogon te muzej za izradu srebrnih predmeta koju tradicionalno drži obitelj Draghi, koja se za nekoliko mjeseci sprema posjetiti Split.

HRVATI U MJESTU ZARATE

Idućeg dana Branka i Gustavo posjetili su Veleposlanstvo RH u Buenos Airesu i upoznali veleposlanika Željka Belaja i njegovu suradnicu Dušku Paravić. Nakon toga otišli su vidjeti Hrvatski trg koji je smješten u blizini veleposlanstva. Iste večeri bio je dogovoren sastanak s hrvatskom zajednicom u mjestu Zarate, udaljenom od Buenos Airesa 95 km, gdje smo se Gustavo i ja uputili s Brankom. Zajednica Zarate - Campana u posljednjih godina pokazala je vrlo živu aktivnost, a njezini članovi mahom su s otoka srednje Dalmacije ili iz splitskog zaleđa. Sastanak je bio upriličen u velikoj kući Roberta Marticha, a gostima je dobrodošlicu zaželio predsjednik Hrvatskoga centra Zarate - Campana Ivan Ostojica, dok su gosti kao i prije pričali o svojim aktivnostima.

U petak 17. svibnja Branka se našla s članicama ženske klape *Valovi*, a dala je i intervju Stelli Hubmayer za njezin radiosat *Croacias Totales*. Na večer je za Branku bilo upriličeno primanje u Hrvatsko-argentinskome kulturnom klubu. Nazočnima se obratio predsjednik kluba ing. Davorin Poric i dao riječ Branki, koja je govorila o aktivnostima Hrvatske

Zarate - Mariano Sosa argentinski olimpijac i reprezentativac u veslanju

Zarate - Ivan Ostojica predsjednik Hrvatskog centra Zarate-Campana, Gustavo Abdelmalek Luetic, supružnici Martich i Joza Vrljick

matice iseljenika i podružnice Split. Slijedila su pitanja iz publike koja je za ovu temu bila vrlo zainteresirana. Na kraju je Branka dala intervju za dva radioprograma, onoga koji pod naslovom *Hrvatska danas* vodi Jožo Ivković i drugoga kojeg pod naslovom *Hrvatska u mom srcu* vodi Jure Papac.

U subotu smo automobilom, nas troje - Branka, Gustavo i ja, krenuli na put u 1.200 km udaljenu pokrajinu Chaco. Cilj su nam bila mjesta Quitilipi i Presidencia Saenz Pena u kojima je najveća koncentracija Hrvata u toj pokrajini, ali i u sjevernoj Argentini. Bilo je kasno noću kada smo došli u Quitilipi u kuću naših ljubaznih domaćina Mirte Slavich i njezina supruga Oscara Alvareza.

PRESIDENCIA SAENZ PENA

Idućeg dana uputili smo se na sastanak s Hrvatima u 23 km udaljenome mjestu Presidencia Saenz Pena. Nakon dolaska bili smo primljeni u prostorijama Društva za preradu drva gdje nas je dočekalo oko četrdesetak Hrvata, većinom rođenih na tom području. Među njima bilo je i pet gospođa koje su se rodile u Hrvatskoj i došle su živjeti u Chaco tridesetih godina prošlog stoljeća. Nazočnima se prvo obratila prof. Estefania Plantic Varela, poznata kao Beba, koja je nosilac mnogobrojnih aktivnosti u tome mjestu. Ona je osnivačica Kulturnoga centra, voditeljica radiosata i predavačica hrvatskoga jezika. Nakon nje mali govor održao sam prvo ja, pa Gustavo i na kraju Branka.

Druženje s Hrvatima nastavljeno je u jednom restoranu u vlasništvu Hrvata, gdje se tražio stolac više. Iako smo na

Buenos Aires – Hrvatsko argentinski kulturni klub: predsjednik ing Davorin Porić, Branka Bezić Filipović i Jožo Ivković voditelj radio emsije *Hrvatska danas*

svim mjestima bili lijepo primljeni, moram istaknuti da je naš dolazak u Chaco izazvao puno emocija jer zbog velike udaljenosti od Buenos Airesa posjeti Hrvatima u ovom kraju Argentine nisu česta pojava.

Tog poslijepodneva otišli smo i na glavni trg gdje je postavljena ploča s 385 prezimena hrvatskih doseljenika ne samo u Saenz Peni, nego i u okolna mjesta poput: Tres Isletas, Campo Largo, La Matanza, Bajo Hondo Grande, General Pinedo, Colonia Jose Marmol, Juan J. Castelli, Campo Grande, Bajo Hondo Chico, Villa Angela y San Bernardo, Colonia La Mascota, Concepcion del Bermejo, Pampa del Indio, La Tambora, Margarita Belen, Hermoso Campo, Las Brenas, Colonia La Chiquita y Pampa del Infierno. Skrenut ću pažnju na naziv posljednjeg mjesta. Pampa del Infierno znači Paklena polja, a taj naziv dobiven je zbog velikih vrućina karakterističnih za to područje.

ŠETALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

Osim ploče na glavnome trgu, u mjestu postoji i Šetalište Republike Hrvatske. Na njemu je spomenik Gospi od Međugorja, a mjesto je ukrašeno i hrvatskim

grbom i natpisima. Šetalište je svečano otvoreno 12. svibnja 2001. godine kada je u posjet došlo važno izaslanstvo iz Buenos Airesa. Gosti su se nastavili družiti s Hrvatima u kući Bebe Plantic gdje su, uz ostale Hrvate, bili i njezini sinovi Mario i Cristian, oboje liječnici.

Nakon povratka u Quitilipi posjetili smo i njihov trg, gdje se nalazi ploča slična kao i u Saenz Peni, a na kojoj su imena hrvatskih iseljenika iz tog mjesta i okolnih kao što su: Leguas, Campo Feldman, Pampa del Indio, La Tambora, Bajo Hondo Chico y Grande i La Matanza. Većina Hrvata došla je na to područje uzgajati i brati pamuk.

Idućega dana čekao nas je dugi put povratka u Buenos Aires. Na putu smo se zaustavili u glavnome gradu Chaca koji se zove Resistencia. Tamo nas je dočekao Jorge Monaco Skunca, predsjednik Društva Hrvata Chaca i Juan Antonio Budalic, dopredsjednik, te njegova kći Melina. Ovo društvo nastalo je kao ogranak Kulturnoga centra Chaca, koji je osnovala Beba Plantic. Društvo je 2005. godine napravilo mali Hrvatski trg na najvažnijoj gradskoj prometnici i imaju veliku volju za radom, u čemu ćemo im svi u sklopu svojih mogućnosti pomoći.

Povratak u Buenos Aires je, kao i dolazak u Chaco, bio iscrpljujući, ali je hvala Bogu sve dobro završilo. Svi troje bili smo zadovoljni obavljenim poslom i toplim prijemom ne samo u Chacu, nego i u drugim krajevima Argentine. U manje od dva tjedna prošli smo oko 6.000 km i umorni, ali zadovoljni zaključili smo da bi ovakvu avanturu trebalo napraviti i u drugim dijelovima velike i velikodušne Argentine. ■

Presidencia Saenz Pena – ispred ploče s hrvatskim imenima

ENG Branka Bezić Filipović, who heads the CHF branch office in Split, recently visited Argentina where she travelled over 6 thousand kilometres to meet even the less well known Croatian communities.

Rijeka – velika iseljenička luka

Monografija donosi sintezu nacionalnih iseljeničkih priča Hrvata, Čeha, Mađara, Nijemaca, Poljaka, Rumunja, Rusina i Slovaka koji su se u razdoblju od 1903. do 1914., prema procjenama autora njih više od 330.000, baš preko riječke luke iselili u "obećanu zemlju" Ameriku.

Napísala: **Diana Šimurina-Šoufek**

Snimio: **Dean Miculinić**

Rijeka je za povijest iseljavanja značajna kao luka iz koje je na prekomorski put kretalo mnoštvo stanovnika Srednje Europe.

Danas, zahvaljujući Muzeju grada Rijeke izložbe i monografska izdanja odlaze u svijet, ponovno do Ellis Islanda.

Izložba "Merika: iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. - 1914." predstavljena je tako prošle godine u New Yorku, na mjestu prvoga dodira većine iseljenika s Novim svijetom, u Muzeju imigracije na Ellis Islandu, gdje su bile izložene fotografije, dokumenti, zapisi, video snimci i sl. koji su na taj način predstavili veliki val iseljavanja u Ameriku do početka Prvoga svjetskog rata, kada se iz Europe odselilo gotovo 50 milijuna ljudi. Izložba je prikazala tokove iseljavanja iz Srednje Europe, razvijenu organizaciju, parobrode i kompanije, iseljeničke agente i luke, kao i sudbine pojedinih migranata i njihovih obitelji te u konačnici njihovih potomaka, uspješnih Amerikanaca.

Autor joj je bio Ervin Dubrović, ravnatelj riječkoga Muzeja, a izložba "Merika" bila je najprije postavljena u Muzeju od prosinca 2008. do lipnja 2009. godine. Prethodila su joj opsežna istraživanja u koja su uključeni istraživači i suradnici iz europskih zemalja i SAD-a, a pripremni radovi započeti su 2005. godine.

O njoj je Muzej 2008. izdao i dvoje-

S predstavljajući treću monografiju u Rijeci

žnu monografiju *MERIKA - Iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. - 1914./Emigration from Central Europe to America 1880 - 1914*, čiji je autor bio Ervin Dubrović.

Izložbu prati i monografija *FROM CENTRAL EUROPE TO AMERICA 1880 - 1914/IZ SREDNJE EUROPE U AMERIKU 1880. - 1914.*, također iz pera Ervina Dubrovića. Iako je ovo izdanje 2012. objavljeno na engleskom jeziku, cjeloviti tekst na kraju knjige objavljen je i na hrvatskome.

Treća monografija predstavljena je nedavno u Rijeci, također u izdanju Muzeja grada Rijeke 2012., a nazvana je *VELIKI VAL - Iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. - 1914.*, grupe autora, koju je uredio Ervin Dubrović. Ovo opsežno i sadržajno najpotpunije izdanje

na promociji su pred tridesetak autora predstavili ravnatelj Muzeja grada Rijeke Ervin Dubrović, kustosica Jelena Dunato, dr. Dragutin Roksandić s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, te gost sa Sveučilišta u Udinama dr. Javier P. Grosutti, istraživač povijesti migracija s prostora nekadašnjeg Austrougarskog primorja.

Monografija donosi sintezu nacionalnih iseljeničkih priča Hrvata, Čeha, Mađara, Nijemaca, Poljaka, Rumunja, Rusina i Slovaka koji su se u razdoblju od 1903. do 1914., prema procjenama autora njih više od 330.000, baš preko riječke luke iselili u "obećanu zemlju" Ameriku.

"Meriku" je na Ellis Islandu prošle godine vidjelo više od sedamsto tisuća posjetitelja pa je time postala najposjećenija hrvatska izložba u svijetu, a 2009. proglašena je i najboljom izložbom u Hrvatskoj. Najavljeno je kako je Muzej grada Rijeke u pregovorima za gostovanje ove uspješne izložbe u Chicagu, Beču, Budimpešti i Cluj Napoci (Rumunjska). ■

ENG The Great Wave—Emigration from Central Europe to America from 1880 to 1914, was recently presented in Rijeka and offers a synthesis of the national emigrant stories of some 330,000 Croats and members of the other nations of the former Austro-Hungarian monarchy who, from 1903 to 1914, departed by way of the Rijeka for the "Promised Land."

Trebamo se riješiti kompleksa male zemlje i malog naroda!

Jasno nam je da Hrvatska u sljedećih nekoliko godina ne može postati gospodarska sila, ali već sutra može osvijestiti i pokazati svijetu neke svoje vrijednosti i potencijale, koji i te kako mogu biti ulaznica za visoko društvo

Napisao: **Božo Skoko**

Hrvatska je premala zemlja da bi na bilo što ozbiljnije mogla utjecati! – ta je tvrdnja postala opće-prihvaćena istina među našim ljudima bez obzira na to je li riječ o odnosima s Haaškim sudom, zaštiti ribljega fonda u Jadranu ili smanjenju uvoza proizvoda koje hrvatski poljoprivrednici i sami proizvode. Tvrdnja kako moramo znati gdje nam je mjesto i kako nemamo što petljati s velikima jer smo u bilo kakvoj usporedbi bez šansi postala je i dobar izgovor za sve naše neuspjehe – od pljuski koje nam dijele kreditne agencije do lošeg plasmana na pjesmi Eurovizije. S kompleksom kako smo mali, slabi i nemoćni ulazimo u Europsku uniju, lišeni bilo kakvih nada da ćemo ondje moći nametnuti neke svoje interese ili predvoditi neku ozbiljniju igru. Doduše, malo optimizma pruža nam jedino sport gdje smo na gotovo svim borilištima pokazali zube i daleko nadmoćnijima.

Međutim, statistika je neumoljiva pa čak i letimičnim pogledom na zemljovid Europe možemo vidjeti da Hrvatska baš i nije tako mala država u europskim

okvirima kako nam se čini. Primjerice, površinom su čak devet članica Europske unije manje od Hrvatske – Belgija, Cipar, Malta, Danska, Estonija, Luksemburg, Nizozemska, Slovačka i Slovenija. A kad je broj stanovnika u pitanju, onda ovoj listi možemo pridružiti Latviju i Litvu. Gledajući te mjerljive pokazatelje Hrvatska se mirne duše može početi rješavati kompleksa male i nebitne države. Uostalom, kad ste čuli od Danaca ili Iraca da su mali i nevažni za funkcioniranje EU-a!?

ALIBI ZA NEDOSTATAK VIZIJE

Ali, čak da je Hrvatska mala država, iako se teoretičari vrlo teško slažu oko toga koju državu u međunarodnim odnosima možemo nazvati malom, to nam ne može biti alibi za nedostatak vizije i kreativnosti, lijenost ili gospodarsku neinventivnost odnosno lošu vanjsku politiku. Naime, živimo u svijetu gdje veličina

više nije presudna, već sposobnost. Uz već spomenute članice EU-a, o tome nam svjedoče i neke od najutjecajnijih i najbogatijih država svijeta poput Švicarske, Izraela, Singapura, Kuvajta, Katar, Bahreina... Neke od tih država imaju iznimne prirodne potencijale poput nafte i plina, neke su poput Singapura vješto iskoristile svoj zemljopisni položaj, a neke su bile sposobne stvoriti konkurentna gospodarstva i postati nezaobilazne točke u svjetskim tokovima robe, usluga, kapitala i informacija. Te države nisu plakale nad svojom sudbinom malih i nevažnih država, već su odlučno pokazale svijetu da se može kad se hoće. Dapače, neke bi nam pozavidjele da imaju položaj na karti svijeta poput Hrvatske, da imaju naše more, slavonsku žitnicu ili Dunav. A mi njima možemo jedino zavijeti na sposobnim i hrabrim vođama.

Vrijeme za reforme i rezove je isteklo, poduzetnici skapavaju pod teretom

nameta i neplaćanja, međusobno povjerenje na najnižim je granama, umjesto inovativnosti i konkurentnosti potiče se poslušnost i prosječnost. A gospodarski patriotizam je pojam koji vladajući ni u prošlom sazivu, a ni u ovom još nisu usvojili. Dok poljski predsjednik lobira za prodaju Croatia osiguranja poljsko-me osiguravajućem društvu, a Amerikanci otvoreno traže micanje administrativnih prepreka svojim ulagačima, naši političari otvoreno optužuju hrvatske poduzetnike za nekooperativnost i gotovo ništa ne čine da bi i nakon ulaska u EU sačuvali njihovu prednost na regionalnom tržištu ili da im omoguće da svoj kapital ulože u hrvatske kompanije i tako ih spase od propadanja ili rasprodaje. Uostalom, svi vidimo što se zahvaljujući nedostatku gospodarskoga patriotizma dogodilo s INA-om.

STATUS MALE SILE

Predsjednik Josipović često ponavlja kako Hrvatska u sklopu Europske unije status male zemlje treba zamijeniti statusom *male sile*. Njegov savjetnik profesor Dejan Jović u jednom od svojih radova definirao je pojam male sile kao “zemlje koja ima veće mogućnosti utjecanja na međunarodne odnose nego što bi se očekivalo, s obzirom na veličinu njezina teritorija i druge značajke”. Naime, male države obično su beznačajne na globalnoj pozornici i uglavnom životare u klijentelističko-patronske zavisnom odnosu prema velikim silama, dok se male sile i te kako pita što imaju reći o pojedinim gospodarskim ili političkim globalnim pitanjima. Međutim, taj status ne dolazi automatski ili na temelju naših želja. Njega treba zaslužiti. Prilika je svakako pred nama – ulazak u Europsku uniju. Naime, bez obzira na to što ta zajednica ima svojevrсна ograničenja i traži neka odricanja od svojih članica, članstvo u EU je – uz sigurno – jamstvo – kvalitetna karta za izlazak na globalnu scenu. Naime, nije svejedno surađuje li netko s malom i nepoznatom državom ili s članicom EU-a. Možemo to usporediti s udajom mladenke iz siromašne seoske obitelji u bogatu plemićku kuću. Uzimanjem novog prezimena mijenja se i odnos dojučerašnjih susjeda prema dotičnoj dami. Ipak, sve nadalje ovisi o njezinim sposobnostima prilagodbe i umijeću da na mudar na-

čin stvari uzme u svoje ruke. Tako je i s Hrvatskom, kojoj će nedvojbeno porasti cijena na globalnom tržištu ulaskom u EU. No, to neće biti dovoljno da postane važan i cijenjen član te zajednice te da iskoristi svoje prednosti, koje nadmašuju njezinu veličinu ili broj stanovnika.

MEKA MOĆ

Jasno nam je da Hrvatska u sljedećih nekoliko godina ne može postati gospodarska sila, ali već sutra može osvijestiti i pokazati svijetu neke svoje vrijednosti i potencijale koji i te kako mogu biti ulaznica za visoko društvo. Znamo da globalnu ekonomiju sve više potiču usluge, intelektualna imovina i “virtualni” proizvodi. Ljudski kapital zemalja postaje više nego ikada ranije ključni čimbenik u njezinu razvoju, a nedostatak konvencionalno utrživih sredstava manja je prepreka ekonomskome napretku nego što je to bio slučaj u prošlosti. Upravo zato u međunarodnim odnosima sve značajniju ulogu igra tzv. meka moć nauštrb onoj tvrdoj, kao što je ekonomska, politička ili vojna.

Ima li Hrvatska meku moć kojom će “osvojiti” Europsku uniju? Nedvojbe-

no ima, ali je još prilično neosviještena. Činjenica je da Hrvatska već godinama mami uzdahe posjetitelja iz cijeloga svijeta. Istina je da je Hrvatska već davno položila testove demokratičnosti, kakve naši susjedi neće još godinama. Svjetski mediji sve više hvale našu kulturu, gastronomiju, velikanke... Naši inovatori i poduzetnici pobjeđuju i daleko uigranije ekipe. Sportskim uspjesima tjeramo čak i veliki BBC da se zapita – u čemu je tajna takvoga hrvatskog talenta, a hrvatska glazba još uvijek cijelu regiju baca u trans... E, sad, kad bismo imali i simpatične, otvorene, mudre i poštene političare, učinkovitu i ljubaznu administraciju, provedivije zakone, više tolerancije, suradnje i poštovanja, a manje ljubomore i podmetanja – nema dvojbe da bi nova hrvatska zvijezdica vrlo brzo zasvijetlila na europskom nebu i svijet osvojila svojom karizmom. I koga bi bilo briga jesmo li veliki ili mali? Uostalom, ionako se u znanosti već godinama relevantnim kriterijem drži i procjena samih država o sebi – ako se smatraju malima, onda ih se tako i tretira. A ako još uvijek ne vjerujemo statistici, budimo barem veliki duhom. ■

ENG What is Croatia's real place in the EU? Croatia needs to rid itself of the fixation of being a “small country” and a “small people.” Clearly Croatia cannot in the space of a few years become an economic powerhouse, but it can quickly raise awareness and demonstrate its values and potential to the global community—our ticket to the highly developed world.

REAKCIJA HRVATSKOGA SVJETSKOG KONGRESA NA PRESUDU "ŠESTORKI" U DEN HAAGU

HSK: Kreće borba za slobodu "šestorke"

"Sve dok istina ne pobijedi, ne samo Hrvatski svjetski kongres nego i cijeli hrvatski narod treba se nastaviti boriti za dignitet Domovinskoga rata i rata za obranu Hrvata u Bosni i Hercegovini. Žrtvu onih osoba koje su branile i oslobodile našu domovinu ne smijemo i nećemo zaboraviti"

Prvostupanjska presuda Haškoga suda, kojom se određuje zatvorska kazna bivšem premijeru Herceg-Bosne Jadranku Prliću (25 godina), zapovjednicima Hrvatskog vijeća obrane (HVO) Slobodanu Praljku i Milivoju Petkoviću (po 20 godina), bivšemu ministru obrane Herceg-Bosne Bruni Stojiću (20 godina), zapovjedniku Vojne policije HVO-a Valentinu Čoriću (16 godina) te Berislavu Pušiću, predstojniku ureda HVO-a za razmjenu zarobljenika (10 godina), sramotna je i nepravедna.

Razumljiva je razočaranost i nevjerica velikog broja Hrvatica i Hrvata u svijetu, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj kojima je neshvatljivo osuđivanje istaknutih pojedina obrane hrvatskoga dijela Bosne i Hercegovine po zapovjednoj odgovornosti. Ovakva presuda vraća nas na početak te proziva sve hrvatske branitelje kao sudionike zločinačkoga pothvata.

Hrvatski svjetski kongres odlučno odbija prvostupanjsku presudu "šestorci" za višekratne zajedničke zločinačke pothvate, udruživanje s tadašnjim vodstvom Republike Hrvatske radi navodne agresije na Bosnu i Hercegovinu, te etničko čišćenje područja Herceg-Bosne u cilju pripajanja Hrvatskoj, a sve radi navodnog stvaranja "Velike Hrvatske". Svi Bošnjaci zajedno za 14.000 logoraša, koliko ih je bilo u logorima Armije BiH, te za više od 1.000 ubijenih civila dobili su šest godina zatvora. Sada se Prlić i ostali osuđuju na 111 godina? Teško je u tome naći logiku... Podsjećamo da je upravo Republika Hrvatska među prvim priznala Republiku Bosnu i Hercegovinu, državni vrh Republike Hrvatske pozvao je Hrvate u BiH da glasuju za njezinu samostalnost, a iz Bosne i Hercegovine u Hrvatskoj je smješteno čak 700.000 izbjeglica. I onda ICTY tvrdi da je posrijedi "zločinački pothvat" i agresija odnosno etničko čišćenje?

Sve dok istina ne pobijedi, ne samo Hrvatski svjetski kongres nego i cijeli hrvatski narod treba se nastaviti boriti za dignitet Domovinskoga rata i rata za obranu Hrvata u Bosni i Hercegovini. Žrtvu onih osoba koje su branile i oslobodile našu domovinu ne smijemo i nećemo zaboraviti. Budućim generacijama trebamo ostaviti jasnu sliku o tome tko je bio agresor, a tko je branio svoj dom. U tom smislu najavljujemo i naše buduće aktivnosti za ostvarivanje pravde za BiH-šestorku i vraćanje pravde u ravnotežu, najkasnije drugostupanjskim zasjedanjem suda.

Žalosno je što je prvostupanjsku presudu u Den Haag dočekalo pedesetak Bošnjaka, ali je istodobno veća potpora

hrvatskog naroda "šestorci" izostala. Očekujemo da će drugostupanjsko vijeće pred sudnicom u Den Haag dočekati najmanje 500 Hrvata kako bi molitvom i suosjećanjem iskazali kršćansku bliskost s hrvatskim uznicima.

Što nas očekuje idućih mjeseci? Jedan od odvjetnika generala Mladena Markača pratio je suđenje u Den Haag pa stoga ne treba isključiti mogućnost da će obrambeni timovi konsolidirati redove za drugostupanjsko ročište s ciljem rušenja tvrdnje o "zajedničkome zločinačkom pothvatu".

Ono što je sigurno jest da je hrvatska politika suđenjem Prliću, Praljku i ostalima još jednom pokazala da je, blago rečeno, do krajnje mjere inertna. Hrvatsko vodstvo u BiH godinama šuti i ne čini ništa osim što se pred međunarodnom i inom zajednicom stalno pravda da nije crnokošuljaška i da ne mrzi sve one koji nisu na "ti" sa šahovnicom i križem. Nevjerojatno, ali Republika Hrvatska je još i gora. Odvjetnici "šestorke" više puta su izjavljivali, a potvrdili su to ovih dana i u Den Haag, da im se čak dokumenti iz hrvatskih državnih arhiva nisu davali besplatno, nego je službeni Zagreb čak i kopiranje naplaćivao. Premijer Milanović i predsjednik Josipović vješto promatraju situaciju u kojoj se faktički država, kojoj su oni (trenutno) na čelu, proglašava agresorskom. Ministrica vanjskih poslova i europskih integracija, Vesna Pusić, zasigurno je pomalo i ponosna jer je ICTY samo potvrdio njezinu ne tako davnju izjavu u Hrvatskome saboru o hrvatskoj agresiji na BiH. Sada gospođa Pusić i službeno može putovati u Bruxelles kao šefica diplomacije jedne države koju je Međunarodni kazneni sud proglasio agresorom, odnosno kao ministrica vanjskih poslova jednog naroda koji je stavljen na optuženičku klupu i tamo osuđen kao agresor.

Budimo realni, što bi ti haaški suci, od kojih je samo predsjedavajući Jean Claude Antonetti stalni sudac na ICTY-ju u ovome predmetu, nakon takvih izjava mogli i trebali odlučiti? Treba li nas čuditi što neki od sudaca tijekom prvostupanjske presude izjavljuju da se Hrvati u BiH još uvijek aktivno bore za treći entitet?

Republika Hrvatska, koja i te kako profitira od trgovinske razmjene s Bosnom i Hercegovinom, u slučaju "šestorka" ponašala se nezainteresirano, izdajnički i kukavički. Nema druge, hrvatski narod u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i dijaspori stvari mora uzeti u svoje ruke, treba se suprotstaviti nepravdi i odlučno izboriti za istinu, baš kao što je to uspjelo u slučajevima Gotovina i Markač. Za istinu, za buduće generacije, za sve nas!

Tekst: Edi Zelić (Hrvatski svjetski kongres)

Hrvatsku napustilo više od 50.000 mlađih osoba

Ako se trend iseljavanja nastavi istim tempom, Republika Hrvatska uskoro će postati zemlja još starijih (povećava se udio stare dobne skupine od 65 i više godina u ukupnom stanovništvu), nepismenih i neobrazovanih ljudi...

Napisala: **Rebeka Mesarić Žabčić**

Hrvatsku je u posljednje tri godine napustilo otprilike 32.500 osoba mlađe dobne skupine koji su posao potražili u Njemačkoj, Austriji, SAD-u, Kanadi, Švedskoj te mnogobrojnim drugim zemljama. Statistika govori kako je u posljednjih pet godina domovinu napustilo više od 50.000 mlađih osoba. I dalje je tako jer *Push* i *Pull* životni čimbenici rade svoje... Prvi su privlačni (*Pull Factors*), a drugi su potisni (*Push Factors*). Između prostora u kojem prevladavaju jedni i drugi činitelji događa se pokretanje, migracija stanovništva.

Privlačni činitelji djeluju izvana, s drugog mjesta i iz drugog područja, zemlje, kontinenta. Oni su funkcija prostorno različite razvijenosti, demografske dinamike i strukture, šire društvene podjele rada i sporijeg priraštaja stanovništva i radnih kontingenata, a veće potrebe za radnom snagom. Kao najčešće "Push" faktore iseljenici izdvajaju teškoću nalaženja zaposlenja u boravištu, pritisak obitelji, nezadovoljavajuće lokalne socijalne uvjete, nezadovoljavajuće političke uvjete i sl., a s druge strane privlačni tzv. "Pull" faktori koji ih potiču na iseljavanje su: mogućnost zaposlenja vezano uz postojeću potražnju za radnom snagom, mogućnost stjecanja viših zarada, mogućnosti poboljšanja uvjeta rada (modernija sredstva rada, bolja zaštita na radu, suvremenija organizacija rada, mogućnost profesionalnijeg usavršavanja), mogućnosti poboljšanja kvalitete života (veća ponuda i bolja opremljenost stanova, širi izbor i kvalitetnija potrošnja dobara, širi asortiman i kvalitetnije usluge itd.).

Može se reći kako su bolji radni uvjeti, viša primanja i kraći rok za pronalazak posla najvećim dijelom razlozi zbog kojih mlađe dobne skupine u tolikom broju napuštaju Republiku Hrvatsku. Prošle godine DZS (Državni zavod za statistiku) evidentirao je kako se iz Hrvatske odselilo više od 12.699 građana, uglavnom iz razvijenijih dijelova Hrvatske: Zagreba, Primorsko-goranske i Splitsko-dalmatinske županije.

Većina mladih koji se iseljavaju ima višu i visoku stručnu spremu, što je već trebalo postati glavna tema rasprave na višim instancama u Republici Hrvatskoj jer su podaci vrlo zabrinjavajući za Hrvatsku već danas, a o budućnosti da ne i govorimo. Pitanje je hoćemo li moći vratiti danas iseljene ili pronaći "sutra" kvalitetnu mladu radnu snagu koje se danas tako olako odričemo!? Tko će zaraditi za mirovine danas zaposlenih građana Republike Hrvatske itd.!?

Prema saznanjima i pričama iselje-

nih, dolaskom npr. u Australiju ili Kanadu posao mogu pronaći u vrlo kratkom roku što je poticajno i primamljivije nego čekati prvi ili novi posao na jednom od Zavoda za zapošljavanje u Republici Hrvatskoj. Broj nezaposlenih na hrvatskim burzama iz mjeseca u mjesec se povećava, a šanse mlađoj dobnoj i obrazovanoj skupini da pronađu posao sve su manje, što je za njih vrlo demotivirajuće za ostatak u Hrvatskoj.

Iako političari prepoznaju probleme mlađe dobne skupine i iako je trend iseljavanja zabrinjavajući, na žalost, čini se već dulje vrijeme kako "praćenje iseljavanja" postaje tek jedno u nizu statističkih izvješća jer se ne poduzimaju mjere koje bi mlađe zadržale u Hrvatskoj. Ako se trend iseljavanja nastavi istim tempom, Republika Hrvatska uskoro će postati zemlja još starijih (povećava se udio stare dobne skupine od 65 i više godina u ukupnom stanovništvu), nepismenih i neobrazovanih ljudi... ■

ENG About 32,500 young people have left Croatia over the past three years looking for work in Germany, Austria, the USA, Canada, Sweden and many other countries.

Prigoda za jačanje veza iseljene Hrvatske s domovinom

“Republika Hrvatska i svi mi možemo biti uistinu sretni što imamo vas, koji s ponosom pokazujete svekoliko bogatstvo hrvatske kulture u Južnoj Americi”, rekla je predstojnica mr. sc. Daria Krstičević

Susret u Hrvatskom domu u Montevideu koji djeluje već 84 godine

Tekst: Uredništvo

Snimke: Drž. ured za Hrvate izvan RH

S ciljem jačeg povezivanja Republike Hrvatske s hrvatskim iseljenicima u Južnoj Americi, boljeg upoznavanja stanja i položaja hrvatskih zajednica, teškoća s kojima se susreću, kao i zbog prilika i mogućnosti za daljnje jačanje i unapređenje međusobne suradnje, mr. sc. Daria Krstičević, predstojnica Držav-

noga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, boravila je od 23. travnja do 1. svibnja 2013. godine u Čileu, Argentini, Brazilu i Urugvaju, gdje se susrela s predstavnicima hrvatskih udruga i istaknutim pojedincima hrvatskih korijena koji djeluju u tim zemljama.

PROGRAM STIPENDIRANJA

S obzirom na važnost očuvanja hrvatskoga jezika, osobito kad su u pitanju treća, četvrta ili peta generacija hrvatskih ise-

ljenika u Južnoj Americi, predstavljeni su programi i projekti koje Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske provodi na ovom polju. Prije svega istaknut je *Croaticum* - program učenja hrvatskoga jezika u domovini za koji postoji veliki interes, a uz pomoć kojeg Državni ured polaznicima osigurava školarinu, smještaj u studentskim domovima i subvencioniranu prehranu. Od ove godine pruža se mogućnost pohađanja nastave osim u Zagrebu i u drugim hrvatskim sveučilišnim gradovima: Splitu, Rijeci, Osijeku, Zadru i Puli.

UGOVORI O RASPODIJELI FINANCIJSKIH SREDSTAVA

Predstavljen je i program stipendiranja za pripadnike hrvatskoga naroda izvan Lijepe naše, a razgovaralo se i o inicijativi osnivanja lektorata hrvatskoga jezika u Čileu, kao i o mogućnostima organiziranja ljetnih kampova za djecu u Hrvatskoj.

S obzirom na to da je 2012., u cilju ostvarivanja i jačanja hrvatskog zajedništva, prvi put od hrvatske neovisnosti pokrenuto financiranje programa i projekata hrvatskog iseljenništva, tijekom posjeta

Posjet Hrvatskom domu u Buenos Airesu

Antofagasta, susret s predstavnicima hrvatskih iseljeničkih udruga: Hrvatske zajednice, Hrvatskog Sokola te počasnim konzulom dr. Pedrom Marinovim.

Predstojnica Krstičević i predsjednica Fondacije Lukšić

Posjet Hrvatskom stadionu (*Estadio Croata*) u Santiagu i susret s predstavnicima institucija hrvatskih iseljenika

potpisani su i ugovori o raspodjeli financijskih sredstava. Tako će se, zahvaljujući potpori Republike Hrvatske, u Brazilu osnovati Hrvatski informacijski centar, u Urugvaju će se opremiti dvorana za kulturne i druge aktivnosti, u Argentini će se otvoriti knjižnica, organizirat će se sportski susreti mladih. Uz to, potpora je dana i za nabavu glazbenih instrumenata za hrvatske folklorne skupine i tamburaški sastav te su osigurana sredstva i za nabavu prikladnoga materijala za lakše svladavanje hrvatskoga jezika. U Čileu će se, uz osnivanje hrvatske klape, organizirati i Međunarodni susret hrvatskoga folklora.

Tijekom posjeta Južnoj Americi predstojnica Krstičević susrela se i s kandidatima za članove Savjeta Vlade RH za pitanje Hrvata izvan njezinih granica. Hrvati u Južnoj Americi po-

zdravili su ovu inicijativu, naglasivši da će to savjetodavno tijelo pridonijeti daljnjem unapređenju odnosa domovinske i iseljene Hrvatske. Posebno su istaknuli važnost činjenice da hrvatske zajednice same predlažu svoje predstavnike u Savjet. Biranjem najboljih u zajednicama – onih koji dobro znaju problematiku svake pojedinačne zajednice – moći će se snažnije i odgovornije zastupati njezini interesi, davati kvalitetniji prijedlozi i sugestije – istaknuli su.

ZAJEDNIČKI NAPORI

Posjet Južnoj Americi bio je prigoda i da se hrvatskim zajednicama zahvali na svemu što su učinili i čine na očuvanju i promicanju hrvatskih običaja, tradicijskih posebnosti, kulturnog naslijeđa i baštine svojih predaka. "Republika Hrvatska i svi mi možemo biti uistinu

sretni što imamo vas, koji s ponosom pokazujete svekoliko bogatstvo hrvatske kulture u Južnoj Americi", rekla je predstojnica Krstičević naglasivši da hrvatske zajednice i pojedinci svojim djelovanjem promiču ugled Hrvatske u zemljama u kojima žive. S obzirom na strateški cilj koji si je Republika Hrvatska postavila – očuvanje, jačanje i razvoj hrvatskog zajedništva te gospodarski i opći napredak, kako Hrvata u domovini, tako i Hrvata koji žive u drugim zemljama, osnivanjem Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske još više će se raditi na zaštiti prava i interesa Hrvata izvan Hrvatske i jačanju njihovih zajednica. A samo zajedničkim naporima i suradnjom možemo uspješno čuvati našu hrvatsku kulturu i identitet – zajednički je zaključak ovoga posjeta. ■

Čileansko hrvatsko kulturno društvo Domovina dobilo je potporu za projekt Drugi međunarodni susret hrvatskog folklora

Razgovor s lektorima hrvatskog jezika na Sveučilištima u Buenos Airesu i Rosariu

ENG Daria Krstičević, head of the State Office for Croatians Abroad, was in Chile, Argentina, Brazil and Uruguay from April 23rd to May 1st to meet with representatives of Croatian associations and prominent figures of Croatian extraction active in these countries.

Saborovanje hrvatskih amaterskih stvaralaca iz cijele Slovenije

“Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru pune dvadeset i tri godine prezentira hrvatske kulturne sadržaje slovenskoj javnosti, nastojeći pritom pridonijeti kulturnome mozaiku Slovenije u različitim umjetničkim izričajima”, rekao je mr. Mandir

Svečani mimohod kroz središte Maribora

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimke: **HKD Maribor**

U Mariboru je uspješno završen *Drugi sabor hrvatske kulture*, novoutemeljene manifestacije Saveza hrvatskih društava Slovenije - koja na godišnjoj razini prezentira recentno kulturno stvaralaštvo naših udruga i individualnih stvaralaca u raznim umjetničkim izričajima i to 18. svibnja 2013.

Nakon utemeljiteljskoga *Prvog sabora hrvatske kulture* koji je lani privukao veliku pozornost javnosti u Lendavi, organizacije se prihvatilo Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru, na čijem je čelu afirmirani mladi glazbenik i agilni kulturni aktivist mr. Marko Mandir.

SVEČANI MIMOHOĐ

Mariborsko saborovanje hrvatskih amaterskih stvaralaca iz cijele Slovenije događalo se, u sklopu ovogodišnjega tradicionalnog *Tjedna hrvatske kulture* počevši od 11. svibnja, u magičnoj štajerskoj metropoli koja je s pravom ponijela uglednu titulu *Europske prijestolnice kulture*.

Mnogobrojni sudionici manifestacije okupili su se u narodnim nošnjama na Koroškoj cesti pred crkvom sv. Alojzija, u čijoj lijepoj baroknoj bazilici u središtu Maribora svake nedjelje misu na hrvatskome jeziku služi dušobrižnik Marko Zadravec. Blagoslov povorke i svečanu

euharistiju ovom prigodom predvodio je fra Josip Bebić, ravnatelj Hrvatske inozemne pastve.

Mnoštvo razdraganih Mariborčana pozdravljalo je svečani mimohod svih skupina hrvatskih društava preko Glavnoga trga, Gosposkom ulicom do Grajskega trga. Uz put na Trgu svobode posjetitelji i sudionici mogli su razgledati štandove Hrvatske turističke zajednice i Udruge *Lepoglavske čipke*, čije su članice prezentirale autohtono rukotvorstvo svoga kraja.

U popodnevним satima održan je Susret delegacija Saveza hrvatskih društava Slovenije i Općine Maribor u prostorijama počasnoga mariborskog Konzulata RH, koji vodi uzorni aktivist prof. dr. Šime Ivanjko. Uz predsjednika Saveza Petra Antunovića i predsjednike svih naših društava iz raznih krajeva Slovenije, na susretu su bile nazočne i pred-

Klapa *Bevanda* iz Pirana

Mr. Marko Mandir

Prva žrtva rata 1991. - član HKD Maribor

- Sudbonosni događaji kojima je posljednjega desetljeća prošlog stoljeća započinjao sukob naroda u bivšoj zajedničkoj federaciji, događali su se upravo u Mariboru i okolici. Na asfaltu, dva kilometra od samog središta Maribora u podnožju Pohorja, kraj Doma teritorijalne obrane u mjestu Pekre još su i danas vidljivi tragovi granatiranja iz ondašnje vojarne Jugoslavenske narodne armije, smještene u mariborskome predgrađu. Nakon tzv. *pekrskog incidenta* građani Slovenije izašli su na ulice tražeći odgovor na pitanje zašto vojska JNA puca na vlastiti narod. Usudio bih se stoga ustvrditi da je fitilj na bačvi balkanskoga baruta upaljen baš u dojučerašnjoj europskoj prijestolnici kulture - Mariboru. I prva civilna žrtva krvavih devedesetih na ovim prostorima bila je član u to doba utemeljenoga Hrvatskoga kulturnog društva u Mariboru, prvog društva takve vrste u Sloveniji, čija je osnivačka skupština održana 16. prosinca 1990. Naš dvadesetogodišnji mladić Josef Šimčik izgubio je život 24. svibnja 1991. pod kotačima vojnoga transportera dok je pokušao golim rukama prepriječiti mu put da izađe na ulice slovenskoga Maribora - rekao je mr. Marko Mandir, predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva iz Maribora, u čijoj se odličnoj organizaciji održao *Drugi sabor hrvatske kulture* Saveza hrvatskih društava Slovenije.

stavnice Hrvatske matice iseljenika i to Diana Mašala Perković i Vesna Kukavica.

Vrhunac mariborskoga saborovanja hrvatskih amaterskih kulturnih stvaralaca, uz izložbe slikara i nastupe pjesnika te drugih literarnih stvaralaca, kao i promicatelja kulturnoga turizma - bila je svečana cjelovečernja priredba u Unionskoj dvorani.

Pozdravni govor *Drugoga sabora hrvatske kulture* u ime pokrovitelja - predsjednika obiju prijateljskih i susjednih država, Boruta Pahora i Ive Josipovića - održao je veleposlanik RH iz Ljubljane dr. sc. Svetlan Berković.

Veleposlanik Berković istaknuo je značaj očuvanja i razvitka hrvatskih kulturnih vrednota u sklopu suvremenih slovenskih kulturnih procesa i to kao najpouzdaniji znak izvrsne integracije Hrvata u slovensko društvo, obogaćujući ga hrvatskim stvaralačkim tragovima. Ti stvaralački naponi trebali bi u budućnosti utjecati i na ubrzanje procesa priznavanja statusa te materinskoga jezika mnogobrojne hrvatske zajednice u Sloveniji kojoj se pomladak - čiji smo program s oduševljenjem pratili - diči svojom višejezičnošću.

Nakon pozdravnih govora, domaćina i predstavnika javnoga života, u programu *Drugoga sabora hrvatske kulture* u Mariboru uspješno su nastupili HKD *Pomurje* iz Lendave i to folklorna i tamburaška skupina te pjevački zbor, odlično izvodeći pjesme i plesove Hrvatskoga

zagorja u aranžmanu Zlatka Bacingera i koreografiji Sonje Bacinger. Publika je zatim uživala u nastupu HD *Ljubljana* iz Ljubljane i to u pjesmama mandolinsko-ga sastava *Lavanda*, te pjevačke skupine *Mlade Hrvatice*, kao i ugledne pjesnikinje Mile Vlašić Gvozdić, koja desetljećima objavljuje stihove u Sloveniji nakon što je u Ljubljani diplomirala slavistiku i romanistiku te ondje na Pedagoškome fakultetu našla zaposlenje i vlastitu pjesničku oazu.

MLADI PONOSNI NA SVOJE KORIJENE

Slijedio je veseli nastup KD *Međimurje* iz Velenja s odlično uvježbanom folklornom skupinom u aranžmanu Mile Trampuša i koreografiji Neve Trampuša, da bi nas zatim oduševila tamburaška skupina koju vodi prof. Gorazd Planko. Uživali smo i u nastupu HKD *Istra* iz Pirana i odličnoj klapi *Bevanda*, te skupini *Glas Kondžila* voditelja Ante Pejića. Kolaž program izvelo je HKU iz Novog Mesta i to *Hrvatski pleter* čiji su izvođači odlično izveli niz antologijskih recitacija naših klasika; šarmantan program ponudilo je HKD *Međimurje* iz Ljubljane, osobito Pjevačka družina *Katruže* pod vodstvom vrijedne Katarine Kopasić te tamburaška skupina *Đilkoši* pod mentorstvom Josipa Lileka. Dojmljiv je bio nastup dječje skupine *Žabice* s voditeljicom Magdalenom Žeželj koji su izveli niz recitacija i solo pjesama. Odličnom

HKD Pomurje iz Lendave

Svečanu euharistiju predvodio je fra Josip Bebić, ravnatelj Hrvatske inozemne pastve

Napisao: **Đuro Vidmarović** Snimio: **Petar Tyrann**

Pod uredničkim vodstvom Mirka Berlakovića *Hrvatsko štamparsko društvo* iz Željeznoga u austrijskoj pokrajini Gradišće objavilo je monografiju o velikome gradišćanskohrvatskome i hrvatskome književniku, pateru Augustinu Blazoviću.

Blazović je rođen 20. siječnja 1921. u poznatome gradišćanskohrvatskom selu Frakanavi (Frankenau). Krsno ime bilo mu je Franc. Nakon osnovne škole u Frakanavi i gimnazije u Kisegu pristupio je redu benediktinaca u mađarskome gradu Pannonhalmi. Dobio je redovničko ime Augustin. Godine 1946. zaređen je za svećenika. Nakon toga završio je u Budimpešti studij matematike i fizike tako da je stekao i diplomu srednjoškolskoga profesora. Kao profesor radio je do 1948. na benediktinskoj gimnaziji u Čepelu. To je veliki otok pokraj Budimpešte na kojemu je podignuto puno industrijskih postrojenja. Ovdje se nalazilo nekada veliko hrvatsko naselje Tukulja.

PLODNO DJELOVANJE

Nakon što je mađarska država oduzela Crkvi škole, Blazović predaje vjeronauk u nekoliko škola u Šopronu, ali uspijeva prijeći u Austriju prije nego što je Mađarska zatvorila granice i smjestiti se kod tamošnjih benediktinaca. Tada počinje njegovo plodno djelovanje za gradišćanske Hrvate. S njima i među njima djeluje i kao svećenik i kao duhovnik, ali najvažnije njegovo djelo, po našem mišljenju, književni je rad na gradišćanskohrvatskome književnom jeziku. U Beču završava studij sociologije i filozofije. Vidimo kako je riječ o iznimno obrazovanom čovjeku s tri fakultetske

dikcijom istaknuli su se Ivan Dominik i Ivanka Matotek. Splet kola iz bosansko-hercegovačke Komušine izvelo je HKD *Komušina* iz Škofje Loke pod vodstvom vrijedne Maje Kovačević. Na kraju su nastupili domaćini HKD Maribor s izvrsnom klapom *Dalmari*.

Saborovanje je završeno podjelom zahvalnica te zajedničkom izvedbom pjesme *Moja domovina*.

Izvan pozornice dojmljivi su bili susreti s pretežno mladim izvođačima, koji su ponosni na svoje hrvatske korijene. Na kraju su svi sudionici i domaćini nastavili nezaboravno druženje na večeri te prigodnoj zabavi u mariborskome hotelu *City*.

- Ovaj je Sabor kruna ovogodišnjega *Tjedna kulture u Mariboru*, koji posvećujemo ulasku Republike Hr-

vatske u europsku obitelj naroda. Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru pune dvadeset i tri godine prezentira hrvatske kulturne sadržaje slovenskoj javnosti, nastojeći pri tome u sklopu vlastitih stvaralačkih mogućnosti pridonijeti kulturnome mozaiku Slovenije u različitim umjetničkim izričajima te pojedinim društvenim aktivnostima, a sve u cilju razvijanja kulturnih veza između Republike Slovenije i Republike Hrvatske - rekao je predsjednik mariborskog HKD mr. Marko Mandir zahvalivši pritom svim sudionicima i aktivistima iz Maribora koji su pridonijeli odličnoj organizaciji *Drugoga sabora hrvatske kulture* u Sloveniji.

Treći sabor hrvatske kulture u Republici Sloveniji održat će se iduće godine u svibnju u Ljubljani. ■

Splet kola iz Komušine izvelo je HKD *Komušina* iz Škofje Loke

ENG The Second Croatian Culture Congress in Slovenia is the crown of this year's Culture Week in Maribor, dedicated to Croatian accession to the European Union and organised by the Croatian Culture Association in Maribor.

Monografija o velikome gradišćanskohrvatskom književniku

Zahvaljujući istaknutome predstavniku gradišćanskih Hrvata, Mirku Berlakoviću, te njegovim suradnicima, a poglavito udruzi *Hrvatsko štamparsko društvo*, dobili smo knjigu koja pokazuje intelektualne i tehničke dosege ove vitalne manjinske zajednice

diplome. Treba podsjetiti da je 1974. Blazović postao član Komisije za hrvatsku liturgiju. Bio je dugotrajni (1965. - 1999.) suradnik u izdavanju Rimskoga misala za gradišćanske Hrvate na njihovome književnom standardu. Preveo je dvije knjige Staroga zavjeta, Psalme i Knjigu mudrosti. Obnašao je i visoke dužnosti u svome redu.

Književnim radom Blazović se počeo baviti 60-ih godina 20. stoljeća. Godine 1961. objavljena mu je knjiga "Vigilia", 1977.: "Rosa i dim", 1987.: "S licem prema narodu", a 1991.: "Trnule". Pjesme su mu objavljivane u različitim austrijskim i hrvatskim antologijama. Osim pjesama pisao je i dramske tekstove. Godine 1967. objavio je knjigu "Od Vulke u Velebit", 1983.: "Tri drame", 1991.: "Slike i sudbine", a 2001. roman: "Čežnja".

PRILOZI EMINENTNIH AUTORA

O Blazovićevu književnome radu objavljeni su u ovoj monografiji prilozi nekoliko eminentnih autora. Vladimir Vuković piše svoj rad pod naslovom "Izvabljeni zvuci. Pjesme Augustina Blazovića". Jelka Koschat skupila je i popisala sve hrvatske pjesme Augustina Blazovića omogućivši time svima koji će proučavati njegovo djelo jednostavan pristup njegovoj ostavštini. O proznome djelu Augustina Blazovića esej je priložila Anita Jugovits-Csenar. Svome radu priložila je bibliografiju proznih djela Augustina Blazovića. Posebno poglavlje u monografiji koju predstavljamo nosi naslov "Blazović kot graditelj jezika na putu od Vulke u Velebit". U ovome poglavlju objavljen

je vrijedan prilog Ivana Sučića: "Blazović kot graditelj jezika na putu od Vulke u Velebit".

Akademik Nikola Benčić predstavio je dramsku književnost Augustina Blazovića. On je autor i vrlo zanimljivog esaja: "Blazovićeve ugarske pjesme". Naime, u široj je javnosti manje znano kako je pater Blazović pisao poeziju i na mađarskome jeziku.

Robert Haiszan obradio je temu: "Augustin Blazović u zrcalu Glasnika. Crkveni glasnik Gradišća do 1955. ljeta". Mariška Jahns posvetila je pažnju dušobrižničkom djelu Augustina Blazovića među gradišćanskim Hrvatima u

Beču, dok je Ivan Karall predstavio patera Blazovića kao narodnoga misionara.

Augustin Blazović veliko je ime gradišćanskohrvatske etničke manjine koja je stvorila vlastiti književni standard i razvila književnu djelatnost vrijednu pozornosti. Nekoliko njihovih književnika ulaze u gornji dio cjelokupne hrvatske nacionalne književne baštine. Uz Matu Meršića Miloradića (1850. - 1928.) u tu skupinu ulazi i Augustin Blazović. Stoga nama u Zagrebu, odnosno državi Blazovićeva matičnoga naroda, predstoji veliki zadatak proučiti njegovo književno, prevodilačko i pastoralno djelo kako bi se stručno vrednovalo i ubaštinilo u korpusu cjelokupne hrvatske književnosti i nacionalne kulture.

Monografija koju smo predstavili stručnim sadržajem, ali i grafičkom i tehničkom opremljenošću, predstavlja divot-izdanje. Zahvaljujući istaknutome predstavniku etničke elite gradišćanskih Hrvata, Mirku Berlakoviću, te njegovim suradnicima, a poglavito dragocjenoj manjinskoj udruzi *Hrvatsko štamparsko društvo* kojemu je sjedište u Željeznom, dobili smo knjigu koja pokazuje intelektualne i tehničke dosege ove vitalne manjinske zajednice. Monografija o Augustinu Blazoviću služi na ponos svim Hrvatima, a usudujem se reći ne samo da je nepravedno, već i herostratski to što je nedostupna kulturnoj javnosti u Hrvatskoj. ■

ENG Under the editorial leadership of Mirko Berlaković the Croatian Printing Society of Željezno in the Austrian Burgenland region has published a monograph on distinguished Gradišće Croat writer Father Augustin Blazović.

Životni jubilej u znaku velike donacije

Vitalni i radišni Miljenko uoči svoga 90. rođendana postao je jedan od najvećih donatora u povijesti Hrvatske školske zaklade (*Croatian Scholarship Fund*) iz Kalifornije, najveće hrvatsko-američke zaklade za stipendiranje talentiranih studenata u domovini

Miljenko Grgich s Tonyjem Ujdurom koji mu čestita rođendan

Napisao: **Božo Skoko**

I me Miljenka Mikea Grgića postalo je jedan od najvećih hrvatskih brendova u Sjedinjenim Američkim Državama. To i ne čudi kad se zna kako je riječ o čovjeku koji je ostvario svoj američki (a i hrvatski) san, vinaru koji je proslavio američka i hrvatska vina diljem svijeta te poslovnom čovjeku i stručnjaku koji je postao sinonim uspjeha, vizije, upornosti i kvalitete. No, ovih dana dodatno je privukao pozornost hrvatske zajednice u Americi i izazvao neizmjereno oduševljenje. Naime, vitalni i radišni Miljenko krajem travnja proslavio je svoj 90. rođendan! A uoči rođendana postao je jedan od najvećih donatora u povijesti Hrvatske školske zaklade (*Croatian Scholarship Fund*) iz Kalifornije, najveće hrvatsko-američke zaklade

za stipendiranje talentiranih studenata u domovini. Iako je dogovor Grgića i zaklade, zahvaljujući kojoj je u domovini diplomiralo više od 200 vrhunskih stručnjaka u proteklih dvadesetak godina djelovanja, da ne otkrivaju iznos koji je Grgić donirao, neslužbeno doznajemo da iznos doseže vrtoglavu znamenku koja će osigurati dugoročnu stabilnost zakladi te pomoći da odgoji još mnoge generacije mladih stručnjaka na svim područjima života i rada, a posebice enologa, na čemu je inzistirao Miljenko.

ULAGANJE U MLADE

Dakle, umjesto primanja rođendanskih darova, Mike je odlučio prigodom svoga životnog jubileja darivati najpotrebitije

u domovini, odnosno ulagati u mladost, znanje i energiju. Time želi osigurati da mladi ljudi ne moraju poput njega napuštati svoju domovinu kako bi se usavršavali i dokazivali u poslu negdje u inozemstvu, već da pridonose razvoju Hrvatske i uz nju vežu svoju budućnost. Tom prigodom posjetili su ga čelni ljudi zaklade Branko Barbir i Tony Ujduro, s kojima je podijelio rođendansku tortu.

Kad susretnete Miljenka ili Mikea (kako ga Amerikanci radije zovu), ni po čemu ne možete zaključiti koliko ima godina jer vam se jednostavno učini nemogućim da čovjek njegove dobi

još predano radi u vinogradu i vinariji i nekoliko puta godišnje putuje između Hrvatske i Kalifornije. Sa širokim osmijehom na licu i prepoznatljivom "francuskom beretkom" na glavi, sigurnog koraka poput mladića obilazi vinariju i pozdravlja mnogobrojne turiste koji svakog dana dolaze na kušanje vina te kupuju butelje i

suvenire s Mikeovim potpisom. Mnogi od njih kažu kako je ovaj vinar živa legenda. Ne samo zbog svoje životne priče, već i zbog činjenice da je u devetom desetljeću uspio podići novu vinariju u Hrvatskoj te je prepun planova za budućnost. Mike se na to samo nasmije kao da mu godine ništa i ne znače.

Kao da je bilo jučer kad je u ljeto 1954. godine prekinuo studij na Agrotehničkoj fakultetu u Zagrebu i napustio rodnu Hrvatsku, samo s 34 dolara (koje je skrio u potplat cipele) i jugoslavenskom putovnicom (koja je vrije-

dila samo četiri mjeseca) i zaputio se na studijski boravak u Zapadnu Njemačku, odakle se otisnuo na put pun neizvjesnosti, najprije u Kanadu, a zatim i u Kaliforniju. Zasigurno tada nije mogao ni sanjati da će pedesetak godina poslije, u ožujku 2008. među prvima ući u kuću najslavnijih svjetskih vinara – *Vintners Hall of Fame*, koja je osnovana pri *Culinary Institute of America*.

UPORNOST I STALNO DOKAZIVANJE

Između tih dvaju značajnih datuma, kao na filmskoj vrpici, odvio se cijeli jedan život prepun borbe, uspjeha i padova, te strahova i nada začinjene vizijom i vjerom. Mnogi će reći kako je njegov život bio ispunjen i da je imao dosta sreće. Zasigurno jest, ali – netko mudar reče – sreća je ionako proizvod upornosti i stalnog stvaranja okolnosti za uspjeh. A Miljenko je to radio punih dvadeset godina otkako je 1958. stigao u Kaliforniju kako bi se zaposlio kao pomoćni radnik u vinariji, do sedamdesetih godina kad je konačno preuzeo proizvodnju vina u vinariji *Chateau Montelena*, s pomalo nerealnom željom da napravi najbolji Chardonnay na svijetu.

Upornost i stalno dokazivanje isplatio se 1976. godine. Bilo je to negdje na pola Grgićeva iseljeničkoga puta. Doslavce, dogodilo se čudo u Parizu. Bila je to povijesna degustacija na kojoj su

Ulaz na imanje Grgich Hills

francuski stručnjaci uspoređivali neka od najslavnijih svojih vina s novom generacijom manje poznatih kalifornijskih vina, koja su do tada imala imidž ispod prosječnosti i jeftinoće. Nisu mogli ni sanjati da će njihovo slijepo kušanje potpuno izmijeniti vinsku industriju i potaknuti novi početak za vinogradarstvo i vinarstvo na novim kontinentima daleko od Europe. Naime, prvi put u povijesti jedno kalifornijsko vino proglašeno je boljim od francuskoga. Bio je to Chardonnay vinarije *Chateau Montelena* iz 1973. koje je proizveo upravo Miljenko Grgić, kombinirajući iskustva iz rodne Dalmacije gdje je o vinima učio

od svoga oca Nikole, stečeno znanje s fakulteta i iskustva iz nekoliko kalifornijskih vinarija, gdje je radio kao pomoćnik. Taj događaj osigurao mu je pravu američku šansu.

VINO ZA BIJELU KUĆU

Boca vina koje je proslavilo Ameriku završila je u glasovitoj zbirci Nacionalnoga muzeja američke povijesti, a nije dugo trebalo čekati da se upravo Grgićevo vino počne točiti u Bijeloj kući. Sve to osiguralo mu je popularnost među kalifornijskim vinarima, ali i dalo snage da krene u samostalan posao. Samo godinu dana poslije, na američki Dan neovisnosti 4. srpnja 1977., zajedno s novim partnerom Austinom Hillsom, poslovnim čovjekom iz San Francisca, utemeljio je novu vinariju koju danas znamo kao "Grgich Hills".

Danas vinarija uzgaja vlastito grožđe na 162 hektara prvorazrednih vinograda u dolini Napa. Njezina godišnja proizvodnja iznosi oko 80.000 sanduka i uglavnom je naručena unaprijed. Miljenko Grgić se zalaže da proizvodnja ne prijeđe sto tisuća sanduka kako ne bi stradala kvaliteta nauštrb kvantitete. Vinarija proizvodi šest različitih vina, iako polovicu proizvodnje i dalje čini Chardonnay koji je i proslavio Grgića. *Grgich Hills Cabernet Sauvignon*, vino koje je uvršteno među 100 najvećih vinskih legendi svijeta, čini otprilike četvrtinu proizvodnje. Uz njih proizvodi Zinfandel, Merlot, Fume Blanc i jedno predikatno, koje je dobilo ime po Miljenkovoj kćerki jedinici – Violeti.

Pogleda na Grgičevo imanje

Iako Miljenko još uvijek osobno nadgleda proizvodnju vina, budućnost vinarije je osigurana zahvaljujući mladim, obrazovanim i predanim snagama. Proizvodnju vina vodi Miljenkov nećak Ivo Jeramaz, koji je na njegov nagovor 1986. napustio rodni Metković i došao stjecati znanje i iskustvo u vinariji. Grgičeva kći Violeta glavna je direktorica i ujedno direktorica prodaje. Njihov uspjeh u proizvodnji vina dao je poticaj Miljenku da se više posveti svojoj staroj domovini i snu o vinariji na poluotoku Pelješcu.

POVRATAK NA PELJEŠAC

Naime, nakon pada komunizma, Grgić se 1995. vratio u Hrvatsku i kupio kamenu kuću u Trsteniku na poluotoku Pelješcu, udaljenju 120 kilometara od njegova rodnog sela Desne u jadranskom zaleđu. Znao je da najbolje može pomoći ratom poharanoj domovini ako pomogne razvoju hrvatskog vinarstva i ako pridonese uspjehu hrvatskih vina u svijetu. Na Pelješcu je podigao suvremenu vinariju "Grgić vina", koja danas proizvodi oko tri i pol tisuće sanduka Pošipa i Plavca maloga. Posebna zanimljivost vinarije je stara vinska preša, koju je dopremio iz Kalifornije, a koju je koristio u vinariji *Chateau Montelena* u proizvodnji pobjedničkoga *Chardonnaya*.

Godine 1997., četrdeset i tri godine nakon što je otišao iz Hrvatske, Grgić je od Agronomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu konačno dobio diplomu iz vinogradarstva i vinarstva budući da pedesetih godina nije uspio završiti studij iako ga je privedo kraju. Naime, bio je prisiljen otići nakon što je pao u nemilost komu-

nističkih funkcionara, podržavši jednog "nepoćudnog" profesora u njegovim pravima. Nije trebao polagati razliku ispita jer su se naraštaji profesora uvjerali u njegovo umijeće proizvodnje vina i uzgoja vinove loze, ali za svaki slučaj ipak je bio napisao diplomski rad, što je još jedanput potvrdilo njegovu temeljitost.

Tako je zatvoren krug i na najljepši mogući način ispričana priča o hrvatskom znanju, iskustvu i upornosti, ali i domoljublju. No, to mu nije bilo dovoljno pa se zajedno s kćeri Violet aktivno angažirao u humanitarnoj organizaciji "Roots of Peace", na njezinu projektu razminiranja u Hrvatskoj poznatom po nazivu "Mines to Vines", čija je namje-

Miljenko Mike Grgich

ra umjesto mina zasaditi lozu. Zajedno s jordanskom kraljicom Noor dobitnik je najvišeg priznanja te humanitarne organizacije "Global Citizen Award". Dobitnik je i nekoliko hrvatskih priznanja, a s njime su se u znak zahvalnosti rado družila i oba bivša hrvatska predsjednika.

OSTVARENI SAN

"Nije lako posloovati u Hrvatskoj jer puno toga još treba urediti kako bi se olakšala ulaganja, a treba promijeniti i mentalitet ljudi koji žele zaraditi novce bez puno truda dok se rad više ne cijeni kao nekada", rekao mi je Miljenko prije tri godine kad sam ga posjetio u dolini Napa, ali svejedno ističe kako je zadovoljan jer uspio je ostvariti svoj san da ima vlastitu vinariju u svojoj Hrvatskoj, te je uspio svijetom pronijeti glas o svojoj domovini koja je proizvodila vina još dok je Amerika bila potpuno nepoznata zemlja. Prepoznatljiv hrvatski grb na naljepnicama svih Grgičevih vina ondje ponosno stoji već tri i pol desetljeća i svjedoči o prkosu i ponosu hrvatskoga iseljenika, pričajući svijetu priču o značajnom doprinosu Hrvata razvoju američkog vinarstva. Kad to kažemo, ne mislimo samo na Grgića i mnogobrojne druge hrvatske vinare u Kaliforniji poput Milata i ostalih, već i na činjenicu da su upravo hrvatski iseljenici sadili prve nasade vinove loze po obroncima kalifornijske pririje.

Grgičeva vinarija danas je jedno od atraktivnih turističkih odredišta, ali i nezaobilazna postaja svim Hrvatima koji putuju sjevernom Kalifornijom. Vozite li se cestom br. 29 kroz najpoznatiju američku vinorodnu regiju - dolinu Napa na sjeveru Kalifornije, negdje u njezinu središnjem i ujedno najljepšem dijelu, gdje idilu vinograda dodatno krase slikovite vinarije, pozornost će vam odjednom privući hrvatska zastava. Ona se vihorikraj ceste tik uz američku, koja redovito krasi kuće i imanja diljem Kalifornije. Čak i manje upućeni znaju da je ovo nadaleko poznata vinarija "Grgich Hills" i da trobojnica s grbom, uz američke "Stars and Stripes", predstavlja domovinu Miljenka Grgicha, čovjeka koji je promijenio povijest proizvodnje vina u Sjedinjenim Američkim Državama. ■

ENG Ahead of his 90th birthday celebrated Californian vintner Miljenko Mike Grgich has become one of the largest donors in history to the California-based Croatian Scholarship Fund, the largest Croatian-American foundation providing assistance to gifted students in the homeland.

Ivan Bonus

(Stari Slankamen, 4. ožujka 1943. – Zagreb, 24. travnja 2013.)

Nakon duge i teške bolesti u Zagrebu je 24. travnja preminuo srijemski pučki pjesnik, glazbenik i društveni djelatnik Ivan Bonus. Rođen je 4. ožujka 1943. u Starome Slankamenu (istočni Srijem) od oca Josipa i majke Jelene rođ. Nerandžić. Odrastao je u seljačko-ribarskoj obitelji u rodnome Srijemu, a još kao vrlo mlad počeo je samouko pjevati i pisati stihove. Završio je samo osnovno obrazovanje jer je kao jedino muško dijete u obitelji bio prisiljen baviti se poljoprivredom.

Kao sedamnaestogodišnjak uključio se u rad Kulturno-umjetničkog društva "Stjepan Radić" u Novome Slankamenu (danas Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo "Stjepan Radić"), gdje je u dramskoj i glazbenoj sekciji počelo njegovo javno djelovanje, a kasnije je u sklopu tog društva osnovao i literarnu sekciju. Odglumivši na desetke uloga u dramama i raznim skečevima te pjevajući pred publikom, postao je vrsni amaterski zabavljač, a skladao je i nekoliko tamburaških pjesama za KUD "Stjepan Radić" u kojem je djelovao.

Jedan je od osnivača Demokratske stranke Hrvata Vojvodine (DSHV) u Subotici 1990. i član njegova Vijeća te osnivač Ogranka DSHV-a Slankamen. Na prvim parlamentarnim izborima neposredno nakon raspada Jugoslavije bio je kandidat te stranke, a nedostajalo mu je samo 13 glasova za ulazak u Narodnu skupštinu Jugoslavije. Zbog prijetnje ubojstvom bio je prisiljen odseliti se u Zagreb 1991. godine, gdje je 28. prosinca iste godine s istomišljenicima osnovao Zajednicu protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, a nešto kasnije i Zavičajni klub Slankamenaca. Osim što je utemeljitelj Zajednice, bio je jedno vrijeme i njezin glavni tajnik te, gotovo do svoje smrti, član Glavnoga

odбора, najvišeg tijela Zajednice. U svome bogatome književnom opusu izdao je 22 knjige, a bio je i član Uredničkog vijeća časopisa "Zov Srijema" i njegov stalni kolumnist te je pisao i za glasilo Zavičajnoga kluba Hrtkovčana "Gomolava" i druge listove zavičajnog značenja. Dugogodišnji je član Hrvatskoga žrtvoslovnog društva.

Godinama je nastupao na kulturnoj manifestaciji "Đakovački vezovi", a jedan je od osnivača Sijela pisaca Slavonije, Baranje i Srijema čije je sjedište, u čast dotad najstarijega pučkog pjesnika Tune Gavranovića, bilo u Đeletovcima. Sijelo je izdalo i zbirku pjesama "Pjesniče naroda mog", u kojoj su s nekoliko stihova zastupljeni svi pjesnici sudionici Sijela.

Za vrijeme ratnih 1990-ih godina bio je hrvatski dragovoljac s perom u ruci te je u teškim ratnim vremenima nastupao diljem Hrvatske. Godine 1994. Udruga hrvatskih dragovoljaca Domovinskoga rata pozvala

ga je da im se pridruži te mu se tako pružila prilika proputovati cijelu Hrvatsku i recitirati o domoljublju i čovjekoljublju, pri čemu je posvuda bio rado dočekivan i slušan. U povodu Dana neovisnosti Republike Hrvatske predsjednik Republike Hrvatske dr. sc. Ivo Josipović odlikovao ga je 11. listopada 2012. godine Redom hrvatskoga pletera za izniman i uspješan doprinos u promicanju razvitka i unapređivanju tradicijskih vrijednosti i baštine protjeranih Hrvata te očuvanju vlastitoga kulturnog identiteta u širokoj lepezi hrvatske kulture.

Sa suprugom Anom ima četvero djece: Jelenu (udana Šimunović) koja je rođena 1968., sada živi

na otoku Visu, Maricu (udana Bratić) koja je rođena 1973. i sada živi u Čepinu pokraj Osijeka, Katarinu (udana Pranjić) koja je rođena 1975. i sada živi u Brodarici te Josipa, koji je rođen 1977., sada živi u Zagrebu.

Njegova djela stvorila su mu mjesto u antologiji u izboru Dubravka Horvatića i Stjepana Sučića "Dunav u hrvatskom pjesništvu od srednjovjekovlja do danas" (2005.) te u antologiji "Hrvatska riječ u Srijemu: antologija srijemskih pisaca", Dubravka Horvatića i ostalih suradnika (1995.). Ivan Bonus pokopan je 26. travnja na mjesnom groblju naselja Nart, pokraj Ivanje Reke, a od pokojnika su se u ime rodbine i mnogobrojnih prijatelja prigodnim govorima oprostili Mato Jurić, predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, dr. sc. Zvonimir Šeparović, predsjednik Hrvatskoga žrtvoslovnog društva, vlč. Dragan Majić te književnik i scenarist Mario Raгуž. (Zlatko Žužić)

ENG Folk poet, musician and social activist Ivan Bonus passed away in Zagreb on April 24th following a protracted and difficult illness. He was born in Stari Slankamen (eastern Srijem) on March 4th, 1943.

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

MATIČIN VREMEPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec lipanj godine...

Priprema: Hrvoje Salopek

1956.

Od početka svog izlaženja Matica je pratila i sportske događaje. Kao i ove godine i 1956. prvak države bio je zagrebački Dinamo. No, tada izborne titule imale su daleko veći značaj jer je trebalo nadjačati velike politički moćne beogradske klubove – Crvenu Zvezdu i Partizan.

Služe i lijepe na dnevno: Tomislav Crnković, Ivo Bančić, Vladimir Čučić, Branko Krolj, Leo Matula, Đanić, Đorđević. — Čuče: Stjepan Ostojak, Luka Lipinčević, Zeljko Čabrković, Drago Kaleb i Josip Bikić.

1993.

U Hrvatskome saboru više od 400 delegata iz cijele hrvatske dijaspeore sudjelovalo je na osnivačkoj skupštini Svjetskoga hrvatskog kongresa. Za prvoga predsjednika Kongresa izabran je Nikola Kirigin iz SAD-a.

These are the first cars that passed through the Tunnel of Učka. When it will be completed, 1800 cars per hour will pass through.

The penetration of Učka was solemnly celebrated on May 4, 1978 on the occasion of the jubilee 35th anniversary of the union of Istria with Croatia in New Yugoslavia.

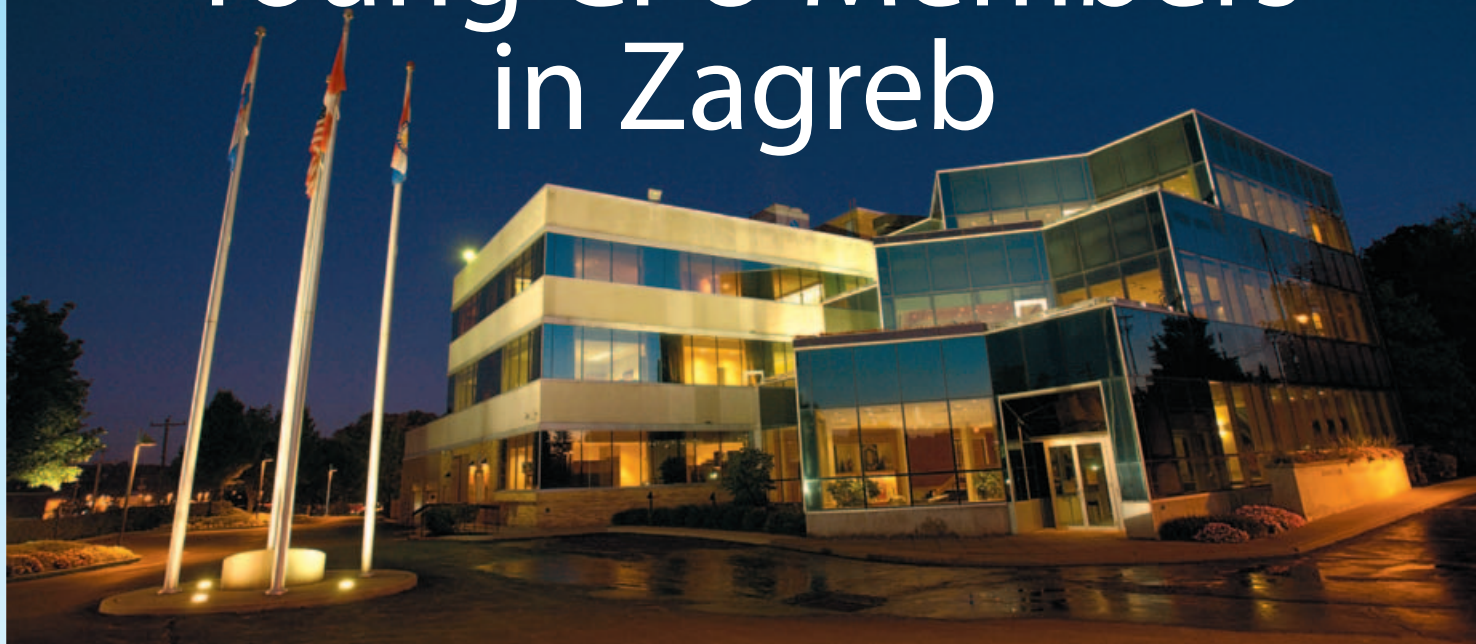
UČKA IS PIERCED

1978.

Tunel kroz Učku bio je važan projekt hrvatskoga političkog vodstva tijekom hrvatskoga proljeća. Slamanjem tzv. maspoka projekt je zanemaren, da bi sedam godine kasnije tunel ipak bio probijen.

Young CFU Members in Zagreb

The Annual CFU Junior Tamburitza Festival will be hosted in Zagreb for the sixth time by the Croatian Heritage Foundation, from July 5th to 7th 2013 at the Vatroslav Lisinski concert hall

Fifteen ensembles will perform from US and Canadian fraternal centres in Merrville, Pittsburgh, Cokeburg, Youngstown, Pueblo, McKeesport, Rankin, Steelton, Cleveland, St. Louis, Waukegan, Aliquippa, Milwaukee and Toronto. The performers from America will be joined by the Sveti Juraj Culture & Arts Society of Ogulin, home to the 2001 Frankopan Lodge of the CFU. The honorary festival conductor is Katarina Lukačević of Sisak, whom we shall see

in the role of art director and choreographer of the *Cleveland Junior Tamburitza*s. This is the premier youth festival celebrating Croatian music and dance heritage in America. Launched 47 years ago, the festival has been enriched in recent decades with various intercultural phenomena symbolising today's multi-cultural American society.

The virtuosos of American tamburitza music like *prim* player and composer Jerry Grcevich, inducted in the *Tamburitza Hall of Fame*, have largely

grown out of the tamburitza movement in the Croatian Fraternal Union of America and the American-Croatian Singing Association, founded in Cleveland in 1949.

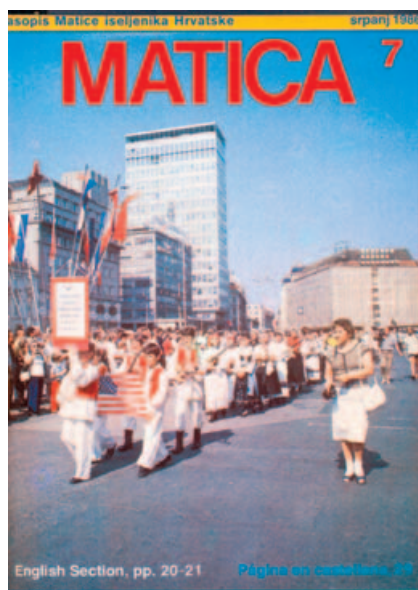
The CHF has played host to young tamburitza players from many cities across the US and Canada and staged their attractive festival concerts in 1976, 1981, 1986, 1997 and in 2004 for the homeland celebration of the 110th anniversary of the CFU. They will be with us again this summer in, for our people, the historic year 2013 when Croatia will, on 1 July accede to full European Union membership.

TWO-WEEK TOURS OF CROATIA

The first three festival tours featuring Croatian tamburitza players from America in the old homeland were realised by CHF staffer Ante Kličinović working with the CFU and CHF leaderships in Pittsburgh and Zagreb. The last three festival projects in Croatia have been staged under the encouraging direction of Srebrenka Šeravić, the head of the Croatian Heritage Foundation culture department and a graduate of English language

CFU National Board 2013

Matica cover for July 1986—the CFU Festival participants arrive at Zagreb's main square

ge studies with many years of experience in the field of ethnology. These festivals have served as mutually beneficial and first-rate study trips focused on ethnomusicology and ethnochoreology.

The CHF will stage a welcome concert for the participants of the festival at Zagreb's Vatroslav Lisinski concert hall featuring performances by the Croatian Radio & Television Tamburitza Orchestra under the baton of maestro Siniša Leopold, the Zagreb Folklore Ensemble, the Croatian Navy Sveti Juraj Klapa and solo singers Renata Sabljak and Đani Stipaničev.

The CHF is also organising two-week tours of Croatia and Bosnia-Herzegovina for the young CFU members. The performers have an opportunity to participate in the CHF's School of Croatian Folklore and Traditional Instruments, folk costume workshops or Croatian language and culture courses.

MEETINGS WITH RELATIVES

Through Srebrenka Šeravić's organisational concept and the rich CHF summer programme offer, American youth of Croatian extraction have a straightforward avenue to learning the culture and history of Our Beautiful Homeland. The CFU and CHF have found long time and reliable partners in the City of Zagreb Tourism Board and the Speranza tourist agency.

For 62 years the Croatian Heritage Foundation has engaged in creative co-operation with the Croatian Fraternal Union of America.

Although the most touching moments of the CFU festival tours in the old country are the meetings of young Americans with relatives and people sharing the same surnames recently discovered on social networks like Facebook, the greatest energy is awoken in the hearts of American enthusiasts of Croatian traditional culture when holding a *dangubica* at an authentic site of tamburitza music.

However unforgettable in those sombre times the first arrival of young CFU members in their ancestral homeland following the crackdown against the Croatian Spring in the 1970s was, prominent in the heart of every American and Canadian Croatian is the first arrival in an independent Croatia in 1997 following the end of the Homeland War of Independence—during which their families sent massive humanitarian aid to threatened people, above all to war orphans in Croatia, wards of the Dora Foundation.

HISTORY OF THE FESTIVAL & INTERNET SOCIAL NETWORKING

Ever since the first tamburitza festival of the CFU Junior Cultural Federation was staged in 1967—in one of the most populous American regions, Cook County, on the stage of the former CFU Children's Home in the Des Plaines suburb of Chicago—it has been evident that the children of Croatian immigrants would find affirmation of their ethnic music and

dance heritage within the American cultural mosaic. Founded forty-seven years ago, this tamburitza and folklore festival has developed into the largest amateur culture phenomenon among young Americans of Croatian extraction and has become in the USA a forerunner of sorts for the planetary and modern multiculturalism of our day, the paradigm of which is based on the wealth of diversity among cultures, languages and nations.

THIRD AND FOURTH GENERATION

Croatian traditional culture enthusiasts born and educated in the USA and Canada are children of the information and communication era and logically direct their free time activities to nurturing folk creativity in the new homeland, which has broken the frame of the old enlightenment ideas of their ancestors from the time of the First Spring of European nations and the Illyrian Revival, encumbered by the reconstruction of ossified heritage forms and the ghettoisation of the Croatian identity. The fact is that the Festival has over the past almost five decades developed towards the integration of young American Croats, contrary to the insistence on the assimilation paradigm of the "melting pot," thereby becoming a visible cultural stakeholder in modern American society. This fact is evident in American daily life and on the global Internet.

Nowadays all of the ensembles of the CFU Junior Cultural Federation are linked via Internet social networks like Facebook and Twitter. Thanks to these new

CFU president John Badovinac at the 10th Festival staged in Zagreb in 1976

Croatian President Franjo Tudman visits the CFU in 1993

mediums communication between ensembles is frequent and can, in virtual space, take place in all directions, including towards Croatia's digitalised heritage and its rich sound archives of original ethnic music, music notation from the leading composers of tamburitza music and videos featuring amateur performers of Croatian folk songs accessible via YouTube.

During every festival season in July the creative energy of young third and fourth generation American Croatians presents the multiethnic metropolises of the USA and Canada with their great wealth of folk culture, which the liberal American society has moved from the public to the private sphere as a specific element of cultural diversity worthy of particular respect.

It is not by chance then that young American Croatians and their parents, conductors and choreographers, honour their new homeland very year with a tamburitza festival held on Independence Day in memory of the Fourth of July 1776 when the famed American Declaration of Independence was adopted.

After the success of the first and second festivals, staged in Des Plaines, the CFU Cultural Federation recognised the desire of the young performers and their families to have the festival staged every year in a different US city with the aim of seeing the performers gain as complete knowledge as possible of their new homeland.

The significant costs of the festival and its tours, it should be kept in mind, are borne, along with the CFU, largely

by the parents of our young tamburitza players. The well-organised festivals at the major US hubs of fraternalism later began to visit the Croatian centres of the fraternal movement in Canada. The mid 1970s, a decade and a half ahead of the fall of the Berlin Wall and the struggle of Croatians to regain their independence, saw the first long awaited festival tours of Croatia itself.

Without a doubt, this festival is the unique product of the hearts of young American Croatians, proud of their American identity and Croatian cultural heritage!

CFU JUNIOR CULTURAL FEDERATION

The CFU Junior Cultural Federation of the USA and Canada was founded in 1966 at the initiative of present day CFU national president Bernard M. Luketich and Milan Vraneš. The CFU Junior Cultural Federation was joined by nineteen tamburitza ensembles, eleven of which performed at the first festival in Illinois in 1967.

The current CFU Junior Cultural Federation gathers forty tamburitza groups of players, singers and dancers from the US and Canada in which Croatian musical heritage and folklore is nurtured and disseminated among the thousands of Croatian ethnic heritage fans in North America. The members of these choirs and orchestras are also active in the CFU junior wing and all bear a common recognisable title—*Junior Tamburitza*ns.

The majority of American tamburitza players in the 20th century hail from par-

ts of Croatia where orchestral tamburitza playing penetrated latest—Gorski Kotar, Primorje and Dalmatia. In explaining this phenomenon ethnomusicologists and folklorists like Richard March or Stjepan Sremac agreed with emigration historians such as George J. Prpic and Ivan Čizmić that the cause lay in the fact that the majority of people emigrating since the mid 1900s left precisely these regions, including the most massive wave of half a million people leaving for America at the turn of the 19th and 20th centuries.

Today's tamburitza orchestras in America perform songs and dances from all Croatian regions—Dalmatia, Istria and the Kvarner, highland Croatia, central and northwestern Croatian, Međimurje, Podravina, Slavonia, Baranja and Srijem.

A MAGICAL QUALITY

The tale of the CFU Cultural Federation—which for the past quarter century has also had numerous projects aimed at the senior population such as the 25th CFU Festival staged last year in Washington with twenty-two senior tamburitza ensembles from across America—takes on a magical quality when we all remember the adventures and success of our children!

The deepest impression in the collective memory of our families in America are from the 3rd Junior Tamburitza Festival staged in Pittsburgh's Civic Arena in 1969, when the people of Pennsylvania

An ancient tamburitza, the pride of the CFU

were delighted by twenty-two children's tamburitza choirs in colourful folk costume. The enthusiasm and number of young CFU members in the tamburitza movement in America has grown from year to year and the CFU Junior Cultural Federation on its tenth birthday in 1976 staged its festival in the Croatian capital of Zagreb. Some eight hundred performers from ten ensembles delighted Croatian audiences. "It was a bridge joining families and young musicians from Croatia and North America," Bernard M. Luketich proudly remembers.

There is no doubt that the Zagreb tours, the junior CFU festivals, have enriched our musical album with their irresistible charm. In the decades that followed the Festival saw a growth in choirs and tamburitza orchestras across the US and Canada.

The CFU Junior Cultural Federation is currently led by musician Donald

Weakley, who assumed the post from long time and successful president Joan Kutz ahead of the 43rd Festival in Chicago at the Federation's annual meeting, held on January 24th 2009 in Milwaukee (WI). Also elected was a new management board of two vice presidents, Bernadette Luketich-Sikaras and Goldie Malone, secretary Ivan Begg and treasurer Ted Sebetich. The current Cultural Federation board of advisors includes Joan Kutz, Virginia Michtich, Mary Ann Mikula and Carol Sees, with Don Bowman, Janet Craig, Mike Ricci, Christine Kejas, Emil Riccio and Bernard M. Luketich serving as trustees.

"New ensembles were established in the many US cities in which lodges are present in the second half of the 20th century, which motivated children of Croatian extraction and their friends to learn folk songs and dances and the Croatian language. We should bear in mind that

this was also a period of the burgeoning of Croatian language ethnic schools and ethnic parishes in which our people heard mass served in Croatian. American youth of Croatian extraction has always been fascinated by the folklore heritage of their ancestors, including my own daughters and grandchildren. Some liked the music, some the stunning folk costumes and dance traditions, others sent their children to supplementary ethnic language schools and yet others were attracted to our diverse ethno-culinary tradition," explains CFU national president Bernard M. Luketich—besides attending to his leadership duties he has for decades penned his own column about the society that cares in the Zaječar, the official CFU organ.

FOLKLORE HERITAGE OF THE ANCESTORS

The largest festival to date, with a record 35 junior tamburitza ensembles performing over two days, was staged in 1987 at the David L. Lawrence convention centre in Pittsburgh. Over the past two decades festivals have largely hosted about twenty ensembles with a total of seven to eight hundred performers from the US and Canada.

Although last year's 46th festival in Detroit only saw seventeen ensembles perform, there is no lack of optimism among CFU members. The year earlier (2011) the 45th festival staged in Orlando saw twenty-two groups take part with over 800 performers. The festival in Florida saw similar participation in 1991 and 2000. The 44th CFU festival staged

CFU president Vjekoslav I. Mandić with his wife visits the CHF in 1965 where they are received by president Većeslav Holjevac

CFU founder Zdravko Mužina

in Toronto in early July of 2010 gathered twenty ensembles. That year special recognition went to Patsy Lucas, Nancy Požgaj, Julie Ewend and Ken Werner to mark the 25th anniversary of the Milwaukee CFU Tamburitza.

INTERESTING FACTS

Croatian emigration historian Ivan Čizmić (1994) notes that there was a tradition at American universities in the second half of the 20th century that, along with classroom and research work, a social activity through which students can gain popularity. Some universities nurture music and dance associations, athletic and football clubs. The Duquesne University Tamburitza of Duquesne University in Pittsburgh (PA), for example, had a number of popular Croatian tamburitza compositions on its repertoire that it performed across America and the

The first wards of the CFU Children's Home

around the world—making a significant contribution to the popularity of Croatian tamburitza music among American students, and it comes as no surprise that Bernard M. Luketich connected with the

art director of this renowned tamburitza ensemble Walter W. Kolar (Walter W. Kolar: *A History of the Tambura*, 1975). This collaboration provided expert support to young CFU members. ■

All of the performers on the stage at last year's CFU Festival in Detroit

Participants of the 47th Tamburitza Festival of the CFU Junior Cultural Federation

Under the high patronage of Croatian Government, Zagreb will play host from July 5th to 7th 2013 to the 47th Croatian Fraternal Union Junior Tamburitza Festival. The event is organized by the Croatian Heritage Foundation.

CFU Junior Cultural Federation president Donald Weakley, honorary conductor of this year's Festival Katarina Lukacevich and the numerous prominent CFU members with their host CHF director Marin Knezović look

forward to the performances by the young singers, dancers and tamburitza players.

Performing at *Vatroslav Lisinski* concert hall for the art directors and audiences will be the: American Croatian Waukegan Tamburitza (Waukegan, Illinois), St. George Junior Tamburitza (Cokeburg, Pennsylvania), Sacred Heart Junior Tamburitza (McKeesport, Pennsylvania), Milwaukee Croatian Tamburitza (Milwaukee,

Wisconsin), Rankin Junior Tamburitza (Rankin, Pennsylvania), Okolitz Junior Tamburitza (Pueblo, Colorado), Croatian Junior Tamburitza (St. Louis, Missouri), American Zagreb Junior Tamburitza (Cleveland, Ohio), Jadran Junior Tamburitza (Aliquippa, Pennsylvania), Happy Hearts Junior Tamburitza (Youngstown, Ohio), Cleveland Junior Tamburitza (Cleveland, Ohio), Sv. Lovro Junior Tamburitza (Steelton, Pennsylvania), Hrvatski Ta-

nac Junior Tamburitza (Pittsburgh, Pennsylvania), Hoosier Strings Junior Tamburitza (Merrillville, Indiana) from the USA and the Parish Folklore Group Jadran (Toronto, Ontario) from Canada.

The performers from America will be joined by the Sveti Juraj Culture & Arts Society of Ogulin, home to the 2001 Frankopan Lodge of the CFU.

The Festival is to be blessed by Gospić & Senj Bishop Mile Bogović.

The Zajedničar

The official organ of the Croatian Fraternal Union of America is the bilingual Croatian-English biweekly *Zajedničar*, published in Pittsburgh for the past one hundred nine years, since 1904. For sixty-two years, since the 8th convention of 1951*od 8. konvencije iz 1951*, the publication has been divided into six Croatian and six English pages.

The *Zajedničar* regularly features reports and wonderful photos from all the festival events.

Over the past decade the *Zajedničar* has been edited by Ivan Begg in cooperation with Lorraine Turkall. The organ is the highest circulation Croatian emigrant newspaper and is available in print and electronic format, with a print run of some 30 thousand copies distributed free of charge to the membership across the US and Canada.

The first editor of the *Zajedničar* was Josip Marohnić a pioneer of Croatian book publication in America of the 1890s. Prominent among the many distinguished editors was Don Niko Gršković, a priest and publicist, who assumed the post of editor in early November 1909 following the 10th CFU convention*početkom studenoga 1909. nakon 10. konvencije Zajednice*. At the time Gršković was one of the most influential Croatian intellectuals among the emigrant communities and founded the Croatian Federation in North America. Distinguished intellectuals and editors of the *Zajedničar*, Josip Marohnić and Niko Gršković made significant contributions to

improving the lot of our numerous Diaspora in America and in strengthening political freedom in Croatia from the late 19th to the first decades of the 20th century. They have been honoured in the homeland with two streets named after them in the nation's capital of Zagreb.

The editorial board is based at CFU headquarters in Pittsburgh and connects some million and a half citizens of Croatian extraction in North America. Prominent and particularly valuable among the articles is a column penned over the past three decades by national president Bernard M. Luketich, who has been steadfast in advocating unity among our people in the Diaspora.

Matica magazine has a fruitful cooperation with the *Zajedničar*, with the greatest number of articles contributed in this past decade by publicist and CFU vice president Franjo Bertović.

Throughout their long history the Croatian Fraternal Union and the *Zajedničar* have always supported the people of the old homeland, in particular during the Croatian struggle for independence in the Homeland War of the 1990s. The *Zajedničar* wholeheartedly supports the work of humanitarian organisations. In issues published in the 21st century the *Zajedničar* has supported Croatian membership in the European Union, noting in the latest issue that their member Tonino Picula has been elected to European Parliament at the recent elections in Croatia.

Bernard
M. Luketich

AN AMERICAN CROATIAN LEADER

Croatian Fraternal Union national president Bernard M. Luketich (Cokeburg, 1931) is a prominent social and culture activist, publicist and publisher and one of the leading intellectual figures of the Croatian Diaspora in our time on the North American continent. He has held the post of president of this, the oldest Croatian fraternal organisation, to which he has been elected at nine democratic conventions, since 1978. Luketich's magnetic formula for the success of this fraternal union is without a doubt founded in the creative culture, education and humanitarian programmes he has launched in the second half of the 20th century - the positive effects of which are enjoyed by the present and numerous membership in the USA, Canada and Croatia.

He is the founder of the CFU Junior Culture Federation, initiator of the National Federation of Croatian Americans, the Croatian American Professional and Business Association of Pittsburgh and a number of other prominent associations and projects. A brilliant business decision was the acquisition of Chicago's *Croatian Catholic Community* in 2006. For his innovations to fraternal programmes he has been awarded the John Jordan Upchurch Award, named after the founder of this major American social movement, presented to him by the Pennsylvanian Fraternal Congress in 2003. He has held a top post at the National Fraternal Congress of America. In 1983 the Tamburitza Association of America presented him with their award for achievements in music.

He is the recipient of a number of decorations conferred in Croatia and the USA.

Croatian Fraternal Union

The Croatian Fraternal Union is an influential non-profit fraternal benefit and insurance association of Croatian immigrants in the USA and Canada and a major humanitarian, cultural and patriotic organisation. It was founded in 1894 in Allegheny near Pittsburgh. With less than 300 members in 1894, the membership now stands at about 100 thousand volunteers. CFU assets are estimated at about 400 million US dollars.

Serving as CFU presidents were Zdravko Mužina, Ivan Ljubić, Petar Pavlinac, Franjo Zotti, Pavao Hajdić, Josip Marohnić, Vinko Vuk, Tomo Bešenić, Anton Gazdić, Ivan Butković, Vjekoslav I. Mandić, John Badovinac and, for the past 35 years, Bernard M. Luketich. A prominent ethnic leader, his nine terms have seen the CFU grow into a business giant, proud of its philanthropic activity among local communities.

American fraternalism is among the most robust social movements in US history, focused on providing personal and family insurance in the event of illness or death. Social, cultural and political activities have also developed in the frame of fraternal institutions. Through fraternal institutions immigrants have worked for the affirmation of their ethnic rights in the domicile society and also provided economic and political support to their people in the old homeland in their struggle for national emancipation. American fraternalism has the

working class to thank for the bulk of its development. Having come to a foreign and unknown country in which people spoke many different languages and kept diverse customs, immigrants created a sense of unity and solidarity within two institutions: ethnic churches and fraternal organisations. These two organisations eased their transition into a new society, providing a place for prayer, for social gatherings and a place at which to learn how to adapt to the values of the new American society. The beginnings of benefit, i.e. fraternal organisations stretch back 145 years in America, to the year 1868 when John J. Upchurch, a railway worker, organised the first such association, The Ancient Order of United Workmen.

THE CHANGING UNION STATISTICS

The CFU has to date held twenty-three conventions at which about 220 delegates represent the membership of 567 lodges and nests. The majority of the lodges, ninety-two, are based in US cities and towns, and somewhat fewer in Canada. In the 21st century six lodges were founded in Croatia, these being Lodge 2000 in Zagreb, Lodge 2001 in Ogulin, Lodge 2004 in Koprivnica, Lodge 2005

The first building owned by the National Croatian Society in Pittsburgh

in Rijeka, Lodge 2006 in Split and Lodge 2007 in Županja.

The highest concentration of CFU membership is traditionally in the states of Pennsylvania, Ohio, Illinois, California and in the Canadian province of Ontario. Pittsburgh, Cleveland, Chicago, Los Angeles and Toronto in Canada can be considered the modern hubs of fraternalism.

CURRENT CFU OPERATIONS

The Croatian Fraternal Union has demonstrated great stability in its operations during the recent financial crisis in the USA. Bonds, which make up 87.7% of total CFU assets, retained their excellent investment robustness thanks to the business acumen of the Luketich team. In recent years every month has seen about two million dollars sold in insurance, and the CFU has an annual turnover of about 25 million dollars in new life insurance sales. The CFU, headed by president Bernard M. Luketich, vice president Franjo Bertović and national secretary Edward W. Pazo has made great progress.

“We are delighted that membership loyalty has remained at the levels our membership expressed in the signifi-

The president's office at the CFU

cantly more productive periods of the 1980s and 1990s. When reviewing the results of the past year and comparing them to previous years, it is clearly evident that we achieved much greater revenues in previous periods. We cannot, however, as a result of the crisis, expect any great returns from our about 150 volunteer recruiters and the small professional staff of the CFU headquarters,” says national president Luketich.

The conservative investment strategy of an insurer and the traditional fraternal caution in times of great profits on the stock market may seem unattractive, but at a time of financial crisis they take on an entirely new significance, say top CFU officers. Small but safe investment returns once again appear more attractive than greater but riskier returns, which insurers should know how to make the best of, notes the CFU. Fraternalism as a part of the American insurance industry, created in the fold of the major immigrant communities, largely from Europe (Polish, Czech, Croatians, Hungari-

CFU president Ivan Butković and Archbishop Alojzije Stepinac in 1938 during the first organised visit by Croatian emigrants to Croatia

The CFU home office on Forbes Street, Pittsburgh

ans...) during the early industrialisation of the USA, always endeavoured to stay abreast of the industry, as is vividly evident in the business initiatives of the National Fraternal Congress of America (NFCA), of which the CFU is a long standing member. For a full 126 years the NFCA has gathered 74 non-profit fraternal volunteer societies in all fifty states, the District of Columbia and in Canada. This American umbrella association represents almost 10 million people in 36 thousand local branches, making it one of the largest membership networks on the North American continent.

THE SCHOLARSHIP FOUNDATION - THE PRIDE OF US CROATS

Youth education is one of the key CFU goals and it has been providing aid to pupils and students for the past fifty-seven years. The CFU Scholarship Foundation has directly contributed to improving the social mobility of American Croatians

in the world's most developed country. Over the past fifty-seven years the assets of the Scholarship Foundation from the general fund and the special endowment funds has continued to grow and provided for an average of 250 scholarships a year. In the current academic year the CFU Scholarship Foundation has granted a record 263 scholarships worth a total of 200 thousand US dollars.

Just in the first decade of the Scholarship Foundation's general fund five separate endowment funds were created for membership monetary contributions - there are currently over eighty. Funds for the Scholarship Foundation are gathered every year in the frame of the Christmas Campaign. This CFU programme is the pre-eminent education programme in the history of Croatian emigration. Investment in youth education is the key to the success of this community!

By: Vesna Kukavica

47. Tamburaški festival HBZ-a

Hrvatska bratska zajednica Amerike održava svoj 47. Tamburaški festival Kulturne federacije mladih u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i pod visokim pokroviteljstvom Vlade RH u Zagrebu od 5. do 7. srpnja 2013. Nastupit će 15 ansambala iz fraternalističkih središta SAD-a i Kanade, uz prijatelje iz RH.

Riječ je o najljepšem etno-festivalu mladih hrvatskih korijena što se u Americi priređuje skoro pola stoljeća s ciljem očuvanja hrvatske glazbene i plesne baštine. Festivali mladih Zajedničara dosad su gostovali u Hrvatskoj 1976., 1981., 1986., 1997. i 2004. Glavni predsjednik HBZ-a Bernard M. Luketich (Coke-

burg, 1931.) istaknuti je društveni i kulturni djelatnik, publicist i izdavač, postavši jedna od vodećih intelektualnih osobnosti hrvatske dijaspore naših dana na sjevernoameričkom kontinentu. Predsjedničku dužnost HBZ-a, na koju je biran 9 puta demokratskim izborima, obnaša od godine 1978. Čarobnom

formulom uspjeha fraternalističke Zajednice u Luketichovu konceptu mogu se nedvojbeno smatrati kreativni kulturni, obrazovni, sportski i humanitarni programi koje je pokrenuo u drugoj polovici 20. stoljeća, a čije pozitivne učinke uživa današnje brojno članstvo u SAD-u, Kanadi i Hrvatskoj.

PREKRASNA HRVATSKA OKOM FOTOGRAFA MEĐIMURJE

Snimio: Filip Lučin (više fotografija prekrasne Hrvatske pogledajte na www.filiplucin.com)

Međimurje je najsjevernija hrvatska županija, smještena između rijeka Mure na sjeveru i Drave na jugu. Sa zapadne strane s pitomim brežuljcima završavaju Alpe, dok se na istok proteže plodna ravnica. To je poljoprivredni kraj s mnogobrojnim oranicama, pašnjacima, vinogradima i šumama. Središte Međimurja je grad Čakovec koji je upravno, političko i gospodarsko središte. Na istoku pokraj rijeke Drave je grad Prelog, a na sjeveru uz rijeku Muru je najsjeverniji grad Hrvatske, Mursko Središće. U posljednjim godinama ovaj kraj se profilira kao turističko odredište te područje s kvalitetnim vinom, najviše oko Štrigove.

“Nikada nisam požalio što sam se vratio”

Njegova iseljenička priča nije preslika mnogih drugih priča jer Blago je svoj iseljenički život proveo u glamuru, družeći se s najpoznatijim osobama iz svijeta politike, glume, sporta, iz svijeta američkoga jet seta

Blago Krešić
u HMI-ju

Razgovarala: **Željka Lešić** Fotografije: **Snježana Radoš** i iz obiteljskog albuma B. Krešića

“O tac mi je pričao kako su Krešići došli u okolicu Mostara i Kreševa. Naime, u malom selu kraj Stoca živjeli su naši preci, tri brata i sestra. U selo su došli Turci, kako bi po običaju odveli sestru, no braća su se pobunila, pobili Turke, nakon čega su morali ugasiti ognjište i pobjeći u navedene krajeve kako bi izbjegli odmazdu”, objasnio je naš sugovornik podrijetlo Krešića. Njegova iseljenička priča nije preslika mnogih drugih priča jer Blago je svoj iseljenički život proveo u glamuru, družeći se s najpoznatijim oso-

bama iz svijeta politike, glume, sporta, iz svijeta poznatog jet seta. Naime, Krešić je 22 godine radio kao hotelski menadžer u luksuznome hotelu “Breakers” u Palm Beachu na Floridi, hotelu s pet zvijezda i pet dijamanta, gradeći zavidnu karijeru hotelskoga menadžera. Zahvaljujući uzornome radu u hotelu “Breakers” postao je *Mr. Chris*, čovjek koji sve može i koga svi poštuju. Glamurozni hoteli omiljene su destinacije kojima se ponose multimilijarderi poput Donalda Trampa. “Posljednje dvije godine radio sam kao menadžer hrane i pića kod Trampa u njegovu poznatom klubu Mar-a-Lago u Palm Beachu, u koji dolaze samo članovi kluba, čija je članarina 100.000 \$ godišnje, dok se konzumacija hrane i

pića plaća kao u najskupljim hotelima”, objašnjava Krešić napominjući kako mu je taj rad za Trampa došao kao šlag na torti u njegovoj profesionalnoj karijeri.

BLISTAVA KARIJERA

No, kako je Blago Krešić iz Mostara stigao do poznatih hotela u Švicarskoj i Americi? Nakon završetka ugostiteljske škole u Mostaru, Blago je kao stipendist pohađao Saveznu školu za hotelijerstvo u Zagrebu te nakon nekoliko godina rada u mostarskome hotelu “Bristol”, kao šef sale, ambicije i želje za usavršavanjem dovele su toga mladog čovjeka u Švicarsku. Ondje je namjeravao ostati dvije godine na usavršavanju, no ostao je devet godina. U Švicarskoj je nakon nekoliko

U Zagrebu na imanju

Oproštaj od kolega iz hotela The Breakers

Blago s obitelji

godina rada uštedio 15.000 franaka i tu ušteđevinu uložio je u poslovno usavršavanje. "Najbolji poslovni potez u životu bio je upis u privatnu školu jezika i hotelske administracije. Znanje je uistinu moć jer nakon te škole mnoga su mi se vrata otvorila", objašnjava Blago.

Ponajprije je četiri godine radio u hotelu u Luzernu, zatim u hotelu "Palace" u Montreauxu, gdje ga je direktor hotela preporučio prijatelju, direktoru hotela Waldorf Astoria u New Yorku budući da je bio odabran među 12 europskih praktikanata. Radio je tada sa sinovima i kćerima bogatih i uspješnih poslovnih ljudi. Zahvaljujući školi u Švicarskoj i praksi u

uglednome hotelu, zapošljava se u jednom od najljepših i najboljih hotela svijeta, hotelu "The Breakers" u Palm Beachu. "To je hotel u koji se dolazi vidjeti i biti viđen", objašnjava nam Krešić, odnosno Mr. Chris. U "The Breakersu" radio je 22 godine kao šef servisa hrane i pića i pod njegovim vodstvom radilo je 175 djelatnika. Koliko je bio omiljen među gostima i čelnim ljudima kuće svjedoči rečenica iz jednog od mnogobrojnih članaka o Krešiću, u kojem piše: *Mr Chris is The Breakers*. Za svoj predani rad u hotelu koji je prije dvije godine proslavio 100. obljetnicu, Mr. Chris bio je 1991. godine proglašen menadžerom godine. Veliko je

to priznanje koje je naš, tada iseljeni Hrvat, dobio u glamuroznome hotelu koji prima 1.100 gostiju i koji ima isto toliko zaposlenika. To uistinu ne čudi jer je Krešić zahvaljujući svojim poslodavcima bio dva puta na usavršavanju na sveučilištu za menadžment *Cornell University*, jednom od najpoznatijih za hotelijerstvo.

POSLUŽIVAO SVJETSKE ZVIJEZDE

"Klijentela hotela bila je naj, naj, jer ako ste bogati u SAD-u, a nemate kuću u Palm Beachu, onda niste bogati", objašnjava nam naš sugovornik koji je radeći u ekskluzivnome hotelu služio najpoznatije svjetske zvijezde, ali i političare. U svome 22-godišnjem radu i s obzirom na poziciju na kojoj je bio (*Maitre d'Hotel*) imao je prigodu i čast sudjelovati u organizaciji prijma čak pet američkih predsjednika. U razgovoru kaže da još i danas pamti kako su mu se "odsjekle" noge kada je u hotelu prvi put vidio predsjednika Nixona. Pripovijeda kako su ga važni ljudi američke politike zvali u razgled Bijele kuće, što je za njega i njegovu obitelj bio događaj za pamćenje.

Budući da su Krešićevi gosti u "The Breakersu" bili mnogobrojni političari i utjecajni ljudi, Krešić je ta poznanstva iskoristio pišući im mnogobrojna pisma tijekom Domovinskoga rata, promičući tako istinu o Hrvatskoj. Pisao je tada i Bobu Doleu, Jamesu Bakeru, Alu Goreu te Georgeu Bushu senioru, koji su mu odgovorili na pisma i obećali pomoć. "Svatko je od nas iseljenih Hrvata tada lobirao i pomagao Hrvatskoj koliko je mogao", kaže Blago prisjećajući se kako mu je iz tog doba ostala draga uspomena Croatia kravata koju je predsjednik Tuđman darovao Melvinu Salbergu,

Krešić s priznanjem kojim je 1991. proglašen menadžerom godine

čelniku jedne od najvećih i najutjecajnijih židovskih organizacija u SAD-u, a on ju je zatim darovao Krešiću. Sjeća se kako mu je Salberg darujući kravatu rekao: "Nadam se da ćete je nositi s ponosom s kojim sam je i sam primio."

Nakon završetka blistave karijere u glamuroznome "The Breakersu", vlasnik hotela Franck H. Kenan priredio je svečani ispraćaj vjernome djelatniku. Tada je rekao: "Svaki uspjeh hotela je u tvoje nastojanju što si hotel učinio najpoznatijim u svijetu i ja ti na tome zaista zahvaljujem."

Nakon dugogodišnje sjajne karijere u "The Breakersu", Krešić dobiva ponudu koju nije mogao odbiti i počinje raditi za multimilijardera Donalda Trumpa u njegovu ekskluzivnom "The Mar-a-Lago clubu" u koji navraćaju zvijezde poput Oprah. Ondje postaje jedan od njegovih nezamjenjivih ljudi te od Trumpa za svoj rad dobiva i značku s pet dijamanta.

NAJBOLJA ODLUKA U ŽIVOTU

Unatoč velikome poslovnom uspjehu, došao je trenutak odluke o povratku u domovinu u koju se uvijek želio vratiti. Naime, na vjenčanju je suprugu Jadranki obećao da će se vratiti u domovinu, a obećanja se moraju izvršiti, kaže Blago. Nakon, kako on kaže, interkontinentalnoga braka, došlo je vrijeme da obitelj: supruga Jadranka, djeca Željko i Natalija, zajedno s njim napokon 1997. godine dođu u domovinu i uživaju u toplini doma i ljepotama Hrvatske. "Iako je po-

Ispred glamuroznog hotela u Palm Beachu

vratak puno kompliciraniji od odlaska, odluka nije bila teška i jedna je od najboljih koje sam donio u životu. Nikada nisam požalio što sam se vratio", napominje Blago ističući kako je supruga uvijek imala razumijevanja za njegov rad te mu je pružala potporu. "Ona je žrtvovala dio svoje liječničke karijere kako bi se posvetila djeci i obitelji", kaže Blago koji je i u domovini nastavio raditi u turizmu budući da kćerki i sinu pomaže raditi na imanju u Zagrebu.

Jedno od najneugodnijih pitanja koje je doživio kao povratnik u domovinu je - *A zašto ste se vratili?* "Uvijek me razljuti takvo pitanje jer kao da vlada nekakva kuga u domovini, koja je tako lijepa i pruža mnoge mogućnosti bez obzira na globalnu krizu. Potrebno je malo više optimizma u Hrvatskoj. Ima toliko puno posla koji treba obaviti pa nema potrebe odlaziti iz domovine", kaže Blago Krešić i zaključuje kako sada proživljava najljepše dane u svome životu iako je živio u glamuru i na najpoznatijim svjetskim destinacijama.

"Kao dugogodišnji iseljenik, više od 35 godina, i na kraju povratnik, želio bih istaknuti neke svoje doživljaje koji se ne mogu usporediti ni s kakvim kapitalom i glamurom svijeta u kojem sam živio. Nabrojiti ću neke: Papin posjet Zagrebu, doživljaj vojne parade na Jarunu, Oluja i oslobođanje Knina, doček hrvatske no-

gometne reprezentacije 1998., doček rukometaša na Trgu bana Jelačića te Kostelića, kao i koncert Thompsona na Trgu na kojem je bilo više od 100.000 ljudi. Tu bih dodao i odlazak na proslavu 400. obljetnice imena Raguž u Hercegovinu (Stolac), te veličanstveni doček generala Gotovine i Markača nakon njihova oslobođanja. To su sve doživljaji koji se teško mogu zaboraviti", kaže naš povratnik.

VEZE IZMEĐU DOMOVINE I ISELJENIŠTVA

Kao vrsni hotelijerski stručnjak, Krešić odgovornima za turizam poručuje kako uz religiozni i klasični turizam trebaju razmisliti i o iseljeničkome turizmu, čiji potencijal nije zanemariv. "Neki od hotelijera kojima je Gospa omogućila to što danas imaju, trebali bi ponuditi specijalno povoljne cijene za naše iseljenike jer znamo da Amerika nije svakome bila Amerika. Stoga treba omogućiti i onima koji su u poznim godinama da osjete bilo svoje rodne grude. Upravo su i oni za svoga aktivnog života pomagali rodbini i svojoj rodnoj grudi te tako pridonijeli da regija Hercegovine bude to što jest danas. Krajnje je vrijeme da ponovno učvrstimo vezu između domovine i iseljeničtva jer je to jedina nada za boljitak domovine", poručio je na kraju razgovora Blago Krešić. ■

Na golfu s Donaldom Trumpom

ENG An interview with Blago Krešić, a returnee from the USA who has returned to the old homeland after a brilliant 35-year career as a hotelier, for the most part at luxury hotels in Florida.

Laici iz Švicarske i Mađarske presudili 'hrvatskoj šestorki'

Nečisti ljudski i, neki kažu, demonski elementi učinili su svoje na UN-ovu tribunalu. Sumnjivo je već bilo kad su za "hrvatsku šestorku" imenovani suci Francuz J. C. Antonetti, Švicarac S. Trechsler i Mađar A. Prandler. Dvojica od njih nikada prije u životu nisu bili suci. Švicarac je iz profesorske fotelje otišao u mirovinu, Mađar kao djelatnik nekih međunarodnih organizacija, a imao je i prošlost na koju su svi upozoravali. Kad su 1956. umarširali Rusi u Mađarsku, ugušili liberalne težnje i smaknuli premjera I. Nagyja i njegove suradnike, Prandler je prešao na rusku stranu i do pada komunizma ostao režimski čovjek. Bez obzira na sve to, gl. tajnik UN-a i njegova svita odgovorni su jer su pozvali njih dvojicu laika i neprofesionalaca upravo za ovaj najzahtjevniji proces na UN-ovu tribunalu, kao i njih dvojica koji su, uz svu svoju nekompetentnost, prihvatili taj poziv.

I sad su upravo njih dvojica, za vrijeme procesa često u neskrivenim svađama s predsjedavajućim sudcem J. C. Antonettijem i protiv njegovih zaključaka, donijeli ovakvu presudu! Ni neki od njihove rodbine i prijatelja sad ne shvaćaju zašto su ova dvojica 80-godišnjaka pred svoj odlazak s ovoga svijeta okaljali svoj život tom sramotnom presudom i još sramnijim obrazloženjima, a koja bi trebala biti "izvan svake razumne sumnje"?

Na javnoj presudi čuli smo nabranje zala koja su učinjena žrtvama. Sve zlo što je navodno s hrvatske strane bilo tko učinio natovareno je "hrvatskoj šestorki", ali ne da su nešto osobno učinili ili naredili, nego preko izmišljenoga "zločinačkoga pothvata"! Čak je bilo vremena i za takvu pojedinost (pazi!) što je neki nepoznati lopov ukrao nekom Muslimanu auto, ali nije bilo dokaza za postojanje "zloči-

načkoga pothvata". Ne čudim se što je biskup dr. Mile Bogović napisao da je ovdje riječ o "zločinačkome pothvatu haškog suđenja"! To je još jače došlo do izražaja kad je sutradan po toj presudi nečuveno nemoralno sudac Orije opravdavao srpsku agresiju i rugao se žrtvama Vukovara i Hrvatske. Oslobođajući Stanišića i Simatovića ustvrdio je kako oni nisu došli iz Srbije radi poticanja zločina, nego radi "potpore uspješnom vojnom zauzimanju Vukovara". Čak je i jedan *Jutarnji* (S. Pavić) nazvao to apsurdom!

Ozareni tužitelj Scott reče da je "vrlo zadovoljan" presudom. Kako to kad je tražio dvostruko veće kazne?! Očito, UN-ovi tužitelji ponovno su bili daleko od iskrenosti i pravde. Oni su jedina profesija koja može bez posljedica nekažnjeno montirati dokaze i lagati! Apsurdno je što Republika Srpska može postojati, ali je i pomisao na Herceg-Bosnu kažnjiva. Što bi bilo da u sklopu BiH nije utemeljena Herceg-Bosna?! Hrvati u BiH bili bi jedino "čisti" da su se pustili kao janje na klanje najprije pred JNA i drugim srpskim jedinicama, a onda pred muslimanskom vojskom. A Srbi i Muslimani počinili su u tom ratu tolike zločine i protjerali toliko Hrvata s njihovih rodni ognjišta da su Hrvati ostali bez polovice svoga pučanstva u BiH! Ništa od toga ona dvojica sudaca nisu željeli znati!

Njihovim izopačenim odlukama pomagali su im iz Hrvatske strani plaćenci. Treba samo zaviriti u najnoviju knjigu Z. Tomca o domaćim dušama "pete haške kolone". Hrvatske vlasti u RH i BiH ne samo da nisu činili ništa zna-

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

čajno da ne dođe do ovakve presude, nego su joj i kumovali. Bez obzira na to što je i Hrvatska stavljena na optuženičku klupu! HNS-ova ministrica vanjskih poslova nije nikada opozvala svoje saborske tvrdnje o Hrvatskoj kao agresoru na BiH, a aktualni hrvatski predsjednik više je u Sarajevu

opterećivao Hrvatsku nego muslimanski predsjednik. Ni slova o srpskoj agresiji kao glavnome razlogu rata u BiH i u RH! Svjetski pravni autoritet prof. M. Damaška, shvativši da je ulog za RH prevelik, svjedoči da je tražio od Vlade RH da se za "hrvatsku šestorku" i sve ono što je išlo s njome angažiraju, ali su ga hladno odbili! Ali kad su se njih šestoro javili da idu u Haag, na najvećoj državnoj razini obećavali su im brda i doline, zahvaljujući im do neba "jer vi niste svjesni koliko uslugu činite Hrvatskoj", govorio im je potpredsjednik Vlade RH. Bilo je to vrijeme neuspješnog lova na Gotovinu pa im je njih šestoro spasonosno došlo da pokažu kako Hrvatska "suraduje". A čim su se za njima prvi put zalupila haška vrata, od njih su prali ruke svojom prljavom vodom.

I u vezi s ovim nije vezana samo razočaranost zbog nadmoći zla oko nas, nego je ipak riječ o činjenicama koje ostaju! Znači li izjava premjera Milanovića da "nije bilo zločinačkog pothvata i da za to postoje čvrsti dokazi" da će se Hrvatska na kraju pokušati umiješati i pomoći? Znam da jednom vječni Sudac hoće, ali hoće li ovozemaljski moćnici ispraviti zlo, molit ćemo i vidjeti u ove dvije godine trajanja žalbenoga postupka i konačne presude. ■

Tužitelji su jedina profesija koja smije nekažnjeno montirati i lagati.

Hrvati kao vladari Slovačke, Kostarike i Argentine

Nekoliko osoba hrvatskog podrijetla bilo je na čelu američkih država – Michael Stepovich bio je guverner Aljaske od 1955. do 1958., Rudy Perpich bio je guverner Minnesote od 1976. do 1979. i od 1983. do 1991., Rose Perica Mofford guvernerka je Arizone od 1988. do 1991. te je John Kasich guverner države Ohio od 2011.

Napisao: **Marijan Lipovac**

Kad Hrvatska 1. srpnja postane članica Europske unije, Ivo Josipović neće biti jedini Hrvat među 28 šefova država koje čine EU.

Kao što je u Hrvatskoj općepoznato, Hrvat je i slovački predsjednik Ivan Gašparović, barem po ocu Vladimiru koji je rođen prije točno sto godina, 1913. u selu Baretiću u Vinodolu. On se s roditeljima, Tomom i Agnom, kao dječak 1920. preselio u Slovačku gdje je Tomo Gašparović radio kao umjetnički klesar. Njegov unuk često navraća u Hrvatsku, a 2008. svoj je govor u Hrvatskome saboru zaključio s nekoliko rečenica na hrvatskome koji inače ne govori, ali dobro razumije.

Antun Pušić (1760. - 1838.), guverner Zelenortskih otoka od 1818. do 1821.

nije 2012. uspio osigurati reizbor pa je tako Gašparović trenutno jedini europski predsjednik koji je sin doseljenika, a među najvišim državnim dužnosnicima zemalja EU-a društvo mu pravi jedino Elio Di Rupo, sin talijanskih doseljenika koji je 2011. izabran za belgijskoga premijera. Zanimljivo je da su hrvatsko podrijetlo imala još dvojica čelnika europskih država iz 20. stoljeća – majka posljednjega komunističkog predsjednika Čehoslovačke Gustáva Husáka (1913. - 1991.) bila je slovačka Hrvatica Marija Fratrić, rodom iz sela Lamoča kraj Bratislave. Husák je 1987. tijekom posjeta Jugoslaviji odlučio posjetiti i Zagreb, što se tumačilo njegovim djelomičnim hrvatskim podrijetlom. Fred Sinowatz (1929. - 2008.), austrijski kancelar od 1983. do 1986., podrijetlom je bio gradišćanski

PREDSEDNIK SLOVAČKE GAŠPAROVIĆ

Izbor Ivana Gašparovića za predsjednika Slovačke 2004. bio je svojevrsan presek jer doista je u Europi bilo neobično da za predsjednika, i to na neposrednim izborima, bude izabran netko tko je pripadnik manjinske etničke zajednice, a kamoli sin emigranta s prezimenom koje jasno upućuje na strano podrijetlo. Slovaci su tako očitali lekciju narodima koji se smatraju demokratskijima od njih, ali korak naprijed u tom smislu učinili su još 1999. kad je za slovačkog predsjednika izabran Rudolf Schuster, pripadnik autohtone njemačke manjine koji je porazio bivšega autoritarnog premijera Vladimíra Mečiara. Nicolas Sarkozy, po ocu Mađar, čije pravo prezime glasi Sárközy de Nagy-Bócsa, za predsjednika Francuske izabran je tri godine poslije Gašparovića, 2007. i za razliku od njega

Gustáv Husák (1913. - 1991.), posljednji komunistički predsjednik Čehoslovačke

Francisco José Orlich Bolmarich (1907. - 1969.), predsjednik Kostarike od 1962. do 1966.

Fred Sinowatz (1929. - 2008.), austrijski kancelar od 1983. do 1986., podrijetlom je bio gradišćanski Hrvat

Ivan Gašparovič, predsjednik Slovačke

Hrvat, ali nije znao govoriti hrvatski niti ga je razumio pa je na njegove korijene podsjećalo tek prezime.

SAD – GUVERNERI HRVATI

Za razliku od Europe, u Sjevernoj, Srednjoj i Južnoj Americi, koje su tradicionalna iseljenička odredišta, manje je neobično kad visoke položaje u politici osvajaju potomci stranaca, čak i oni rođeni u inozemstvu. U SAD-u su tako šefovi diplomacije bili Henry Kissinger iz Njemačke i Madeleine Albright iz Češke, ali tek 2008. je sin jednog stranca izabran za američkoga predsjednika. Barack Obama u povijest je ušao kao prvi pripadnik crne rase koji se uselio u Bijelu kuću, no on nije klasični Afroamerikanac jer ne pripada zajednici američkih crnaca koja već stoljećima živi u Americi. Obamin otac je, naime, bio Kenijac koji je u SAD došao na studij, a majka bijela Amerikanka iz Kanzasa. Nezahvalno je nagađati hoće li jednog dana neki Hrvat postati američki predsjednik, ali već je nekoliko osoba hrvatskog podrijetla bilo na čelu američkih država – Michael Stepanovich bio je guverner Aljaske od 1955. do 1958., Rudy Perpich bio je guverner Minnesote od 1976. do 1979. i od 1983. do 1991., Rose Perica Mofford guvernerka je Arizone od 1988. do 1991. te je John Kasich guverner države Ohio od 2011.

U Južnoj Americi sinovi doseljenika još su osamdesetih godina 20. stoljeća dospjeli na predsjedničke položaje pa je u Peru šef države bio Alberto Fujimori, po ocu i majci Japanac, a u Argentini Carlos Menem kojem su oba roditelja bili iz Sirije. Prezimena još nekih latinskoameričkih predsjednika govore o tome da im podrijetlo nije španjolsko ili portugal-

ske – brazilski predsjednik Juscelino Kubitschek potjecao je iz Češke, paragvajski diktator Alfredo Stroessner iz Njemačke, čileanski diktator Augusto Pinochet iz Francuske, njegov nasljednik Patricio Aylwin iz Engleske, dok je čileanski predsjednik Eduardo Frei imao švicarsko podrijetlo, a predsjednica Michelle Bachelet francusko.

FRANCISCO JOSÉ ORLICH BOLMARCICH

Zbog velikog broja hrvatskih iseljenika u Latinskoj Americi ne čudi da je dvojici njihovih potomaka uspjelo postići najviše dužnosti u svojim zemljama. Prvi je bio Francisco José Orlich Bolmarcich (1907. - 1969.), predsjednik Kostarike od 1962. do 1966. Otac mu je bio José Rafael Orlich Zamora, podrijetlom iz Punta na Krku, a majka Georgina Bolmarcich Lemecich s Cresa. Djed Frane Orlič bio je osnivač Austro-hrvatskoga parobrodarskoga dioničkog društva koje je prethodnik današnje Jadrolinije, a u Kostarici, gdje se oženio bogatom Kostarikankom Franciscom Zamorom, obogatio se kao trgovac kavom. I nakon iseljenja u Kostariku obitelj je zadržala veze s rodnim krajem pa je Francisco Orlich ondje boravio kao jednogodišnjak. Kad mu je bilo 14, došao je s majkom na Cres, ondje boravio godinu dana i djelomice naučio hrvatski. Ponovno je u Hrvatsku došao u ožujku 1962., odmah nakon izbora, a zajedno sa suprugom posjetio je Cres, Punat i Rijeku. "Možda za svoje uspjehe u ekonomiji i politici mogu zahvaliti upravo tome što potječem iz ovih krajeva i što sam naslijedio upornost ovih naroda", izjavio je Orlich tom prigodom novinarima. Orlich je završio studij agro-

nomije i trgovine, ali rano se počeo baviti politikom pa je već 1930. postao gradonačelnik svoga rodnog San Ramóna. Nekoliko puta bio je zastupnik i ministar, a za predsjednika se prvi put kandidirao 1957. Kao predsjednik razvio je dobre odnose s SAD-om pa ga je 1963. posjetio i John Kennedy, a poduzeo je i velike infrastrukturne radove i poticao razvoj obrazovanja pa ga je 1977. parlament posthumno proglasio 'Dobročiniteljem domovine' (*Benemérito de la Patria*).

Godinu dana nakon Orlicheve smrti postojala je mogućnost da i Čile dobije predsjednika hrvatskog podrijetla. Kandidat demokršćanske stranke na izborima bio je Radomiro Tomic Romero koji je s 28 posto glasova osvojio treće mjesto, dok je pobjednik bio Salvador Allende. Tomic je umro 1992., a prema svjedoče-

John Kasich, guverner države Ohio od 2011.

Rudy Perpich, guverner Minnesota od 1976. do 1979.

nju tadašnjega hrvatskog veleposlanika u Čileu Frane Krnića, bio je vrlo rezerviran prema Hrvatskoj.

MAJKA ARGENTINSKOGA PREDSJEDNIKA

Idući latinskoamerički predsjednik hrvatskoga podrijetla bio je Néstor Carlos Kirchner Ostoić koji je 2003. postao predsjednik Argentine. Otac mu je bio podrijetlom iz Švicarske, a majka María Juana Ostoić Dragnić iz Punta Arenasa bila je podrijetlom s Brača. Umrula je u veljači u dobi od 92 godine, nadživjevši svog sina koji je umro od srčanog udara 2010. Kirchner je znao samo nekoliko riječi hrvatskog, a prigodom inauguracije vrlo se razveselio kad mu je pristupila savjetnica iz hrvatskoga veleposlanstva Renee Ivin. Čak je pozvao i svoju majku riječima: "Mama, vidi, iz Hrvatske." Kirchner se rodio 1950. u Rio Gallegosu, po struci je bio pravnik, a prije izbora bio je guverner pokrajine Santa Cruz. Predsjednik je bio do 2007. i uspio izvu-

ći Argentinu iz teške gospodarske krize (neki će u tome vidjeti utjecaj švicarskih i bračkih gena), dok je u vanjskoj politici zagovarao odmak od SAD-a i suradnju zemalja Latinske Amerike. Na predsjedničkoj dužnosti naslijedila ga je supruga Cristina Fernandez de Kirchner koju hrvatski mediji ponekad nazivaju "hrvatskom snahom".

Priča o Hrvatima koji su vladali drugim državama može se promatrati i u vremenskom rasponu širem od posljednjih pola stoljeća. Smatra se da je hrvatskog podrijetla bio papa Siksto V. (1585. - 1590.), čije pravo ime je bilo Felice Peretti pa bi mu pravo prezime moglo glasiti Perić ili Kruščić (pera je na talijanskome kruška). U prilog njegovu hrvatstvu mogla bi govoriti činjenica da je u Rimu dao obnoviti 120 crkava, a sagrađiti samo jednu - hrvatsku crkvu sv. Jeronima čiju gradnju je osobno nadzirao. Također, jedini netalijan kojeg je u prvoj godini papinstva imenovao kardinalom bio je Hrvat Juraj Drašković. Osim Katoličkom crkvom, Siksto V. kao svjetovni vladar vladao je Papinskom državom koja je u njegovo doba obuhvaćala velik dio središnje Italije.

DUBROVČANI

Prema nekim izvorima, potkraj 16. stoljeća jedan Hrvat vladao je Meksikom. Bio je to Dubrovčanin Vice Bune (1559. - 1612.) kojeg je španjolski kralj imeno-

Rose Perica Mofford, guvernerka Arizone od 1988. do 1991

vao meksičkim potkraljem. O tome nema detaljnijih podataka pa se ne zna ni koliko dugo je Bune bio na toj dužnosti. Sigurno je, međutim, da je jedan Dubrovčanin vladao Zelenortskim otocima uz zapadnu obalu Afrike koji su od 1775. samostalna država. Bio je to Antun Pušić (1760. - 1838.), koji je bio guverner Zelenortskih otoka od 1818. do 1821. Kao časnik dubrovačke mornarice stupio je u portugalsku službu te je napredovao do čina kontraadmirala. Uz to je pisao putopisne i ekonomske radove, a guvernersko mjesto dobio je od portugalskoga kralja Ivana VI. kao nagradu za vjernost jer je odbio ponudu austrijskog cara Franje I. koji ga je htio privući u svoju službu nudeći mu grofovsku titulu. U Portugalu je Pušić poznat pod imenom António Pusich, ali je poznatija njegova kćerka Antónia Pusich (1805. - 1883.) koja je bila prva portugalska novinarka.

Hrvate nalazimo u gotovo svim dijelovima svijeta, a iz domovine se na žalost mnogi iseljavaju i danas. Stoga će možda i ubuduće biti predsjednika koji su potomci hrvatskih iseljenika, ali globalni migracijski trendovi su takvi da više nije velika senzacija ako na čelo neke države dođe osoba kojoj su korišteni negdje daleko. ■

Néstor Carlos Kirchner Ostoić je 2003. postao predsjednik Argentine

ENG When on July 1st Croatia becomes a member of the European Union, President Ivo Josipović will not be the only Croat among the 28 heads of state in the EU. Slovakian President Ivan Gašparovič is also an ethnic Croatian. Find out what other foreign statespeople have Croatian roots.

OTVORENA IZLOŽBA SLIKA JAGODE LASIĆ

DUBROVNIK - U dubrovačkoj podružnici Hrvatske matice iseljenika otvorena je izložba dubrovačke slikarice Jagode Lasić na kojoj je izloženo sedamnaest slika na platnu s motivima linda, tradicionalnoga plesa južne Hrvatske. Izložba je ponajprije namijenjena hrvatskim iseljenicima koji su u Dubrovnik došli u povodu obilježavanja dana Dubrovačko-neretvanske županije 12. svibnja i blagdana njezina zaštitnika, svetoga Leopolda Bogdana Mandića.

Voditeljica podružnice Maja Mozara pozdravila je prisutne i iznijela zanimljiv podatak kako arhivski izvori govore da je u Dubrovniku u 16. stoljeću osnovano prvo bratstvo slikara, odnosno prvo udruženje likovnih umjetnika na ovim prostorima. Ta je konstatacija izmamila veliki pljesak prisutnih iseljenika. Povjesničar umjetnosti Marin Ivanović nadopunio je ovu tvrdnju činjenicom kako je i današnje Hrvatsko društvo likovnih umjetnika nastalo upravo inicijativom Dubrovčanina Vlahe Bukovca u Zagrebu 1897. godine kao Društvo hrvatskih umjetnika. Zatim je naglasio kako je Jagoda Lasić nagrađivana slikarica, s velikim brojem samostalnih i skupnih izložbi te je pročitao predgovor katalogu, iz kojeg donosimo nekoliko uvodnih rečenica: "Slikarica Jagoda Lasić dugo je prisutna na dubrovačkoj likovnoj sceni pa su i njezini motivi prepoznatljivi, ponajviše ljudske figure, odnosno Konavljani odjeveni

u nošnju. Slikala je i izlagala vedute Dubrovnika, glazbenike i druge motive, ali najviše željene likovnosti uspjela je ostvariti u motivima koje imamo priliku vidjeti na ovoj izložbi. U formalnom smislu, riječ je o prikazima šetnje, procesije, plesa – pokreta – ljudskih figura, a Jagoda je pronašla način kako tu dinamiku donijeti na platno, kako interpretirati trenutak koji i pred nama mora biti treperav, fluidan i prolazan." (Maja Mozara)

BILOSNIĆ U ALBANIJU, JAPANU, AMERICI, RUSIJI I AUSTRIJI

ALBANIJA - Albanski tjednik Nacional u najnovijem broju nastavlja s objavljivanjem poeme Vukovar Tomislava Marijana Bilosnića. Tako je u broju od 21. do 28. travnja na naslovnici najavljeno, a na cijeloj 17. stranici velikog formata objavljeno drugo i treće poglavlje poeme.

Podsjetimo, *Nacional*, koji izlazi u Tirani, a koji je u ožujku ove godine počeo s objavljivanjem poeme *Vukovar* u prijevodu Mustafe Spahiu na albanski jezik, višekratno ove godine posvećuje svoje stranice književnom djelu Tomislava Marijana Bilosnića, što je jedinstven slučaj za ove novine koje svoje stranice ustupaju poznatim svjetskim autorima. *Vukovar* će poslije objave u *Nacionalu* ugledati i svoje ukoričeno albansko izdanje tijekom 2013. godine. Tako će poema *Vukovar* kojom Bilosnić odašilje u svijet snažan antiratni krik, poslije hrvatskog izdanja i nedavnog objavljivanja u Austriji, zaživjeti i u Albaniji, gdje je prevedeno već pet Bilosnićevih zbirki pjesama.

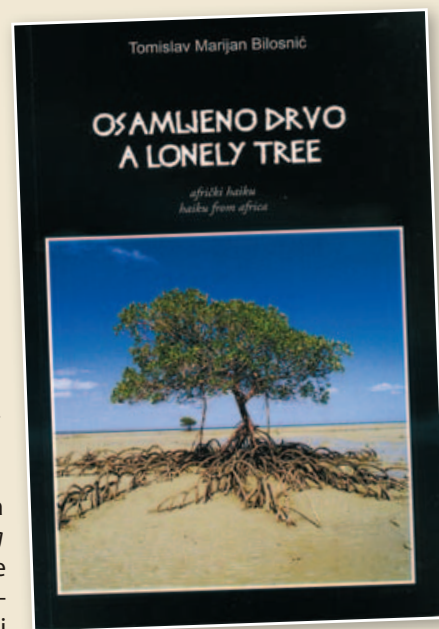
U glasovitome japanskom haiku časopisu *Ko* objavljene su haiku pjesme Tomislava Marijana Bilosnića iz ciklusa *afrički haiku*, iz zbirke *Osamljeno drvo* koja je nedavno objavljena na hrvatskome, engleskome i albanskome.

Ugledni američki časopis *Modern haiku* u ovogodišnjem izdanju objavljuje također Bilosnićevo haiku.

O Bilosnićevoj romanu za djecu *Pustolovine morskog konjica* raspravljalo se ove godine i na dalekome Uralu, o čemu je tiskan posebni tekst u znanstvenome zborniku *Detestkaja kniga o živoj prirode: poznavatelnie, npravstvennie i jestetičeskie aspekti* (Nižni Tagil, 2013., Rusija).

O *Pustolovinama morskog konjica* dr. sc. Sanja Knežević piše pod naslovom: *Morski svijet u spletu stvarnosti i bajkovitosti u romanu Pustolovine morskog konjica T. M. Bilosnića*.

I konačno, zbornik *Panonski ljetopis 2013.*, koji izdaje Panonski institut iz Pinkovca/ Güttenbach u Gradišću, u Austriji, ove godine posvetio je u posebnom bloku punih sedamdeset stranica književnome, publicističkome i likovnome djelu Tomislava Marijana Bilosnića iz pera nekoliko autora. (Željka Lovrenčić)

Grad heroj na Dunavu

Ono što je ovaj grad trajno usadilo u biće čitave Hrvatske je njegov hrabri otpor velikosrpskoj agresiji. Grad sa svojim herojskim braniteljima, ali i civilima sve do pada 18. studenoga 1991. godine ispričao je najslavnije, ali i najtužnije priče na ovim prostorima

Bijeli križ - spomenik hrvatskim braniteljima na rijeci Vuki u Vukovaru

Piše: **Zvonko Ranogajec**
Snimke: **Z. Ranogajec, arhiva HMI-ja**

Vukovar je političko središte najistočnije hrvatske županije, Vukovarsko-srijemske, koja ima dugi kontinuitet postojanja, baš kao i njezino središte Vukovar. Grad je uz to najveća hrvatska riječna luka smještena na ušću Vuke u Dunav na mjestu dodira zapadnog Srijema i istočne Slavonije. Zahvaljujući spomenutom položaju na dodiru različitih značajnih regija, a na obali prometnog Dunava, Vukovar je od najranijih vremena to kapitalizirao u razvoju prometa, kao i značajnih gospodarskih, upravnih i kulturnih funkcija. Ono što je ovaj grad trajno usadilo u biće čitave Hrvatske je njegov hrabri otpor velikosrpskoj agresiji. Grad sa svojim herojskim braniteljima, ali i civilima sve do pada 18. studenoga 1991. godine ispričao je najslavnije, ali i najtužnije priče na ovim prostorima, čime je zadobio

trajno poštovanje i pijetet čitave zemlje radi žrtava koje je podnio za slobodu. Od Domovinskoga rata, Vukovar je postao svehrvatski simbol i grad heroj.

Područje grada Vukovara ima površinu od 100,26 četvornih kilometara, a graniči sa šest općina u Vukovarsko-srijemskoj županiji i Republikom Srbijom na istoku. Na sjeveru Vukovar graniči s općinom Borovo, na zapadu Trpinjom i Bogdanovcima, na jugu Negoslavcima i Tompojevcima te na jugoistoku općinom Lovas. Državna granica prema Srbiji i Vojvodini pruža se rijekom Dunavom. U Vukovaru se u Dunav ulijeva rijeka Vuka koja je dužinom od 112 kilometara 13. po dužini rijeka Hrvatske i po kojoj je Vukovar i dobio ime uz mađarski nastavak *var*, što znači grad (slično kao i Bjelovar i Daruvar).

PLODNI VUKOVARSKI RAVNJAK

U reljefnome pogledu Vukovar leži na plodnome Vukovarskom ravnjaku, vrlo debelome sloju prapora ili lesa u koji je

svoje korito usjekla rijeka Dunav. Na strmim lesnim obalama nizvodno od Vukovara mogu se promatrati različiti slojevi pjeskovite gline, prapora i smeđeg tla koji govore o geološkoj povijesti, a pokraj Vučedola, pet kilometara jugoistočno od grada pronađeni su najznačajniji ostaci materijalne kulture vremena neolitika. Vučedolska kultura trajala je od 3000. do 2400. g. pr. Kr., a karakterizirala ju je prerada bakra, karakteristične kuće *megaroni*, kao i predivna keramika. Upravo je vučedolska golubica ili jarebica postala zaštitni znak vučedolske kulture i najpoznatiji suvenir i simbol grada Vukovara. U rimskom razdoblju vukovarski prostor bio je dio limesa na Dunavu, a od 7. stoljeća ovaj kraj naseljavaju Hrvati. Srednjovjekovni naziv grada je Vukovo, a osim tog imena u pisanim dokumentima još se koristi ime

Vukovarski Vodotoranj, simbol stradanja i otpora grada, izgrađen je 1968. godine, a visok je 50 metara

Dvorac Eltz, barokni dvorac smješten na obali Dunava

Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata

Volko ili Wolkov. Od 14. stoljeća koristi se mađarski naziv Vukovar koji 1231. godine dobiva poveljom hercega Kolomana status slobodnoga kraljevskoga grada. U gradu se razvija obrt, stasaju plemićke obitelji, a grad postaje središte Vukovske županije. Od mnogobrojnih redovničkih zajednica najznačajniji su franjevci koji su se do danas zadržali u gradu, a čiji je samostan jedan od glavnih središta duhovnoga te kulturnoga i gospodarskoga razvoja grada.

RAZVOJ GRADA

Od 1526. godine i osvajackog prodora Sulejmana Veličanstvenog pa sve do 1687. godine Vukovom vladaju Turci. Hrvati i Mađari protjerani su iz grada u okolne šume, a dio njih okupljaju u gradu franjevci. Oslobođen odlukom Bečkog dvora, u opustošeni vukovarski kraj naseljavaju se Srbi, Mađari, Nijemci, Slovaci, Židovi, Ukrajinci i Rusini. Carica Marija Terezija 1745. godine obnav-

lja slavonske županije, a Vukovar postaje središte velike Srijemske županije. Godine 1736. veliki posjed s 35 naselja u Vukovarskome kraju kupuje njemački grof Filip Karlo Eltz iz Mainza i otad sve do danas razvoj Vukovara vezan je uz tu njemačku plemićku obitelj čiji je dvorac na obali Dunava uništen u Domovinskome ratu, ali je danas obnovljen te je jedan od zaštitnih znakova grada. Oni podižu razinu agrarnog razvoja, potiču vinogradarstvo, proizvodnju žitarica, stočarstvo.

Sredinom 19. stoljeća u Vukovaru se intenzivno razvija promet, 1840. godine prvi parobrod plovi Dunavom, a 1878. krenula je i željeznička veza, čime na značaju dobiva riječna luka. Industrija ipak nema jači intenzitet sve do razdoblja između dvaju svjetskih ratova kada se u Borovu otvara pogon "Bate", industrije gume i obuće, koja će postati zaštitni znak gospodarskoga rasta kraja. Vukovar dobiva tekstilnu industriju, kao i pre-

hrambenu industriju (današnji Vupik).

Paralelno se razvija i snažna kultura i pismenost. Od 1730. godine razvijeno je osnovno školstvo za pripadnike različitih vjerskih konfesija, u čemu prednjače franjevci. Iz Vukovara je poznati književnik Julije Benešić, dramaturg Nikola Andrić, književnik Pavao Pavličić, kemičar nobelovac Lavoslav Ružička, farmaceut Franjo Benzinger, novinar i književnik Siniša Glavašević, glumac i redatelj Vlado Štefančić i plivačica Mirna Jukić. Između dvaju svjetskih ratova znatno se promijenila etnička slika Vukovara jer je odlukama državnih vlasti Kraljevine Jugoslavije agrarnom reformom zemlja dijeljena solunskim dobrovoljcima, a u Vukovaru je 1920. godine osnovana i Komunistička partija Jugoslavije. Nasilno mijenjana etnička slika na štetu domicilnih Hrvata i Nijemaca koji su nakon Drugoga svjetskog rata protjerani iz grada i zemlje kulminirala je u Domovinskome ratu.

Vukovar je najveća hrvatska riječna luka smještena na ušću Vuke u Dunav

Spomen dom hrvatskih branitelja Vukovar na Trpinjskoj cesti svečano je otvoren 24. rujna 2011. godine. Zgrada je napravljena u obliku čvrsto stisnute šake, koja simbolizira snagu kojom se branio Vukovar od agresije

TROMJESEČNA OPSADA

U tromjesečnoj opsadi i bitki za Vukovar grad je postao svehrvatski simbol otpora velikosrpskoj agresiji, a nakon herojskog otpora grad je pao 18. studenoga 1991. godine. Nakon više od 100 dana opsade i okruženja, herojskom obranom i zaustavljanjem srpske agresije dao je mogućnost ostalome dijelu Hrvatske da se konsolidira. Tijekom 1998. godine grad je mirnom reintegracijom vraćen pod puni suverenitet Republike Hrvatske. Vodotoranj oštećen mnogobrojnim razaranjima simbol je ovoga grada heroja, baš kao i Memorijalni centar i groblje na Ovčari koji spadaju u neizostavni dio obilaska ovoga grada u sagleđavanju svih tragičnih događaja za vrijeme srpske agresije kada je pobijeno više od 200 civila dovedenih iz vukovarske bolnice.

Nakon mirne reintegracije došlo je do obnove grada, u čemu su osim središnje državne pomogle i sve županije. Odnedavno je obilazak Vukovara postao obavezan i za školsku mladež koja na licu mjesta uči o najnovijoj povijesti. U gradu se razvija i turizam. Područje grada Vukovara sastoji se od samo četiri naselja: Vukovara, Sotina, Lipovače i Grabova. Prema posljednjem popisu stanovništva došlo je do blagog smanjenja s 31.670 stanovnika u 2001. godini na 31.521 stanovnika 2011. godine. ■

Spomen dom Ovčara

ENG Vukovar is the administrative seat of Vukovar-Srijem County, the easternmost city in Croatia and the largest river port at the meeting of the Vuka and Danube rivers. The city has an ancient history of inhabitation, culture and entrepreneurship. During the Homeland War, resisting the Greater Serbian aggressor, it became a heroic symbol of modern Croatia.

NAŠA KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

DUBROVAČKA BAKLAVA

Recept koji je pred vama pribavio je vrsni cavtatski kuhar i istraživač povijesti kulinarstva Božo Lučić. Gospar Lučić zaslužan je što baklava neće pasti u zaborav jer ju je uspio naći u jednoj dubrovačkoj obitelji koja je recept prenosila s koljena na koljeno posljednjih 150 godina. Baklava je zasigurno donesena iz Turske u vrijeme Dubrovačke Republike, ali je ovaj slatki orijentalni kolač prilagođen dubrovačkome ukusu tako da su mu jabuke glavni sastojak, a ne orasi koji se nalaze u ovome kolaču u maloj količini. Stoga je dubrovačka baklava laganija za jelo i, dakako, manje kalorična u odnosu na originalnu baklavu. Složit ćemo se s kuharima Dubrovačko-neretvanske županije da je osobito važno njegovati izvorni način pripremanja ovoga kolača.

Vrijeme pripreme:

60 min

SASTOJCI

12,5 dag margarina
75 dag kora za pitu

ZA ŠERBET

50 dag šećera
5 dcl vode
1 limun izrezan na ploške
(bez korice)

ZA NADJEV

1,5 kg ribanih jabuka
4 kom jaja
0,7 dcl griza
2 dcl ulja
15 dag mljevenih oraha
5 dag suhih grožđica
ribana korica jednog limuna
2 vrećice praška za pecivo
3 vrećice vanilijina šećera

PRIPREMA

Sve sastojke za nadjev dobro izmiješati. U dublji podmazani lim staviti na dno nekoliko kora premazanih istopljenim margarinom. Rasporediti polovicu nadjeva, opet staviti nekoliko kora premazanih margarinom. Staviti drugu polovicu nadjeva i povrhu staviti preostale kore premazane margarinom. Gornju koru dobro premazati preostalim margarinom i peći oko 1 sat. Pećnicu zagrijati na 200 C i kratko peći na toj temperaturi, a onda smanjiti na 180 C. Kora treba lijepo požutjeti. Izvaditi kolač, ohladiti i zaliti dobro ukuhanim šerbetom. Kolote limuna posložiti po kolaču. Kolač treba dobro ohladiti i sjeći na željene komade. Servirati ukrašeno s listovima mente.

Četiri desetljeća na hrvatskoj opernoj sceni

Cynthia Hansell Bakić odrasla je u Virginiji u SAD-u, a pjevanjem se počela baviti još kao dijete. Kao 11-godišnjakinja imala je zavidnu zbirku nagrada, a nakon srednje škole bila je i Miss New Jerseyja

Cynthia Hansell Bakić

Napisała: **Rebeka Mesarić Žabčić**

Sopranistica Cynthia Hansell Bakić, operna diva, Amerikan-ka i hrvatska nevjesta u Split je došla živjeti s 22 godine, a u proteklm tjednima velikim koncertom u HNK u Splitu proslavila je 40 godina karijere. U Splitu je imala i debitantski nastup na Peristilu, 1972. godine, kao Leonora u Trubaduru. Supruga Antu Bakića upoznala je te godine, točnije njegov duboki glas iz mraka ju je ohrabrio na prvome nastupu i ujedno ju je očarao.

- Čekajući nastup na Peristilu, imala sam veliku tremu - kaže Cynthia. - Sjedi-la sam sama iza pozornice, nisam imala nikoga da mi pruži potporu. A onda, tik pred izlazak na pozornicu iz mraka, nekako s visine, čula sam nekoga kako mi govori: 'Don't worry, you're God's child', pogledala sam gore, pomislila tko to go-vori i tada su se upalila svjetla reflektora.

Nešto poslije bila sam na blagajni u teatru pokušavajući zamijeniti karte za mjuzikl za karte za operetu i kada sam blagajnici na engleskom pokušavala obja-sniti što želim, iza mene obratio mi se muškarac nudeći pomoć. Po glasu sam znala da je to isti glas s Peristila. Bio je to Ante koji je u to vrijeme bio majstor rasvjete u HNK Split. Počeli smo izlaziti, vjenčali se, dobili dvije djevojčice i tako smo u braku 40 godina - kaže Cynthia Hansell Bakić.

IZMEĐU MAJČINSTVA I GLAZBE

Cynthia Hansell Bakić odrasla je u Vir-giniji u SAD-u, a pjevanjem se počela ba-viti još kao dijete. Kao 11-godišnjakinja imala je zavidnu zbirku nagrada, a nakon srednje škole bila je i Miss New Jerseyja. - Za kandidatkinje za Miss tražili su naj-bolje studentice, lijepoga izgleda, kako bi predstavljale grad, okrug i saveznu dr-žavu. Prijavila sam se na izbor zato što je nosio stipendiju koju sam i dobila na natjecanju u svom okrugu. Nakon prvoga

izbora morala sam ići dalje pa sam tako išla i na izbor za Miss New Jerseyja i po-bijedila, no krunu sam odbila. Svi su bili u šoku, osim naravno prve pratilje koja je pokraj mene vrištala od sreće. Rekla sam im da sam dobila stipendiju za če-tverogodišnji studij i da je meni pjeva-nje život, a titula misice nije mi bila važ-na. Nisam se mogla posvetiti obvezama koje nosi titula - kaže Cynthia.

U Splitu, Cynthia je ponajprije odu-ševila Dioklecijanova palača, ali i ljepota ljudi. Bila je sretna što su muškarci ve-ćinom viši od nje, što nije bio slučaj u Americi. Svidio joj se temperament lju-di jer je i podrijetlom južnjakinja, vese-la i otvorena.

HUMANITARNI RAD

Na vrhuncu karijere uspijevala je balan-sirati između majčinstva i glazbe, imala je veliku pomoć Antinih roditelja s ko-jima su živjeli 11 godina. Putovala je po Americi, Europi i zemljama bivše Ju-goslavije, a tijekom karijere tumačila je

U društvu prijateljica

više od 60 glavnih uloga. Teško joj je izdvojiti najdražu ulogu.

Tijekom godina ipak se iskristaliziralo da sam ja 'puccini-janka', najbolje mi leže Tosca, Madame Butterfly, La Boheme, kaže Cynthia. Na pitanje koje su joj uloge bile najzahtjevnije priznaje da su to one na hrvatskome jeziku, npr. 'Ero s onoga svijeta'. Osim hrvatskog i engleskog tečno govori i talijanski jezik, a uči i francuski. Puna života, razumijevanja prema drugima, Cynthia se bavi i humanitarnim radom i smatra da čovjek uvijek mora učiti. Voli čitati, ali i jedriti sa suprugom, iako, ističe, suprug jedri, a ona kuha kavu. Kao najdražu pozornicu izdvaja Split, ali uživa u svakom gradu gdje gostuje i trenutačno živi na relaciji Split - Zagreb. U Splitu je još 1989. godine osnovala Odjel solo pjevanja u područnome odjelu Muzičke akademije u Zagrebu. Poslije je to utemeljila na Umjetničkoj akademiji u Splitu 2005. gdje još radi honorarno. Na Muzičkoj akademiji u Zagrebu radi kao redoviti profesor solo pjevanja.

U Ameriku putuje svake godine i nedostaje joj obitelj. - Gubitak roditelja bio je težak, osjetila sam se kao sama na svijetu - kaže Cynthia. Posjećujem svoje tri sestre i brata, ali oni imaju obitelji i poslove te se stalno lovimo. Kada izgubite roditelje više nemate ognjište oko kojega se okuplja obitelj - kaže Cynthia. Kao baka četvero unučadi Cynthia na prvo mjesto stavlja svoju veliku obitelj. Hrvatska s ponosom slavi Cynthiajin 40-godišnji rad, osobu punu optimizma, veličanstven glas i veliku humanitarku. ■

ENG American opera diva and Croatian bride, soprano Cynthia Hansell Bakic came to Split at the age of 22. She recently staged a major concert at the National Theatre in Split to mark the 40th year of her career.

ISELJENIČKA VIJEST

HRVATI SKANDINAVIJE HODOČASTILI U VADSTENU

ŠVEDSKA - Dubrovački biskup Mate Uzinić predvodio je 25. svibnja središnje euharistijsko slavlje u gradu Vadstenu u Švedskoj, uz grob sv. Brigite, suzaštitnice Europe, na 14. hodočašću Hrvata Skandinavije u Vadstenu. Suslavili su hrvatski svećenici u Skandinaviji, među kojima i kancelar biskupije mons. Stjepan Željko Biletić, a pjevao je zbor Hrvatske katoličke misije iz Stockholma. Biskup Uzinić zahvalio je na pozivu da bude predvoditelj tog slavlja, posebice mons. Biletiću, dugogodišnjem dušobrižniku Hrvata u Švedskoj, kao i mjesnome biskupu Andersu Arboreliusu.

Geslo četrnaestog hodočašća Hrvata u Vadstenu bilo je: "I obrisat će Bog svaku suzu s njihovih očiju, i više neće biti smrti, ni tuge, ni vike, ni boli više neće biti." Hodočasnici pristigli iz svih dijelova Švedske prije mise imali su mogućnost za sakrament pomirenja i posjet grobu sv. Brigite. U poslijepodnevnome dijelu programa održan je koncert hrvatskih plesova, kola i pjesama u sportskoj dvorani Ishallen, a nastupili su: HKD Jadran iz Malmöa, HKD Plitvice iz Skillingaryda Vaggeryda, HKD Sokadija iz Göteborga i drugi.

Hrvati Švedske i ranije su posjećivali grob sv. Brigite, no od 2000. godine organiziraju zajedničko hodočašće, najčešće posljednje subote mjeseca svibnja, koje postaje tradicionalno.

Danas je Katolička crkva u Švedskoj manjinska crkva, što je posljedica reformacije u 16. stoljeću. Ima više od 100.000 vjernika, prema podacima iz 2011. godine. Katolička biskupija Stockholm koja obuhvaća čitavu Švedsku dobila je 1998. godine prvoga domaćeg biskupa, Šveđanina Andersa (Andriju) Arborelius, karmelićanin. On je tri godine kasnije za svoga generalnog tajnika izabrao Hrvata - mons. Biletića. U Švedskoj postoje četiri hrvatske katoličke misije: u Göteborgu na zapadu Švedske, u Malmöu na jugu, a istočnije i sjevernije su još Jönköping i Stockholm. (IKA)

MANJINSKE VIJESTI

RADNI SUSRET PREDSTAVNIKA HRVATSKIH KULTURNIH UDRUGA VOJVODINE

SRBIJA - Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem organizirao je u subotu, 1. lipnja, u Bačkome Monoštoru radni sastanak s predstavnicima hrvatskih kulturnih udruga. Tema sastanka bila je Kulturna strategija Hrvata u Srbiji za razdoblje od 2013. do 2020. godine, dok je cilj skupa bio da se zajednički definiraju sadržaji ovoga dokumenta, a bilo je riječi i o obilježavanju stoljetnih obljetnica hrvatskih velikana u Vojvodini tijekom 2013. godine.

Radni susret na kojemu su sudjelovali članovi gotovo 30 udruga, od njih četrdeset, te predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća i NIU "Hrvatska riječ", organizirao je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH). Pozdravne riječi prisutnima su uputili prof. Tomislav

Žigmanov, ravnatelj Zavoda, Darko Sarić Lukendić, predsjednik Izvršnoga odbora Hrvatskoga nacionalnog vijeća te Petar Barišić, zamjenik predstojnice Državnoga ureda za Hrvate izvan RH. Ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov u svome uvodnom izlaganju objasnio je kako Kulturna strategija Hrvata u Srbiji treba biti temeljni dokument HNV-a. Ona mora sadržavati dva bitna elementa: glavne značajke kulturne scene hrvatske zajednice te dati smjernice za njezin razvoj. "Kultura u manjinskim nacionalnim zajednicama mora se razumijevati u jednome užem značenju, kao individualno duhovno stvaralaštvo, prije svega u području znanosti, umjetnosti i tvoračkih umijeća, koje za posljedicu ima neku vrstu materijalnih tragova. U ta tri područja nastaju dje-

la koja su važna za identitetski prostor Hrvata u Vojvodini. Kada su u pitanju ciljevi Kulturne strategije, oni moraju okupljati oko dvije najvažnije cjeline – razvoja kulturnog stvaralaštva i razvoja aktivnosti na očuvanju kulturne baštine", rekao je Žigmanov.

"U Vojvodini djeluje oko 40 hrvatskih kulturnih udruga koje se razlikuju po misiji, vrstama programa, institucionalnim kapacitetima i lokaciji. Te udruge organiziraju najviše programa, a imaju najmanje novca. S druge strane, institucije koje financira država imaju mali broj sadržaja koji se odnose na hrvatsko kulturno naslijeđe. Djelovanje velikog broja hrvatskih kulturnih udruga je atomizirano, tj. organiziraju se mahom lokalni kulturni događaji. Manjkaju sadržaji koji prikazuju veće cjeline, događaji izvan značaja lokalne sredine i slično. Zato se ovom prilikom razgovaralo o potrebi stvaranja okvira za regionalnu suradnju, o stvaranju asocijacije hrvatskih kulturnih udruga, dakle o stvaranju svijesti o jedinstvenome kulturnom prostoru", kaže Žigmanov.

Radni susret završio je otvorenjem izložbe slika Sipana Kovača iz Monoštora. Na susretu su bili nazočni i predstavnici hrvatskih institucija - ravnatelj Hrvatske matice iseljenika (HMI) mr. sc. Marin Knezović i pravna savjetnica HMI-ja Diana Mašala Perković, zamjenik predstojnice Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Petar Barišić te generalni konzul Dragan Đurić i konzul Neven Marčić iz Generalnoga konzulata RH u Subotici. (Tomislav Žigmanov)

U Australiji umro vlč. Stjepan Gnječ

Svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije Stjepan Gnječ, koji je posljednjih 39 godina pastoralno djelovao u Hrvatskoj katoličkoj misiji Geelong u Australiji, preminuo je 5. lipnja. Vlč. Stjepan Gnječ rođen je 1. kolovoza 1936. u mjestu Krvavcu, župa Bagalovići, kod Metkovića, od roditelja: Andrije i Ivke (rođ. Ujdur) Gnječ. Završio je osnovno četverogodišnje školovanje u rodnome mjestu Krvavcu, trogodišnje (sedmogodišnju školu) u obližnjem gradiću Opuzenu, a veliku maturu (5 godina) u splitskom Sjemeništu. Teološki studij završio je u Zagrebu. Zareden je za svećeni-

ka 29. 6. 1963. u splitskoj katedrali. Bio je pet godina župnik u župi Ravča-Kljenak-Kokorići kod Vrgorca, a zatim pet godina u župi Ruda kod Sinja u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Od 1. kolovoza 1973. do 1. ožujka 2012. bio je u hrvatskoj inozemnoj pastvi u Australiji kao dušobrižnik i voditelj HKM Geelong. Kao veliki zaljubljenik u svoju domovinu, jezik i baštinu, cijeli svoj život vlč. Gnječ sakupljao je narodno blago, zapisivao narodne poslovice, molitve, priče i pjesme, ostavivši nekoliko knjiga u zalag budućim hrvatskim naraštajima. (kta/ika)

Turci pod Siskom

Nakon što su u travnju 1593. sagradili novi most kraj Petrinje i osvojili Drenčinu, Turci su 15. lipnja započeli treću opsadu Siska. Kaštel je branilo 300 ljudi pod vodstvom kanonika Blaža Đuraka i Matije Fintića

Piše: **Željko Holjevac**

Hrvatski preporoditelj, povjesničar i književnik Ivan Kukuljević Sakcinski dovršio je 1839. "junačku igru u trih činih" pod naslovom *Juran i Sofija ili Turci pod Siskom*, prvu modernu hrvatsku dramu, pisanu novim Gajevim pravopisom. Praizvedbom drame s prologom Ivana Mažuranića 10. lipnja 1840. u zagrebačkome Domorodnome teatralnom društvu, koje je kraće vrijeme izvodilo predstave na hrvatskome jeziku u sklopu njemačkoga kazališta, rođeno je novije hrvatsko glumište: prvi put je prikazana drama suvremenoga pisca i prvi put su glumili profesionalni glumci. Oni su bili ponosni jer su izveli ono "što nikad nitko pokušao nije na mjestu ovom", kako

je zapazila kritika. Povijesna pozadina Kukuljevićeve drame bila je presudna bitka za Sisak prije 420 godina, kada je bosanski beglerbeg Hasan-paša Predojević s osmanskom (turskom) vojskom navalio na dobro utvrđeni kaštel Sisak u posjedu zagrebačkog aKaptola, ali je pretrpio težak poraz pod njegovim zidinama i izgubio život u bijegu.

NA VRATIMA HRVATSKE

Iako su se još potkraj 14. stoljeća Hrvati prvi put susreli s azijskim Turcima koji su po svome prvom vladaru Osmanu nazvani Osmanlijama, oni su se pojavili na vratima Hrvatske neposredno nakon što su od 1352. do 1463. osvojili Balkanski poluotok od obala Male Azije do Bosne. Hrvati su pružili otpor osmanskoj invaziji, ali su Turci u rujnu 1493. teško porazili hrvatsku plemićku vojsku

Ivan Kukuljević Sakcinski

u Bitci na Krbavskom polju, a u kolovozu 1526. na bojišnom polju blizu trgovišta Mohač u južnoj Mađarskoj slomili su Ugarsko-hrvatsko kraljevstvo. Pola godine kasnije Hrvati su ušli u državnu zajednicu s Habsburgovcima, gospodarima Svetog Rimskog Carstva njemačke narodnosti, koji su tijekom 16. stoljeća u "ostacima ostataka nekoć slavnoga hrvatskog kraljevstva" ustrojili Vojnu krajinu – uspješan sustav obrane od Osmanlija s tri ključna uporišta: uskočkom utvrdom Nehaj u Senju, kaptolskim kaštelom Siskom i karlovačkom ratnom tvrđavom. Osmanska osvajanja prouzročila su velike selidbe Hrvata i ujedinjenje staleških sabora Hrvatske i Slavonije, a u ugroženim krajevima od Drave do Jadrana razmahalo se sudbonosno hrvatsko-osmansko ratovanje. Ono je potrajalo više od 200 godina: od Krbavske bitke (1493.) kao hrvatskoga poraza, preko Sisačkoga boja (1593.) kao prekretnice u tome ratovanju, do mira u Srijemskim Karlovcima (1699.) i uzmaca Osmanlija iz današnjih hrvatskih zemalja. Senjski politistor Pavao Ritter Vitezović označio je na početku 18. stoljeća to razdoblje sin-tagmom "dva stoljeća hrvatskoga plača".

"Ostaci ostataka" Hrvatske, 1594.

OPERACIJE U POKUPLJU

Turci su prvi put opsjeli Sisak u kolovozu 1591. tijekom ratnih operacija u Pokuplju. Posada pod zapovjedništvom zagrebačkih kanonika Nikole Mikca i Stjepana Kovačevića odbila je napade oko 18.000 Turaka pa je beglerbeg Hasan-paša Predojević prekinuo opsadu i povukao se u Bosnu. Tada je koprivnički zapovjednik Stjepan Grasswein potukao Hasan-pašinu zaštitnicu, a hrvatski ban Toma Erdödy oslobodio Moslavinu. Nakon što je ovladala Bihaćem u dolini Une, turska vojska ponovno je u srpnju 1592. krenula na Sisak. Iskusni kanonik Mikac ponovno je odbio sve turske juriše i spriječio izdaju, zbog čega je Hasan-paša drugi put bio prisiljen prekinuti opsadu Siska i uzmaknuti s bojišta.

Nakon što su u travnju 1593. sagradili novi most kraj Petrinje i osvojili Drenčinu, Turci su 15. lipnja započeli treću opsadu Siska. Kaštel je branilo 300 ljudi pod vodstvom kanonika Blaža Đuraka i Matije Fintića koji je poginuo tijekom prvih turskih juriša. Nakon tjedan dana stigla je u pomoć hrvatsko-njemačka vojska pod zapovjedništvom Ruprechta Eggenberga, Tome Erdödyja i Andrije Auersperga. Ona je 22. lipnja 1593. napala oko 10.000 Turaka koji su pod Hasan-pašom Predojevićem prešli na lijevu obalu Kupe i opsjedali Sisak. U bitci koja je potrajala dva sata Turci su razbijeni, a Hasan-paša i većina preživjelih koji su u panici počeli bježati s bojnog polja utopila se u Kupi. Pobjedom kraj Siska zaustavljeno je daljnje napredovanje Turaka

Stari grad u Sisku danas

i učinjena prekretnica u 200-godišnjoj obrani hrvatskih zemalja, zbog čega su i turski kroničari nazvali godinu 1593. "godinom propasti".

'OVO NESRETNO KRALJEVSTVO'

Hrvatski ban Toma Erdödy izvijestio je bečki dvor o Bitci kod Siska 22. lipnja 1593. sljedećim riječima: "Koliko je Hasan-paša u ovim krajevima i oblastima Njegova ces. Veličanstva neko vrijeme bjesnio i kako je opustošio ovo nesretno kraljevstvo, to ne sumnjam da je Vaša Prejasnost već odavna razabrala. Njemu dodija mir i ugovor, te zauze predašnjih dana kaštel Drenčin; a jer mu se sreća nasmijala, opkoli i podsjedne 15. o. m. Sisak. I bio ga je bez prestanka iz šest velikih mjedenih topova. A među tim topovima bijaše prvi i osobit onaj, što ga je jednom izgubio Ivan Kacijaner, a vanredne je veličine. Kad smo za te pokušaje i navale pašine čuli, gospodin general hrvatski, gospodin Ekenberg, pa i ljudi s granice slavonske, krenusmo neustrašivo da Sisku donesemo pomoć i da zađemo na otok rečene tvrđave Sisak. Paša nam iziđe s 10.000 po izbor konjanika i pješaka ususret da se s nama pobije. Mi spravni na borbu i obranu kraljevstva ljuto se sedmi dan podsjedanja sukobismo s neprijateljem. On je našoj navali neko vrijeme junački odolijevao, ali najposlije kišom hitaca mušketira karlovačkih potisnut naže u bijeg; a za njim na bijegu u tabor, što ga je imao s onu stranu Kupe, navalismo mi i natjerasmo ga u pomenutu rijeku Kupu. On potone s četiri bega i s cijelom gotovo vojskom. Pašino su tijelo danas izvukli, i zarobljenici su ga prepoznali. Izvukli su i leše-

ve Kuer-bega, zapovjednika petrinjskoga Rustan-bega i nećaka cara turskoga Mehmed-bega. Da nijesmo tako razbili pašu, tvrđava bi Sisak bila zauzeta ili neprijatelju prepuštena i predana. I to se jučer ovdje pod vladom Vaše Prejasnosti a s pomoću i milošću Božjom dogodilo. Otesmo neprijatelju sedam velikih topova i nekoliko falkoneta pa tako i nekoliko novih lađa. U taboru u Sisku 23. lipnja 1593."

Sultan Murat III. navijestio je u kolovozu 1593. rat caru Rudolfu II. kako bi osvetio turski poraz pod Siskom, ali su banske i njemačke postrojbe pod zapovjedništvom Ruprechta Eggenberga opsjele Petrinju. No, na glas da prema Petrinji stiže rumelijski beglerbeg Hasan Sokolović s čak 40.000 vojnika, Eggenberg je prekinuo opsadu i povukao postrojbe prema Zagrebu. Poslije toga je vojska rumelijskoga beglerbega opsjela Sisak četvrti put. Iako su kanonici Andrija Kovačić i Gašpar Granda branili kaštel s malom posadom punih šest dana, premoćna turska sila pod Hasanom Sokolovićem probila je bedeme i ušla u Sisak, ali se ubrzo morala povući iz kaštela. Nakon toga je velika vojska pod vodstvom habsburškog nadvojvode Maksimilijana i bana Tome Erdödyja opsjela Petrinju i u kolovozu 1594. zauzela osmanske utvrde Goru i Hrastovicu. Na to je turski zapovjednik Rustanbeg zapalio Petrinju, a turska posada napustila Sisak. Habsburško-osmanski "dugi" rat, pokrenut Bitkom kod Siska, završio je 1606. povoljnim mirom na ušću Žitve u Dunav: granice se nisu bitno promijenile, ali su habsburški vladari prestali plaćati danak osmanskim sultanima. ■

Car Rudolf II.

ENG The Battle of Sisak was waged on June 22nd 1593 for control of the Renaissance fortress Zagreb's Kaptol had begun to erect in 1544 at the meeting of the Kupa and Sava rivers for the defence of the Croatian Kingdom. The Ottomans suffered a major defeat—one they never recovered from.

Dom bogatoga kulturnog naslijeđa Bosanske Posavine

Iza zidina samostana u Tolisi pohranjeni su mnogobrojni eksponati koje su posavski franjevci tijekom duge povijesti sačuvali, baštinili i izložili u muzeju "Vrata Bosne"

Napisala: **Nada Koturić**

Jedna večer unutar zidina povijesnog zdanja franjevačkoga samostana u Tolisi, u Bosanskoj Posavini, bila je drukčija od svih ranijih. Prvi put otvorena su muzejska vrata koja se nalaze pod krovom franjevačkoga samostana u Tolisi "Vrata Bosne". Za izniman kulturni događaj Posavci mogu zahvaliti fratrima koji su godinama neumorno prikupljali i čuvali povijesno naslijeđe i dali mu stalni dom. Zahvaljujući njihovoj marljivosti sačuvane su bogate zbirke kulturnoga blaga Bosanske Posavine. Istina, nije to bilo službeno otvorenje, ali svakako odlična prigoda da se na međunarodni Dan muzeja čuje više o tom dragulju kulture i čuvaju kulturne baštine posavskoga kraja. Bio je otvoren za javnost do kasnih noćnih sati. Najmlađi župljani, ali i oni koji su uz pomoć štapa stigli do muzeja, dužnosnici, intelektualci, poljoprivrednici, učenici, domaćice, bake, svi su

došli s istom namjerom da daju potporu onome što čine franjevci samostana u Tolisi, duhovnog središta Bosanske Posavine. A učinili su doista puno na očuvanju riznice kulturne baštine pohranjene u muzeju.

TURISTIČKA MONOGRAFIJA

Uz međunarodnu muzejsku priču upričena je i promocija Turističke monografije koja prezentira umjetničko blago sadržano u muzeju, crkvi i samostanu. Gvardijan toliškog samostana fra Marijan Živković otvorio je večer muzeja ne izdvajajući nikoga jer, naglasio je, ovo nije službeno otvorenje muzeja. Ipak nije propustio vrijednog i samozatajnog Peru koji je strpljivo skupljao građu spremnu za istraživanje kulture posavskoga kraja. U sklopu večeri promovirana je Turistička monografija. Prigodne riječi tim su povodom uputili profesori: Đurđica Jezerčić, Marijan Damjanović, zatim Vidan Janjić te u ime Turističke zajednice Oliver Oršolić. Ugodno glazbeno izne-

Razgledanje muzejskih izložaka

nađenje priredio je Župni zbor mladih pod ravnanjem prof. Marije Nedić čija izvedba može ići "uz rame" s vrhunskim profesionalnim zborovima, kao i klavirske skladbe u izvedbi Marije Živković i Mateje Mišković.

Gvardijan fra Marijan Živković otvorio je večer muzeja

Veliki interes za noć muzeja

Vrijedna knjižnica sa preko 40.000 naslova

Samostan u Tolisi

KNJIŽNICA U ABONOSU

U multimedijalnoj prezentaciji posjetiteljima je gvardijan Živković prikazao raskošnu ljepotu samostanskoga kompleksa te se osvrnuo na faze njegove obnove. Prof. Đurđica Jezerčić u kratkom izlaganju osvrnula se na muzejsko i crkveno umjetničko blago te blago franjevačkoga samostana. - Stil uređenja interijera je poseban jer je sav namještaj muzeja i knjižnice izrađen od tisućljećima staroga drveta – abonosa, pa s ponosom kažemo da su svi vrijedni predmeti i knjige izloženi na način koji i zaslužuju. U muzeju su jako vrijedne zbirke koje su postavljene tako da prate vremenski slijed od prapovijesti do suvremenog doba. Prva od njih je zbirka pretpovijesne keramike, zatim zbirka oruđa i oružja od neolita do mlađega kamenog doba, razni nalazi iz bakrenog, brončanog i mlađega

Sve što se može vidjeti u muzeju “Vrata Bosne” u franjevačkome samostanu u Tolisi pronađeno je ili iskopano u našoj sredini. Neka od nalazišta su Gradić u Matićima, Staro selo u Boku, Gradišta između Tolise i Boka, Živkovića brdo i Kućišta u D. Mahali itd. O svim nalazištima i zbirkama više ćete pronaći u ovoj monografiji. Od umjetnina u samoj crkvi izdvaja se raspelo istaknutoga hrvatskog kipara Ivana Rendića. Raspelo je najvjerovatnije nastalo oko 1880. godine. Rađeno je za đakovačkoga biskupa Josipa Strossmayera koji ga je 1882. godine poklonio našoj crkvi - objašnjava prof. Đurđica Jezerčić.

željeznog doba, bogati i vrijedni ostaci iz rimskog razdoblja, kao i vrijedna zbirka fibula različitih oblika i veličina. Tu su još

zbirke oružja iz 18. i 19. stoljeća, zbirka fosila i minerala, etno zbirka, sakralna zbirka i jako bogata numizmatička zbirka - objasnila je prof. Jezerčić istaknuvši kako je posebno važno to što je odsad i muzej u Tolisi dio europske Noći muzeja.

FRANJEVCI SVJETIONICI KULTURE

Važnost događaja za kulturni život Posavine istaknuo je i prof. Damjanović. Navedenim riječima naglasio je značenje prikupljanja i čuvanja predmeta, umjetnina i dokumenata koji prenose ideje pohranjene u njima. - Knjižnica i arhiv također su iznimno važni, a svećenici su od samog početka bili svjesni prosvjetčivanja, odgoja i obrazovanja - istaknuo je prof. Damjanović. Prof. Janjić rekao je kako su franjevci još jednom ispred institucija jer su u cijeloj BiH zapravo inicijatori osnivanja muzeja. ■

Zahvaljujući marljivosti franjevaca sačuvane bogate zbirke kulturnog blaga

ENG The Gates of Bosnia Museum, housed at the Franciscan monastery in Tolisa in the Bosanska Posavina region, has opened and features culture and history exhibits that have been tirelessly gathered and preserved for many years by the local Franciscans.

Osnovan Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Pomagati će u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate koji žive izvan granica Lijepe naše

Na sjednici održanoj 6. lipnja 2013., Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Savjet čine najugledniji predstavnici hrvatskih zajedni-

ca iz cijelog svijeta, ali i predstavnici najznačajnijih institucija u domovini. Svi će oni pomagati hrvatskoj Vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate koji žive izvan njenih granica.

Članovi Savjeta iz reda pripadnika Hrvata izvan Republike Hrvatske:

Članovi Savjeta iz reda pripadnika Hrvata izvan Republike Hrvatske su predstavnici udruga, organizacija i institucija Hrvata izvan Republike Hrvatske, osobe uvažene u sredini u kojoj žive, angažirane na očuvanju i jačanju hrvatskog identiteta svojih zajednica i na unapređenju odnosa s hrvatskom domovinom.

Zajednice Hrvata izvan Republike Hrvatske svoje su predstavnike u Savjet predložile iz redova najznačajnijih i najbrojnijih udruga i organizacija. Njihova zastupljenost određena je sukladno brojnosti i značaju Hrvata u dotičnoj državi, aktivnosti i povezanosti zajednice s Republikom Hrvatskom, kao i radu na afirmaciji ugleda i interesa Republike Hrvatske

PREDSTAVNICI HRVATA IZ BOSNE I HERCEGOVINE:

1. ILJO KOPIĆ
2. ILIJA NAKIĆ
3. BRANKO IVKOVIĆ
4. JOSIP SUVALJ
5. DRAGO BILANDŽIJA
6. prof.dr.sc. NEVENKO HERCEG
7. ZORAN TOMIĆ
8. VLADO DŽOIĆ
9. predstavnik Katoličke crkve za Bosnu i Hercegovinu prof. dr. preč. DARKO TOMAŠEVIĆ.

PREDSTAVNICI HRVATSKE MANJINE:

1. SLAVEN BAČIĆ, predstavnik za Srbiju
2. PETAR KUNTIĆ, predstavnik za Srbiju
3. TOMISLAV ŽIGMANOV, predstavnik za Srbiju
4. GABRIELA NOVAK – KARALL, predstavnik za Austriju
5. STANKO HORVATH, predstavnik za Austriju
6. MIŠO HEPP, predstavnik za Mađarsku
7. FRANJO PAJRIĆ, predstavnik za Mađarsku
8. ĐANINO KUTNJAK, predstavnik za Sloveniju
9. FILIP BOŽIĆ, predstavnik za Sloveniju
10. JOSIP ROKO ČOLAK, predstavnik za Bugarsku
11. ANDRIJA VUKSANOVIĆ, predstavnik za Crnu Goru
12. LENKA KOPRIVOVA, predstavnik za Češku

13. ANTONELLA D' ANTUONO, predstavnik za Italiju
14. SEBASTIJAN ČOLAKIĆ, predstavnik za Kosovo
15. SNJEŽANA TROJAČANEC, predstavnik za Makedoniju
16. PETAR HATEGAN, predstavnik za Rumunjsku
17. RADOSLAV JANKOVIĆ, predstavnik za Slovačku.

PREDSTAVNICI HRVATSKOG ISELJENIŠTVA/DIJASPORE:

1. NENAD BACH, predstavnik za Sjedinjene Američke Države
2. JOHN PETER KRALJIĆ, predstavnik za Sjedinjene Američke Države
3. IVAN TOMIĆ, predstavnik za Sjedinjene Američke Države
4. ZVONKO LABAS, predstavnik za Sjedinjene Američke Države
5. NIKO HAZDOVAC, predstavnik za Sjedinjene Američke Države
6. STJEPAN ASIĆ, predstavnik za Australiju
7. MLADEN LEKO, predstavnik za Australiju
8. LUKA BUDAK, predstavnik za Australiju
9. ZVONIMIR ANIČIĆ, predstavnik za Kanadu
10. IVAN TOMISLAV GRBEŠIĆ, predstavnik za Kanadu
11. CAROLINE SPIVAK, predstavnik za Kanadu
12. MONIKA ADŽAMIĆ, predstavnik za Saveznu Republiku Njemačku
13. MIJO MARIĆ, predstavnik za Saveznu Republiku Njemačku
14. IVICA ORLOVIĆ, predstavnik za Saveznu Republiku Njemačku
15. JOSE MARIA VRLJIČAK, predstavnik za Argentinu
16. VJERA BULAT PETROŠIĆ, predstavnik za Argentinu
17. MARCO BUZOLIĆ BUZOLIĆ, predstavnik za Čile
18. FRANCO FERRERA CVITANOVIĆ, predstavnik za Čile
19. MIROSLAV PIPLICA, predstavnik za Austriju
20. DUBRAVKA SIDONIJA ŠUTO, predstavnik za Brazil
21. YVAN CINDRIĆ, predstavnik za Francusku
22. LUKA KRILIĆ, predstavnik za Italiju
23. DANIJELA TASOVAC, predstavnik za Južnoafričku Republiku
24. LEO PENZIĆ, predstavnik za Novi Zeland
25. JOSIP ZORICA, predstavnik za Švedsku
26. ŠIMUN ŠITO ČORIĆ, predstavnik za Švicarsku
27. MIRA MALOVIĆ - YEELES, predstavnik za Ujedinjeno Kraljevstvo
28. EDITA LEŠ LOTHE, predstavnik za Belgiju, Dansku, Luksemburg, Nizozemsku i Norvešku
29. ROBERT JAKUBEK, predstavnik za Boliviju, Ekvador, Paragvaj, Peru, Urugvaj i Venezuelu.

Članovi Savjeta iz Republike Hrvatske:

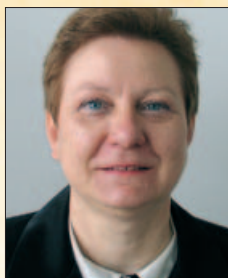
1. mr.sc. DARIA KRSTIČEVIĆ, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske	12. zamjenik ministra turizma	22. DUNJA SEITER – ŠVERKO, predstavnik Nacionalne sveučilišne knjižnice
2. PETAR BARIŠIĆ, zamjenik predstojnika Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske	13. zamjenik ministra regionalnog razvoja i EU fondova	23. dr.sc. ZLATKO ŠRAM, predstavnik znanstvenih institucija koje se bave pitanjima Hrvata izvan Republike Hrvatske
3. zamjenik ministrice vanjskih i europskih poslova	14. zamjenik ministra financija	24. DAVORKO VIDOVIĆ, predstavnik Hrvatske gospodarske komore
4. zamjenik ministra unutarnjih poslova	15. zastupnici u Hrvatskom saboru koji predstavljaju Hrvate izvan Republike Hrvatske	25. DRAGUTIN RANOGAJEC, predstavnik Hrvatske obrtničke komore
5. zamjenik ministra znanosti, obrazovanja i sporta	16. mr.sc. MARIN KNEZOVIĆ, ravnatelj Hrvatske matica iseljenika	26. IVAN MILOLOŽA, predstavnik Hrvatske udruge poslodavaca
6. zamjenik ministrice kulture	17. prof.dr.sc. MATEO MILKOVIĆ, predstavnik sveučilišne zajednice	27. prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ, predstavnik nevladinih udruga koje u svom djelovanju promiču razvijanje odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske
7. zamjenik ministra gospodarstva	18. dr.sc. IVAN KOVAČ, ravnatelj Državnog zavoda za statistiku	
8. zamjenik ministra poduzetništva i obrta	19. VLADIMIR KUMBRIJA, predstavnik Hrvatske radiotelevizije	
9. zamjenik ministra rada i mirovinskog sustava	20. akademik MIRKO ZELIĆ, predstavnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti	
10. zamjenik ministra zdravlja	21. fra. JOSIP BEBIĆ, predstavnik Katoličke crkve (ravnatelj inozemne pastve)	
11. zamjenik ministrice socijalne politike i mladih		

G O V O R I M O H R V A T S K I

O ANGLIZMIMA IZNOVA

Opravdanost i neopravdanost jezičnoga posuđivanja omiljena je tema ne samo hrvatskih jezikoslovaca i općenito kroatista nego i svih izvornih govornika koji vole svoj hrvatski jezik. Posljednjih desetljeća najčešće se raspravlja o različitim anglicizmima koji postupno preplavljaju europske jezike, pa tako i hrvatski. Osobito ta tema postaje aktualna nakon najnovije elektroničke revolucije. I to opet ne u svim državama i narodima podjednako.

Kada su npr. računala preplavila njemačke domove i urede, već su sadržavala sve programe i naredbe na njemačkom jeziku. Isto su tako i švedska računala imala sve na švedskom. U Hrvatskoj su se pak korisnici računala barem jedno desetljeće susretali isključivo s engleskim jezikom. Tako se npr. na računalima *sejva* (prema engl. *save* = spremiti, očuvati), *dilita* (prema engl. *delete* = izbrisati), *kopipejsta* (prema engl. *copy paste* = prepisati i zalijepiti) itd. itd. Kada su konačno stigla u prodaju računala s naredbama na hrvatskom jeziku, mnogi se nisu snalazili!! Slijedilo je sveopće elektroničko umrežavanje i razvikani *facebook* sa svojim *lajkanjem* (prema engl. *like* = sviđati se) i nizom drugih anglicizama. Po uzoru na takve glagole i glagolske imenice s engleskom osnovom i hrvatskim sufiksom, naši su mladi počeli rabiti i ostale glagole

Piše: Sanja Vulić

kao npr. *bringati* (prema engl. *bring* = donijeti), *hejtati* (prema engl. *hate* = mrziti) itd. Koliko god takvi oblici bili nakaradni, prednost im je što su lako uočljivi te tako ostaju isključivo na razini slenga i razgovornoga jezika niže razine.

Za razliku od te skupine anglicizama, znatno je teže prepoznati one koji su u razgovorni jezik ušli kao prijevodi engleskih izraza. Jedan od takvih izraza koji se svakodnevno može čuti jest *Ne bih znao / znala*, koji se rabi kao niječni odgovor na pitanje, tj. kao jednostavna niječna rečenica. Riječ je o izravnom prijevodu engleskoga izraza *I wouldn't know*. U engleskom je takav kondicional uobičajen, ali u hrvatskom je umjesto kondicionala znatno prikladniji kraći i jednostavniji niječni prezent *Ne znam*. Doduše, i u hrvatskom se standardnom jeziku kondicional može rabiti za ublažavanje tvrdnje, ali to ipak ne opravdava ovakovo izravno prevođenje engleskih izraza jer je jednostavna rečenica s prezentom *ne znam* kraća i jasnija od one s kondicionalom. Sukladno tomu, pod utjecajem zagrebačke kajkavštine sve se češće čuje rečenica *Ne bih se htjela miješati* i sl. (prema *ne bi se štela mešati*) umjesto jednostavnijega i jasnijega izričaja u prezentu, tj. rečenice *Ne želim se miješati*. Tako se normirani književni jezik pomalo rastače na svim jezičnim razinama. ■

Pijani "papagaj"

Zvonimir je prvu godinu dana radio, spavao i učio njemački. Učio ga je doma, u ubanu (podzemnoj željeznici), u autobusu dok je putovao na posao ili se vraćao s posla. Literature je imao dosta. Dva puta tjedno odlazio je i u večernju školu, ali je išlo teško. On misli da bi prije završio još jedan fakultet nego bi naučio strani jezik. Kaže da je antitalent za jezike. Vrijeme je letjelo ludo. Zvonimir je učio, ali ništa. Jednoga dana susretne profesoricu hrvatskoga jezika. Poznao ju je iz studentskog doma. Ona mu je dala knjigu "Nova metoda učenja njemačkoga jezika". U toj knjizi bile su rečenice na njemačkom jeziku, a ispod njih hrvatski prijevod. Time se služe samo u intelektualnim krugovima, ali ne i u svakidašnjici, miješanom društvu, u što se Zvonimir dva mjeseca kasnije i uvjerio.

Njegovoj prijateljici profesorici to je pomoglo, jer se kretala u takvom društvu, no njemu ne, jer on je čovjek od tehnike, u pogonu gdje ima raznih profila, a k tome i svih narodnosti, a najviše onih koji ne znaju govoriti, ni pisati njemački jezik kao ni on. Način učenja prema preporuci profesorice išao je "brzo". Čim otvori knjigu i pogleda rečenicu, sve zna. Npr.: "Dozvolite mi da vam se obratim pitanjem." Kada je to trebalo primijeniti u stvarnosti, Zvonimir bi stao kao žaba pred zmijom. Bio je paraliziran, u sebi je imao neki čudan strah, iako je inače bio vrlo komunikativna osoba i čovjek bez straha, u svakom društvu prilagodljiv. Jednoga dana susretne svoju profesoricu u crkvi. Pita ga ona o učenju njemačkoga jezika. On se od svega srca nasmiја, te joj reče da mu učenje ide super. Sve zna. Cijelu knjigu napamet, ali kad treba s nekim razgovarati, ne može izgovoriti nijednu riječ. Na to će ona njemu da ima kompleks, strah da neće što reći gramatički pravilno. Najednom se pojavi njezin muž i brzo se rastadoše. Vratio se Zvonimir u svoj stan. Mnoge misli prolaze mu kroz glavu. Supruga mu radi drugu smjenu. Odluči poći negdje na piće. U njegovoj ulici nalazi se jedna gostioni-

ca. Ponio je sa sobom knjigu. Ona će mu pomoći. Jednom mora početi.

Uđe u gostionicu. Pozdravlja. Svi mu odzdraviše. Dobar početak, reče u sebi. Otvori knjigu i po njoj naruči jednu čašu piva. Doslovno reče: "Bitte, ein Glas Bier!" Pivo ne dolazi. Ponovio je nekoliko puta. Ništa! U sebi reče: "Mora da je stari naci koji ne voli strance." Osjećao se ponižen, omalovažen, a baka mu je uvijek pričala da su Nijemci naši stvarni prijatelji. Kome će povjerovati: baki ili ovoj knjizi i njenom prijevodu, ili je zaista toliko glup za jezike. Pođe k vratima, a na vrata ulazi čovjek (vidi se da je već negdje nešto popio) koji ga pozdravi: "Hallo Kumpel komm wir trinken ene". U tom trenutku prepozna čovjeka. Pa, to je onaj gospodin u policijskoj stanici koji mu je pomogao naći stan, prvoga dana njegova dolaska u Berlin, 2. listopada 1973. godine. O Bože, reče u sebi, bilo bi lijepo zahvaliti se tom gospodinu, ali kako? Ma ništa, pokušat će još jednom, možda će sada dobiti pivo, kad je policajac s njim. Nije uspio otvoriti knjigu kad se začu policajčev glas: "Zwei Halbe!" Dvije minute kasnije dođoše dvije čaše od pola litre na njihov stol. Dok se policajac (njegov prijatelj) pozdravljao s drugima, krišom je otvorio knjigu. Sve je u njoj znao, gdje je što, ali tako nešto nije našao. Reče u sebi: "Prokletstvo. Pa koji to jezik učiš, ti antitalentu." Policajac se vratio za stol. Nazdraviše jedan drugome. Zvonimir je gotovo sve razumio što mu ovaj govori, a za ostalo je potvrđivao klimanjem glave. Čaše su bile skoro prazne. Sada je pokušao biti brži i naručiti piće. Opet po knjizi: "Darf ich Sie um etwas bitten?" On odgovori: "Ja bitte, zwei Glas Bier". I pogleda Zvonimira prazno. U očima mu se ne vidi mržnja niti cinizam.

Tad reče: "Bitte, zwei Halbe!" Srdačno se nasmiја i reče OK! Na stol donesoše dvije čaše od pola litre. Sebi reče: "Ti si lud, sad tek ništa ne znaš!" Odjednom se pogledaše. Policajac reče Zvonimiru da ga se odnekud sjeća. "Da, da, vi ste onaj s dobrom pantomimom i dobar ste crtač!" Zvonimir uze knjigu da mu pravilno odgovori, a policajac će: "Pusti to, govori sa mnom, naći ćemo riječi. OK. Ako sve ne razumiješ, imaš tu olovku i papir, tvoja pantomima je super, pa ćemo se razumjeti, jer njemački jezik je težak, svatko priča kako mu paše, barem na ovim mjestima. Na ulici je već drugi žargon itd." Zvonimir je shvatio da tu ima logike. Sjetio se Hrvatske. Mala je to zemlja, a ima dijalekata mnogo. Gotovo svako selo ima svoj dijalekt. Književnim jezikom govorimo samo u školi i to samo radi ocjene. Čim smo na dvorištu Dalmatinci "tuku" svojim, Slavonci svojim, Zagorci svojim itd. Nakon treće runde piva progovori Zvonimir kao "papagaj". Bez kompleksa i veće vrijednosti. Uz vrlo malo pantomime i crtačkog objašnjavanja, oslobodio se. Shvatio je da sve zna. Samo ga je strah kočio da ne bude ismijan kao prvoga dana i kada se debelo postidio. Pijan i sretan napustio je gostionicu i otišao doma.

Sutradan u tvrtki nitko nije došao do riječi od njega, svi su bili šokirani, a nisu znali kako je to moguće da on govori njemački.

Probudio ga telefon

Fra Rafo je spavao dubokim snom. Probudilo ga je zvonjenje telefona. Mislio se hoće li ili neće podignuti slušalicu. Jedan sat je poslije pola noći. Podigao je telefon i javio se. S druge strane žice začuje glas: "Ovdje Ljubica. Muž mi je rastjerao djecu i ne znam što ću." Dobro je poznao Ljubicu i njezina muža Boškana. Novine su pisale o njihovom sinu Jakovu kao najboljem učeniku u njegovoj školi. Sestra mu Jadranka lijepa kao san, a mala Ljubičica još na majčinih rukama. Više je puta odlazio u posjet toj obitelji. Bili su mu dobri prijatelji. Prodoše ga trnci. Mora nešto učiniti.

Ljubica će ga čekati u ulici Bürger, na broju 27. Našao ju je na točno dogovorenu mjestu. Sva je u suzama. U jecajima opisuje nastalu situaciju. Došlo je do svađe u obitelji. Ne zna ni gdje su joj muž Boškan, sin Jakov i kćerka Jadranka.

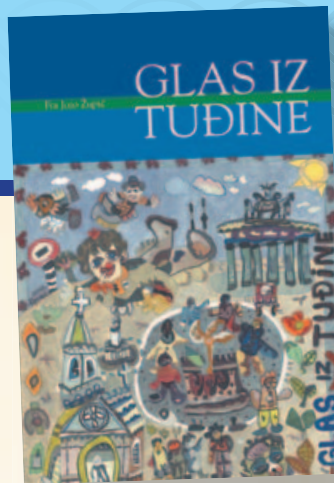
Nestali su netragom iz kuće. U blizini je bolnica. "Da nisu u bolnici", upita fra Rafo. Nije se dvoumio. Pošao je u bolnicu do hitne pomoći. U čekaonici nalazi Boškana i Jakova. Sjeo je do njih.

Uskoro se pojavi i Jadranka. Izlazi iz jedne sobe u pratnji liječnice. Ugledavši fra Rafa uskliknu: "Rafo, otkud ti?" Padne mu u zagrljaj i zaplače. Liječnica mu tumači da je s Jadrankom sve u redu. Dala joj je neke tablete za smirenje. Boškan, Jakov i Jadranka odlaze radosni iz bolnice. Jakov pita Boškana: "Tata, gdje ćemo ove godine na odmor?" Boškan će: "Sinko, ići ćemo tamo gdje ti i Jadranka zaželite." Pođoše do Ljubice i Ljubičice. Jadranka poljubi mamu. Svi skupa pođoše u njihov stan. Već je tri sata poslije pola noći. Boškan otključava vrata. Ljubica go-

vori: "Ako ćeš ti unutra, ja neću!" "Dakud ću nego unutra, ženo Božja", Boškan će. Ljubičica s Ljubičicom ode u pravcu uban stanice. Svi pogledaše za njom. Boškan će sinu

Jakovu: "Kud je sad đava nosi? Uban ne radi do šest sati ujutro. Evo ti sto maraka, nek uzme taksi ako će nekud ići." Mali Jakov otrči vičući: "Mama, uban ne radi." Dade joj sto maraka i vrati se nazad.

Fra Rafo je i dalje pokušavao održavati vezu s tom obitelji. Međutim, kola su krenula nizbrdo. Mira nije bilo među njima. Sve veći razdor i sve veća otuđenost doveli su do tragičnog epiloga: Boškan se oženio drugom ženom, Jakov je završio na psihijatriji, Jadranka se odala prostituciji, a Ljubica s Ljubičicom proslila je za uzdržavanje.

Zamjena imena

U životu je svećenik Rafo promijenio više auta. Najdraži mu je bio "simca". Francuski model, ugodan i neobično povoljan. Prve zime kad je došao u Berlin pokvari mu se auto. Nazvao je automehaničarsku radnju "Blumen". Automehaničari došli šleperom i odvezli mu auto. Kad je auto popravljen, otišao je po njega, platio račun, ali tajnica nikako ne može naći njegovu dozvolu. Pretražila je sve spise i ladice po stolovima, ali vozačke nema. Morao je kod policije dobiti duplikat. Račun je platila automehaničarska radnja "Blumen". Prošlo je nekoliko mjeseci. Sve je otišlo u zaborav. Jednoga utorka zakasnio na ručak. Ulazi u kuhinju. Upravo je zazvonio telefon. Kuharica će: "Telefon je za vas." Uze slušalicu. Javi se ženski glas. Spominje njegovo ime i prezime. Želi provjeriti je li to on. "Da, ja sam to", odgovara. Tada će ona: "Zovem vas iz suda u Neukölnu. Sudac sam za prekršaje. Protiv vas se vodi parnica." Nije mu jasno. Uznemirio se. Filmskom

brzinom pokušava se sjetiti ima li čega u njegovu životu zbog čega bi morao na sud. "Zašto parnica", čudeći se pita. Gospođa sudac hladnokrvno i mirno pokušava ga smiriti i poziva ga riječima: "Ako želite znati, dođite u sud, soba br. 47, pa ću vam rastumačiti. Radim do 14 sati." Ostavlja ručak, sav uplašen sjeda u "simcu" i vozi u Neuköln. Pokuca na vrata. Ljubazni glas daje dopuštenje da može ući. U sobi je pred gospođom koja ga je telefonski nazvala. Pred njom neki spisi. Nakon pozdrava, ona čita njegovo ime i prezime, datum rođenja, ulicu stanovanja i zanimanje. "Jeste li to vi?" "Jesam." "Imate li auto »simcu«?" "Imam", odgovara. "Popravljate li auto kod gospodina Blumen?" "Popravljam." "Je li vaš auto bio na popravku 23. veljače ove 1976. godine?" Malo je stao. Razmislio. Iz džepa je izvukao rokovnik. Pogledao u nj i rekao: "Da, toga dana moj je auto bio na popravku kod gospodina Blumen." Gospođa sudac će njemu: "Vi ste učinili kriminalno djelo. Niste htjeli platiti račun gospodinu, nego ste rekli da će

platiti vaše osiguranje, pa ste jednom šipkom htjeli udariti gospodina po glavi." U taj se mah nije snašao. Zna da nije imao sudara i da mu nikakvo osiguranje nije trebalo platiti. U glavi mu se odvija film i raspoloženo govori: "Nisam imao nikakav sudar. Mom su autu otkazala električna postrojenja. Gospodina Blumen a uopće ne znam, niti sam ga ikad vidio. Platilo sam svoj račun jednoj gospođi koja je zaposlenica te radnje. Ona mi nije mogla pronaći prometnu dozvolu, pa sam morao praviti duplikat." "I ja sam mišljenja da jedan svećenik to ne bi uradio", kazala je gospođa sutkinja i nadodala: "Vjerojatno se radi o zamjeni imena." Nazvala je radnju "Blumen". Došla je tajnica i kazala: "Ne radi se o Begiću. Zamijenili smo imena." Tada će njemu gospođa sutkinja: "Hoćete li tužiti gospodina Blumen a što vas je krivo optužio?" Odgovorio je: "Ako on neće tjerati onoga tko mu je to učinio, onda neću ni ja njega." Rafo nikad nije doznao tko je bio taj s "naše strane".

Izvrstan vid prema standardima NASAe

svijetu. Na godišnjim IMAB-ovim sastancima, naši kirurzi stječu znanja o najnovijim dostignućima na području laserske korekcije. Ono što nas posebno čini ponosnima je da tim statističara svakodnevno obrađuje podatke iz naše baze (Clinical Outcomes) u kojem se nalaze svi podaci svih pacijenata čitave grupe, i temeljem tih podataka unapređuje znanja svih kirurga u grupi - objašnjava Ana Kričković, voditeljica zagrebačke klinike.

Statistike nesumnjivo pokazuju kako je Optical Express "broj jedan" u Europi za lasersku korekciju vida, a da se zahvati ni u čemu ne razlikuju u, primjerice, Londonu i Zagrebu potvrdio je i dr. Steve Schallhorn, predsjednik IMAB-a i medicinski direktor grupe: U svijetu imamo više od 200 klinika i konzultacijskih centara. Klinika u Zagrebu ni po čemu ne zaostaje od klinika u ostatku Europe. Dapače, apsolutno jed-

Optical Express centar u Zagrebu jedini u centralnom i istočnom dijelu Europe koristi tehnologiju za lasersku korekciju vida koju je odobrila i NASA za astronaute.

Optical Express Grupa, čiji je član i zagrebački centar, osnovana je 1991. godine i danas je vodeća europska grupa u refrakcijskoj kirurgiji.

Nije samo tehnologija ono što izdvaja Optical Express. Tu je i ogromno iskustvo od preko milijun zahvata laserske korekcije vida, konstantna ulaganja u edukaciju kirurga i osoblja, te inzistiranje na izvrsnosti u svakom segmentu poslovanja. Iz tog razloga pacijenti mogu biti sigurni da su im na raspolaganju vrhunska skrb i vrhunsko kliničko iskustvo.

Svi oftalmolozi grupe su specijalisti u području refrakcijske kirurgije te ih svake godine evaluira Međunarodni savjetodavni odbor za medicinu (IMAB) čiji su članovi neki od vodećih svjetskih kirurga, stručnjaka za refrakcijsku kirurgiju.

Među njima su dr. Steve Schallhorn, bivši ravnatelj Oftalmologije Američke mornarice i prof. Jan Venter, vodeći očni kirurg u

DR. STEVE SCHALLHORN od pilota do vodećeg svjetskog oftalmologa Dr. Steve Schallhorn, medicinski direktor Optical Expressa

Dr. Steve Schallhorn međunarodno je priznat kao jedan od najuglednijih refrakcijskih kirurga na svijetu. U svom bogatom životopisu rado ističe kako je bio pilot u američkoj vojsci te da su neke "epizode" iz njegove karijere poslužile kao predložak za snimanje filmske uspješnice "Top Guna" budući da je obavljao i posao TOP GUN instruktora. Rado priča i o svojoj besprijeornoj vojno-medicinskoj ulozi koju na različite načine obnaša još i danas. Bio je on i direktor u Mornaričkom medicinskom centru San Diego gdje je osmislio, pokrenuo i vodio program refrakcijske kirurgije za Ministarstvo obrane. Stoga je upravo on prvi kirurg u američkom Ministarstvu obrane koji je izveo LASIK i PRK postupke na vojnim pilotima. Vrijednost tih zahvata zahvaljujući njemu uvaženi su, priznati i preporučeni kako od američkog Ministarstva obrane tako i od NASA-e čiji je konzultant.

- Iz prve sam ruke znao kolika je važnost dobrog, zapravo savršenog vida u vojnom zrakoplovu, odnosno koje su pogreške moguće ako pilot ne vidi dobro. Dobar vid jednako je važan i za astronaute pa često i rado surađujemo - pojašnjava dr. Schallhorn.

Složit će se on skromno i s tvrdnjom da je bio vizionar jer je daleko prije drugih prepoznao potencijal u laserskoj korekciji vida i potrebi da ljudi određenih profesija moraju imati ništa manje od preciznog vida.

Umirovljen je kao kapetan Američke mornarice no i danas ima privatnu praksu u San Diegu te savjetima pomaže mnoge refrakcijske kirurge kao i vodeće agencije u svijetu kao što su FBI, ATF, NATO, NASA, FAA i druge. Kao nadareni govornik, često gostuje i kao predavač na uglednim sveučilištima - Harvard, Baylor, UCSF i USC, a u IMAB-u predsjedava savjetodavnim odborom koji redovito evaluira kirurge.

VODEĆA TEHNOLOGIJA

Optical Express u Zagrebu koristi VISX S4IR laser kojim se tretira više od 60 posto pacijenata u SAD-u gdje se, naglasimo, izvodi većina laserskih zahvata u svijetu. VISX excimer laser ima nježnu, hladnu zraku koja uklanja manje tkiva s rožnice po prepisanoj dioptriji nego većina drugih lasera.

- Kako bi se osigurali najviši standardi kvalitete vida, svi laseri Optical Expressa opremljeni su naprednom tehnologijom praćenja pokreta oka (*eye tracking*). 3-D uređaj za praćenje pokreta oka vodi zraku dok se kreće preko rožnice, osiguravajući tako da laser tretira samo onaj dio rožnice koji treba remodelirati. 3-D uređaj za praćenje pokreta oka također osigurava da, ako se oko pomakne, laserska zraka prati taj pokret, tako omogućujući siguran i precizan tretman neovisno o pokretima oka tijekom zahvata - objasnio je mr. sc. Dean Šarić prednosti VISX lasera dodajući kako napredna tehnologija pruža više u smislu individualnog pristupa, veće preciznosti, boljih rezultata i bržeg oporavka.

Posebne pogodnosti!

Optical Express centar u Zagrebu trenutno daje 50% popusta na sve metode laserske korekcije vida.

Tu je i Ambasador program Optical Express-a – preporučite dva pacijenta i svi troje ostvarite dodatnih 15% popusta na zahvat!!!

naku kvalitetu usluge pacijent će dobiti ovdje u Londonu i u Zagrebu - ističe dr. Schallhorn ne krijući zadovoljstvo postignućima kirurga sa zagrebačke Nove Vesi.

Među pacijentima zagrebačkog centra do sada su se našla i mnoga imena javnih osoba. I oni su nam redom potvrdili kako je riječ o kratkom i bezbolnom zahvatu koji im je promijenio život. Među njima su Goran Ivanišević, košarkaški trener Neven Spahija, televizijska novinarka i urednica Mirna Zidarić, rukometni reprezentativac Jakov Gojun, manekenka Iva Jerković, olimpijka Ivana Brkljačić i mnogi drugi.

Optical Express je i partner Hrvatskog vaterpolo saveza, čiji su brojni reprezentantici svoj vid korigirali u ovoj klinici.

Ako ste i vi zainteresirani više informacija možete dobiti na broj telefona 00385 48 60 797 ili 00 385 48 60 644, www.opticalexpress.hr

bluesun hotel kaj, Marija Bistrica

GASTRO · VJENČANJA · WELLNESS & SPA

Skrivena oaza ljepote nadomak Zagreba

Posjetite i istražite drevno hrvatsko marijansko svetište u kojem hrvatski narod stoljećima pronalazi spasenje i duhovni mir.

tel.+385 49 326 600
kaj@bluesunhotels.com
www.hotelkaj.hr
www.facebook.com/HotelKaj

bluesun⁺
HOTELS & RESORTS
www.bluesunhotels.com

Prijem za hrvatske počasne konzule

Počasne konzule Republike Hrvatske i voditelje predstavništava Hrvatske gospodarske komore u inozemstvu primio je predsjednik Republike Ivo Josipović te im zahvalio na zdušnom predstavljanju Hrvatske i naporima na promicanju njezinih interesa u svijetu. "Vaš rad je od iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku, a vaše obveze velike, posebno u doba ekonomske krize", rekao je predsjednik Josipović i naglasio da Hrvatska uskoro pristupa u Europsku uniju, što otvara nove mogućnosti za angažman počasnih konzula.

Prezentacija opreme i naoružanja na Jarunu

U rekreativno-športskom centru Jarunu obilježena je 22. godišnjica ustrojavanja Oružanih snaga RH. Tijekom cijelog dana za posjetitelje je održana prezentacija opreme i naoružanja postrojbi OSRH i MUP-a, sredstava Vojnog muzeja, braniteljskih udruga, a svi zainteresirani mogli su se informirati i o projektu privlačenja osoblja u OSRH. Program je u poslijepodnevni sati nastavljen prigodnim letačkim programom akrobatske grupe "Krila Oluje" te preletom borbenoga zrakoplova MiG-a 21 i padobranskim skokovima, prikazom boričkih vještina pripadnika OSRH te prikazom vježbi dekontaminacije motornih vozila...

Natpis 'Dobro došla, Hrvatska' istaknut u Bruxellesu

Još je samo nekoliko dana do ulaska Hrvatske u Europsku uniju. I Bruxelles je već prigodno uređen tim povodom. Veliki natpis "Dobro došla, Hrvatska" na zgradi Europske komisije već je postavljen.

Norijada - slavlje zagrebačkih maturanata

Okupljanjem više od 4.000 učenika završnih razreda srednjih škola na Trgu bana Jelačića u Zagrebu počelo je slavlje zadnjeg dana škole, tradicionalna Norijada, odakle su, kao i prošlih godina, krenuli prema Bundeku gdje je za njih pripremljen bogat glazbeno-scenski program. Dobrog raspoloženja zagrebačkim maturantima na proslavi ovako važnog događaja u životu nije nedostajalo, kao ni hrabrosti da se okupaju u zagrebačkome Manduševcu unatoč prohladnom i oblačnom vremenu.

Veliki kameni križ na Marjanu

Splitski Marjan odnedavno krase 10-metarski križ koji se navodno vidi čak i iz Kaštela. Bila je to posljednja akcija bivšega kontroverznoga splitskoga gradonačelnika Keruma prije lokalnih izbora. Križ je postavljen na najvišem vrhu Marjana - Telegrinu, a nakon uređenja okoliša križ će biti i svečano otvoren.

Suzana najbrža u štiklama

Već četvrta Storyjeva 'Utrka na štiklama' održala se na Trgu bana Jelačića kad su se natjecateljice u visokim petama registrirale te počele zagrijavati ne bi li osvojile vrijedne nagrade. Glavnu nagradu od 10.000 kuna na potrošačkoj kartici u finalnoj utrci koja se odigrala točno u podne osvojila je Suzana Sainović dok su drugo i treće mjesto osvojile Mirrela Tandarić i Jelena Kuzmanović. Nešto prije samog finala događala se i zanimljiva aukcija sa štiklama poznatih dama koje su dale svoj par cipela u humanitarne svrhe.

EUROPSKA UNIVERZIJADA 2016. U ZAGREBU I RIJECI

Zagreb i Rijeka ugostit će Europsku univerzijadu koja će biti održana u srpnju 2016. godine. Hrvatski gradovi bit će domaćini natjecanja za koje neće biti potrebno ulaziti u dodatne troškove u izgradnji infrastrukture s obzirom na to da već postoje prikladna sportska borilišta i smještajni kapaciteti u studentskim domovima... Kako je otkrio Gordan Kožulj, bivši proslavljeni hrvatski plivač, koji je bio u ulozi predsjednika kandidacijske misije Zagreba i Rijeke, riječ je o natjecanju koje se razlikuje od Univerzijade održane u Zagrebu 1987. godine. Kožulj je rekao da se na Europskoj univerzijadi ne natječu države, već sveučilišta, za koja mogu nastupati i strani studenti sportaši.

HAJDUKU HRVATSKI KUP

Nogometaši Hajduka pobjednici su hrvatskoga Kupa. U svojem desetom finalu splitski "bili" su nakon 2 : 1 na Poljudu, u Maksimiru pred 10.000 gledatelja remizirali 3 : 3 i tako šesti put osvojili Rabuzinovo sunce. Lokomotiva je, pak, kao 12. klub koji je nastupio u završnome ogledu domaćega Kupa izgubila svoje prvo finale. Stigao je tako Igor Tudor do svoga prvog trofeja na klupi Hajduka, u čemu mu je poprilično pomogao i strateg Lokomotive Tomislav Ivković koji je, kao i prije dva tjedna na Poljudu, nakon vodstva prerano naredio svojim pulenima da se povuku i kazna je ubrzo stigla.

CIBONA PRVAK DRŽAVE

Košarkaši Cibone obranili su naslov i došli do svoje 18. titule prvaka Hrvatske! Cibosi su i u trećoj utakmici finala nadjačali Zadar, ovaj put s rješenjem svih dvojbi u posljednjoj četvrtini, bijegom do nedostižnih 20 bodova prednosti... Drugu godinu zaredom, a 18. put u samostalnoj Hrvatskoj, Cibona se može pohvaliti naslovom prvaka države. Vukovi su završili finalnu seriju protiv Zadra pobjedom i u trećoj utakmici, sa 101 : 83 u Domu Dražena Petrovića pred 5.000 gledatelja, čime su osigurali drugi s trofej u posljednje dvije sezone, nakon onoga lanskog u zagrebačkome finalu protiv Cedevite.

ŠKOTSKA ŠOKIRALA HRVATSKU

Hrvatska nogometna reprezentacija uvelike je umanjila svoje izgleda za osvajanje prvoga mjesta u skupini A kvalifikacija za odlazak na Svjetsko prvenstvo koje će se sljedeće godine održati u Brazilu izgubivši u Maksimiru od Škotske s 0 : 1 (0 : 1). Strijelac jedinoga gola bio je Robert Snodgrass u 26. minuti. Ovim porazom Hrvatska je ostala na drugome mjestu sa 16 bodova, koliko ima i vodeća Belgija, ali Hrvatska je odigrala utakmicu više, dok je Škotska pobjegla s posljednjeg mjesta pa je sada peta s pet bodova. "Zbog ovoga poraza nećemo pokleknuti, mi ćemo se dići. Znali smo da imamo pravo na jedan kiks, on se dogodio i sada moramo pobijediti u sve tri preostale utakmice", rekao je izbornik Štimac nakon utakmice.

HRVATSKI KANAĐANIN POPOVIC NOVI BRANIČ MEDVEŠČAKA

Kanađanin hrvatskih korijena Mark Popovic prvi je branič kojega su čelnici hokejaša Medveščaka angažirali pred premijernu sezonu u ruskoj KHL ligi. Mark je igrač koji ima KHL i NHL iskustvo. Od njega očekujemo da bude vođa na ledu i u svlačionici, a svakako ima potencijala biti i naš prvi branič. "Mark se iznimno veseli što mu se konačno pružila prilika da dođe doma i da bude dio Medveščakove obitelji", predstavio je 31-godišnjeg Popovica sportski direktor Medveščaka Aaron Fox. "S nestrpljenjem čekam da upoznam nove suigrače. Ovo će biti izvrsna sezona", kratko je poručio prije nekoliko dana Popovic na svojem blogu aludirajući na svoj dolazak u Medveščak. Popovic se tako pridružio vrataru Marku Dekanicu, napadačima Mikeu Glumcu, Hughu Jessimanu, Charlesu Lingletu i Ryanu Vesceu te glavnome treneru Marku Frenchu koji su proteklih dana potpisali ugovore s Medvjedima.

PERKOVIĆ PRVA, VLAŠIĆ TREĆA U RIMU

Hrvatska atletičarka Sandra Perković, olimpijska prvakinja u bacanju diska, pobijedila je na mitingu Dijamantne lige u Rimu s hicem od 68,25 metara. To je samo 23 centimetra kraće od najboljega hica sezone u svijetu koji je Sandra bacila na mitingu u New Yorku. Na Golden Gala mitingu u Rimu nastupila je i najbolja hrvatska visašica Blanka Vlašić koja je osvojila treće mjesto s preskočenih 195 centimetara. Blanki je miting u Rimu bilo tek drugo natjecanje nakon teške ozljede, duge pauze i povratka u svjetsku atletiku, a njezinih 195 cm bolje je od rezultata s kojim je pobijedila na mitingu u New Yorku (194 cm).

Croatian: universal business language.

At every business meeting across the world, you always have a piece of Croatia with you. The Cravat (necktie), originates from Croatia, where it comes in its best form: handmade, sophisticated design and premium quality by CROATA speaks every language.

www.croata.hr

*Welcome to Croatia
Homeland of the Cravat*

ZAGREB: Kaptol 13 · Ilica 5 (Oktogon) · Avenija Dubrovnik 16 (Avenue Mall) · Zaprešićka 2 (Westgate) · Lanište 32 (Arena Centar) · Radnička cesta 52 (Green Gold) · **VARAŽDIN:** Trg kralja Tomislava 2 · **OSIJEK:** Trg Ante Starčevića 12 · **SPLIT:** Mihovilova širina 7 (Voćni trg) · Krešimirova 11 (Peristil) · **DUBROVNIK:** Pred Dvorom 2 · **RIJEKA:** Korzo 3